

ISSN 2586-825X

ศึกษาศาสตร์สาร

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2561

CMU
Journal of Education

<http://journal.edu.cmu.ac.th>

Editor Talk

บทบรรณาธิการ

สวัสดีท่านผู้อ่านวารสาร ศึกษาศาสตรสาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

วารสารฉบับนี้เป็นฉบับที่ 3 ปีที่ 2 (กันยายน-ธันวาคม 2561) ซึ่งเป็นฉบับส่งท้ายปี พุทธศักราช 2562 สำหรับฉบับนี้มีผู้ที่สนใจจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เสนอบทความวิชาการ และบทความวิจัย เพื่อขอรับการพิจารณาตีพิมพ์และเผยแพร่ในวารสาร ศึกษาศาสตรสาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทั้งนี้ ผู้จัดทำได้จัดทำวารสารทั้งในรูปแบบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์และรูปเล่มโดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดพื้นที่ซึ่งเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่ผลงานวิจัย นวัตกรรม และองค์ความรู้ใหม่อันเป็นความก้าวหน้าทางวิชาการด้านศึกษาศาสตร/ครุศาสตรใน ยุคสมัยแห่งการปฏิรูปการเรียนรู้ของนักวิชาการ อาจารย์ และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาอย่าง กว้างขวางและมีมาตรฐานในระดับชาติ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เขียนบทความส่งบทความวิชาการและ บทความวิจัยทางด้านการศึกษาเพื่อพิจารณาในการตีพิมพ์ โดยไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ นอกจากนี้คณะ ผู้จัดทำวารสารยังสมนาคุณสำหรับผู้เขียนบทความในวารสารโดยการส่งฉบับรูปเล่มไปยังผู้เขียน โดยไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ ตลอดระยะเวลาในการจัดทำวารสารศึกษาศาสตรสาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่รวม 2 ปี ขอขอบคุณคณะผู้จัดทำวารสาร ที่ทำงานด้วยความเข้มแข็งอย่าง มุ่งมั่นและตั้งใจ กองบรรณาธิการตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องที่ตั้งใจผลักดันให้เกิดโครงการวารสาร ศึกษาศาสตรสาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการนำวารสารเข้าสู่ระบบ ThaiJo ใน พุทธศักราช 2562 อย่างสมบูรณ์แบบ เพื่อให้วารสารมีคุณภาพและได้มาตรฐาน ต่อไป

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้อ่านจะได้รับสาระต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ ในด้านการศึกษา เพื่อความเจริญก้าวหน้าทางด้านการศึกษาของประเทศชาติสืบไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กริธา แก้วคง

บรรณาธิการวารสาร

เจ้าของ

บรรณาธิการ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กริธา แก้วคง

รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลพร ธนสุวรรณ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันท อัคราภรณ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทรพจน์ ดำรงค์พานิช	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุไรวรรณ หาญวงศ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุนทรี คนเที่ยง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิดา จำรัส	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจนสมุทรร แสงพันธ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.นันทน์ภัส แสงฮอง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.พรทิพย์ โรจน์ศิริพิศาล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.มนต์ภัส มโนการณ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.บุษรี เฟ่งเล็งดี	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.ลฎาภา ลดาชาติ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.น้ำผึ้ง อินทะเนตร	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.สุนีย์ เงินยวง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.ชินวัฒน์ ไช้เกตุ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.สมเกียรติ อินทสิงห์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.กุลธิดา นกุลธรรม	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศธริน วรรณเกตุศิริ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน
รองศาสตราจารย์ ดร.ภาคภูมิ รัตนโรจนานุกูล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิกร สีแล	สถาบันการพลศึกษา
อาจารย์ ดร.ลือชา ลดาชาติ	มหาวิทยาลัยพะเยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ	มหาวิทยาลัยพะเยา
อาจารย์ ดร.วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์	มหาวิทยาลัยพะเยา
อาจารย์ ดร.โชคศิลป์ ธนเฮือง	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุระ วุฒิพรหม	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ สีบุตร	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
อาจารย์ ดร.ศักดิ์ดา น้อยนาง	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฐมาภรณ์ พิมพ์ทอง	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิเทพ ปิติพรเทพิน	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
รองศาสตราจารย์ ดร.ชาตรี ฝ่ายคำตา	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กุลสิรินทร์ อภิรัตน์วรเดช	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรีย์ ร่มพยอม วิชัยดิษฐ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
อาจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ ชัยยานะ	โรงเรียนวัดโนนทัย พายัพ
อาจารย์ ดร.จิรัฐกาล พงศ์ภคเชียร	มหาวิทยาลัยมหิดล
รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภวัฒน์ พุกเจริญ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ วรชัยยุทธ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิชัย วิชัยดิษฐ์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ ดร.แสงกฤษ กลั่นบุศย์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรชัย พะวงษ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิดา รักกะเปา	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิงหา ประสิทธิ์พงษ์	มหาวิทยาลัยทักษิณ
อาจารย์ ดร.ไชยพงษ์ เรืองสุวรรณ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัมพร วัจนะ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รองศาสตราจารย์ ดร.จิติมา วรณศรี	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา แซ่มซ้อย	มหาวิทยาลัยนเรศวร
อาจารย์ ดร.สุพัตรา สกุลศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

รองศาสตราจารย์ ดร.จิติมา วรณศรี	มหาวิทยาลัยนเรศวร
อาจารย์ ดร.สุพัตรา สกุลศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทรพจน์ ดำรงค์พานิช	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.มนต์นภัส มโนการณ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรีย์ ร่มพยอม วิชัยดิษฐ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กริธา แก้วคง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ	มหาวิทยาลัยพะเยา

คณะผู้จัดทำ

นางชัชวารี หมอยา
นางสาวพรชิต เสนะสุทธิพันธุ์
นางสาว อรพรรณ ปั่นกัน
นายสมบูรณ์ หมื่นศรีธิ
นายอานนท์ ชันติ
นายฉันทวรักษ์ สุกคนธ์

สำนักงาน

กองบรรณาธิการวารสารศึกษาศาสตร์ หน่วยบริหารงานวิจัย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 239 ถ.ห้วยแก้ว ต.สุเทพ
อ.เมืองเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ 50200
โทรศัพท์ 053-941219, 053-941213
โทรสาร 053-221283
มือถือ 086-9231482
อีเมล cmujournaledu@gmail.com

กำหนดออก - ช่วงเวลาตีพิมพ์

วารสารศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - เมษายน
ฉบับที่ 2 เดือน พฤษภาคม - สิงหาคม
ฉบับที่ 3 เดือน กันยายน - ธันวาคม

สารบัญ | Content

เรื่อง	หน้า
การสร้างแบบทดสอบเอ็มอีคิวเพื่อวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่องการวัด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 A Construction of MEQ Test to Evaluate the Ability of Problem Solving on Measurement for Grade 9 Students ณรรฐา มธุรส และ เกียรติสุตา ศรีสุข.....	1
กลยุทธ์การจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุเพื่อพัฒนาภาวะพลัมพลังในผู้สูงอายุ Strategic of Education Management for the Elderly Towards Developing Active Ageing เพ็ชรี รูปะวิเชตร และพลอยไพลิน รูปะวิเชตร	17
การรับรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการของครูอาจารย์ในสถานศึกษา ในเขตภาคเหนือ Teachers' perceptions on enhancement of the 12 values in northern educational institutions สรียา โชติธรรม ญัฐพล แจ้งอักษร และ สุวิมล ว่องวาณิช.....	31
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสอนสัมมนาการบริหารงานตำรวจของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ Factor Influences to Teach of Seminar in Police Administration of Royal Police Cadet Academy พิชศาล พันธุ์วัฒนา.....	45
ข้อเสนอแนวทางการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเลย A Guideline for Professional Learning Community in the Educational institutions under the Office of Loei Primary Education Area พิมพ์อร สดเอี่ยม ชีชนพงศ์ ศรจันทร์ ภัทราพร เกษสังข์ สมยงค์ สีขาว และธีรศักดิ์ อุปไมยอิชัย.....	55

การสร้างแบบทดสอบเอ็มอีคิวเพื่อวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่องการวัด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

A Construction of MEQ Test to Evaluate the Ability of Problem Solving on Measurement for Grade 9 Students

ณรรฎา มธุรส^{1*} และ เกียรติสุดา ศรีสุข²

Narada Mathuros and Kaitsuda Srisuk

^{1*} นักศึกษาปริญญาโท สาขาการประเมินผลและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(Master degree student of Educational Measurement and Evaluation , Chiang Mai University)

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(Faculty of Education, Chiang Mai University)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบเอ็มอีคิว เพื่อวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเรื่องการวัด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 202 คน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการทดลองได้มาโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือและความเชื่อมั่นได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ผลการวิจัยปรากฏว่าได้แบบทดสอบเอ็มอีคิวที่สร้างทั้งหมด 6 ชุด แต่ละชุดมี 30 ข้อ ใช้เวลาทำข้อสอบ 60 นาที โดยคุณภาพของแบบทดสอบมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาระหว่างข้อสอบกับตัวชี้วัด ตั้งแต่ 0.83 ถึง 1.00 ความยากง่ายตั้งแต่ 0.28 ถึง 0.70 อำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.30 ถึง 0.90 ความสอดคล้องระหว่างคะแนนจากการตรวจของผู้ตรวจ 2 คน มีค่าเท่ากับ 0.99 ความเที่ยงตรงเชิงสภาพ มีค่าเท่ากับ 0.90 และความเชื่อมั่น มีค่าเท่ากับ 0.92 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด เท่ากับ ± 2.38

คำสำคัญ : แบบทดสอบเอ็มอีคิว ,ความสามารถในการแก้ปัญหา, การวัด

Abstract

This research aims to construct and determine the quality of the construction of MEQ test to evaluate the abilities of problem solving on measurement for Grade 9 students. The samples of this study was 202 grade 9 students, the first symester of 2017, of the schools in The Secondary Educational Service Area Office 34, Mae Hong Sorn Province. The samples of this study was selected specifcly and the sample group used for determine the quality and reliability of MEQ test was chosen by multi-stage sampling method. The results revealed that there are 6 MEQ Tests, each test consisted of 30 questions with 60 minutes of completion time were found that the quality of the content in the tests and indicator showed content validity scale was 0.83 - 1.00, index of difficulty scale was 0.28 - 0.70, discrimination scale was 0.30 - 0.90, index of congruence of examining by two examiners was 0.99, concurrent validity scale was 0.90, reliability scale was 0.92 and Standard Error of measurement was ± 2.38 .

Keyword: MEQ - test, Ability of Problem Solving, Measurement

**Corresponding author, E-mail: patima_mathuros@windowslive.com โทร. 081-8859556*

บทนำ

ในปัจจุบัน การดำรงชีวิตของแต่ละบุคคล พบเจอปัญหามากน้อยแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคม ทำให้การดำเนินชีวิตมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ดังนั้นแต่ละ บุคคลจึงต้องใช้ความสามารถในการตัดสินใจและการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ตนเองสามารถ ปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สิริพร ทิพย์คง, 2556: หน้า 1) การแก้ปัญหาเป็นกระบวนการที่แต่ละ คนใช้ในการเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้ได้คำตอบ ซึ่งคำตอบนั้นต้องใช้ความคิดไม่สามารถหาคำตอบได้ ทันทีทันใด ปัญหาทางคณิตศาสตร์ก็เช่นกัน นักเรียนต้องอาศัยความคิดรวบยอด ทักษะการคิดคำนวณ หลักการ กฎและสูตรต่าง ๆ นำไปใช้หาคำตอบ การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนควร พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การเสาะหาความรู้ การใช้ความคิดสร้างสรรค์และการเข้าถึงข้อมูลที่ทันสมัย ผลจากการสอนนักเรียนให้รู้จักแก้ปัญหาจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล มีขั้นตอน มีระเบียบ แบบแผน และรู้จักตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง ดังนั้น การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่มีความสามารถในการ แก้ปัญหา นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้จึงเป็นหัวใจของ กระบวนการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) มาช้านานหรือการก้าวไปสู่ ศตวรรษที่ 21 ก็ตาม

เมื่อมีการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนด้วยกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมและ พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาแล้ว การวัดและประเมินผลความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนก็ เป็นกระบวนการหนึ่งที่ครูผู้สอนต้องตระหนักให้ความสำคัญ การวัดและประเมินผลในกลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์เน้นทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการหลากหลาย และใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม การให้เหตุผล การสื่อสาร การสื่อความหมายและการนำเสนอทางคณิตศาสตร์ มี ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์ วิธีการวัดและประเมินผลที่ได้รับ การยอมรับและแพร่หลายมากที่สุด ได้แก่ แบบทดสอบ โดยแบบทดสอบที่นิยมใช้ในโรงเรียนเป็นอย่างมาก แบ่งได้เป็น 2 ชนิดคือ แบบทดสอบอัตนัยและแบบทดสอบปรนัย ซึ่งแบบทดสอบแต่ละชนิดมีทั้งข้อดีและ ข้อจำกัดในการใช้ การเขียนแบบทดสอบคณิตศาสตร์ระหว่างแบบปรนัยชนิดเลือกตอบกับแบบอัตนัยที่มี คุณภาพพอ ๆ กัน เพราะต้องแสดงวิธีคิดอย่างเป็นระบบ ไม่สามารถเดาคำตอบล้วน ๆ ได้ อีเบล (Ebel, 1995:p.84) กล่าวว่าแบบทดสอบอัตนัยผู้สอบจะต้องวางแผนในการตอบ จะต้องแสดงความคิดออกมาเป็น คำพูดของตนเอง ผู้สอบสามารถตอบได้กว้างขวางเวลาส่วนใหญ่ใช้ในการคิดหาคำตอบ ส่วนแบบทดสอบปรนัย ผู้สอบจะต้องเลือกคำตอบที่ถูกจากสิ่งที่กำหนดให้ถามเจาะจง เวลาส่วนใหญ่ใช้ในการอ่าน ธอร์นไดค์และ ฮาเกน(Thorndike and Hagen,1969:p.71 อ้างใน วิทยุ วิชาลาภรณ์, 2533: หน้า 63) กล่าวว่า แบบทดสอบอัตนัยเหมาะสำหรับวัดความสามารถในการแก้ปัญหา ความคิดริเริ่มแนวคิดในการแก้ปัญหาใหม่ และการสังเคราะห์ ส่วนแบบทดสอบปรนัยไม่เหมาะสำหรับวัดความสามารถในการคิดริเริ่มและแนวคิดในการ แก้ปัญหาใหม่ และยังมีกิจประมุข ต้นตยาภรณ์ (2548: 30) กล่าวว่าแบบทดสอบแบบ Modified Essay Question เป็นอีกทางเลือกหนึ่งซึ่งใช้ทดสอบความรู้และความสามารถในการเขียนความเรียงของผู้เรียนให้รู้จัก คิด วิเคราะห์หาสาเหตุในการแก้ปัญหาสถานการณ์ต่าง ๆ โดยจำกัดขอบเขตของคำตอบคล้าย ๆ กัน การเขียน แบบมีแนวทางเพื่อให้คำตอบมีความรัดกุมสอดคล้องกับปัญหาและตรงประเด็น การทดสอบแบบนี้สามารถ นำมาใช้ในการวัดผลความก้าวหน้า (Formative) ขณะกำลังเรียน และการวัดผลรวม(Summative) เมื่อเรียน จบการศึกษา จากที่กล่าวมาข้างต้นแบบทดสอบอัตนัยเป็นแบบทดสอบที่เหมาะสมสำหรับการวัดความสามารถ ด้านความรู้ ความเข้าใจ ความคิดริเริ่ม ความสามารถในการแก้ปัญหา การสังเคราะห์ และทักษะในการ แก้ปัญหา

แบบทดสอบเอ็มอีคิว (Modified Essay Question Test : M.E.Q) เป็นแบบทดสอบประเภทหนึ่งที่ใช้วัดทักษะกระบวนการในการแก้ปัญหา มีลักษณะเป็นแบบทดสอบประกอบด้วยชุดคำถามที่เขียนคำถามแยกไว้ในแต่ละหน้า หน้าละ 1 คำถาม มีข้อความที่อยู่ในสถานการณ์ไว้ข้างบนตัวข้อความทุกข้อ ลักษณะของข้อความก่อนจะถึงตัวคำถามจะเป็นข้อมูลที่เกี่ยวกับปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละข้อ ผู้สอบจะต้องอ่านข้อความในสถานการณ์ให้เข้าใจแล้วจึงอ่านข้อความ แล้วจึงตอบคำถามโดยการตอบแบบสั้น มีการบ่งบอกเวลาที่ต้องใช้ทำในแต่ละข้อ การดำเนินการสอบจะไม่ให้ผู้สอบกลับไปแก้คำตอบที่ตอบไปแล้ว หรือเปิดไปดูข้อมูลในหน้าถัดไป และที่สำคัญแบบทดสอบ เอ็มอีคิว เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดทักษะกระบวนการในการแก้ปัญหาโดยฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ หาเหตุผลในการแก้ปัญหาได้ดี ถ้าได้นำแบบทดสอบเอ็มอีคิวมาใช้เพื่อฝึกให้นักเรียนแก้ปัญหาจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ในด้านการพัฒนาด้านการวัดและประเมินผลในโรงเรียนควบคู่ไปด้วย

การทดสอบระดับชาติเป็นการวัดและประเมินที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551) และจากการวิเคราะห์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า มาตรฐานการเรียนรู้ที่ควรเร่งพัฒนาเนื่องจากคะแนนเฉลี่ยของสังกัดต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ได้แก่ มาตรฐาน ค 2.1 มาตรฐาน 1.3 มาตรฐาน 4.2 มาตรฐาน 5.1 และมาตรฐาน 5.2 ตามลำดับ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34, 2557) และมาตรฐาน ค 2.1 เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวัด วัดและคาดคะเนขนาดของสิ่งที่ต้องการวัด เป็นมาตรฐานที่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศเกือบทุกปี นอกจากนี้มาตรฐาน ค.2.1 ยังเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ที่ผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะได้นำไปใช้ในระดับชั้นที่สูงต่อไป ผู้วิจัยอยากทราบว่าผู้เรียนมีปัญหาและอุปสรรคใดที่ทำให้คะแนนเฉลี่ยในมาตรฐานการเรียนรู้ต่ำกว่าระดับประเทศ จึงได้ศึกษาลักษณะข้อสอบ O-NET ย้อนหลังในทุก ๆ ปีตั้งแต่มีการดำเนินการสอบ O-NET พบว่า เป็นข้อสอบที่มีลักษณะเป็นสถานการณ์ในการคิดแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของแบบทดสอบเอ็มอีคิว กล่าวคือเป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดทักษะการแก้ปัญหาคำถามมักถามไม่กว้าง ถามเจาะจงซึ่งแตกต่างจากแบบทดสอบอัตนัยทั่ว ๆ ไป เพราะจะถามเกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นสถานการณ์ที่กำหนดให้ จึงทำให้ผู้สอบตอบคำถามได้ตรงจุดประสงค์ในการออกข้อสอบมากขึ้น แต่จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับแบบทดสอบเอ็มอีคิว อาทิ เช่น พวงทิพย์ โพธิ์ซอ(2535, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ตามเทคนิคเอ็มอีคิว เป็นแบบทดสอบที่วัดเนื้อหาเรื่องสมการและอสมการและเรื่องอัตราส่วนและร้อยละ นงคริ์ก ไทธานี (2542, หน้า 65) ได้ศึกษาการสร้างแบบทดสอบเอ็มอีคิวที่ดำเนินการสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์เพื่อวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่องจำนวนเชิงซ้อน และสุพัฒตา ภูสอด้ (2553, หน้า 5) ได้ศึกษาการสร้างแบบทดสอบเอ็มอีคิววัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่องเรขาคณิตวิเคราะห์ซึ่งในปัจจุบันคุณลักษณะของผู้เรียนที่ต้องการนอกจากผู้เรียนจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้แล้วจะต้องมีทักษะและกระบวนการที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาสถานการณ์ที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงได้ พบว่าแบบทดสอบเอ็มอีคิวเป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ดี และยังไม่มีการสร้างแบบทดสอบเอ็มอีคิวเพื่อวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเรื่องการวัด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบเอ็มอีคิวเพื่อวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเรื่องการวัดนี้ โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้แบบทดสอบมาตรฐานมีคุณภาพ ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการ

เรียนการสอนให้ผู้เรียนมีทักษะในการแก้ปัญหา และวิเคราะห์พฤติกรรมในการแก้ปัญหาที่บกพร่องของผู้เรียน เป็นรายบุคคลและนำไปแก้ปัญหาได้ตรงจุดอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบทดสอบเอ็มไอคิวเพื่อวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเรื่องการวัด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบเอ็มไอคิวเพื่อวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเรื่องการวัด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองใช้เครื่องมือ เพื่อหาค่าเฉลี่ยของเวลาที่ใช้ในการทำข้อสอบแต่ละข้อ จำนวน 12 คน ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยแบ่งระดับเป็นเก่ง ปานกลาง อ่อน ของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ เพื่อหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ความเป็นปรนัยในการตรวจ และความเที่ยงตรงเชิงสภาพ จำนวน 100 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาค่าความเชื่อมั่น จำนวน 100 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเดิมขั้นตอนการได้มาเป็นดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 แบ่งขนาดโรงเรียนตามเกณฑ์ของกรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้ง 8 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34. 2560, หน้า 23) ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 5 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 2 โรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดจำนวนนักเรียนตามอัตราส่วนร้อยละของขนาดของโรงเรียน และกำหนดจำนวนโรงเรียนตามขนาดได้โรงเรียนขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 2 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 1 โรงเรียน

ขั้นตอนที่ 3 สุ่มโรงเรียนโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก

ขั้นตอนที่ 4 สุ่มห้องเรียน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก

ขั้นตอนที่ 5 สุ่มนักเรียนที่เรียนอยู่ในห้องเรียนที่สุ่มได้ในขั้นตอนที่ 4 โดยการใช้วิธีการจับสลาก ให้ได้จำนวนนักเรียนตามต้องการ ดังรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงชื่อโรงเรียนและจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ชื่อโรงเรียน	ขนาด โรงเรียน	จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง(คน)		
		ทดลองใช้ เครื่องมือ	หาคุณภาพ เครื่องมือ	สร้างเกณฑ์ปกติ
โรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ	ใหญ่	12	40	20
โรงเรียนแม่สะเรียง(บริพัตรศึกษา)	ปานกลาง	-	40	-
โรงเรียนขุนยวมวิทยา	ปานกลาง	-	-	30
โรงเรียนปายวิทยาคาร	ปานกลาง	-	20	-
โรงเรียนแม่ลาน้อยดรุณสิกข์	ปานกลาง	-	-	30
โรงเรียนปางมะผ้าพิทยาสรรพ์	เล็ก	-	-	20
รวม		12	100	100
รวมทั้งหมด			212	

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในการนำตัวชี้วัดไปสร้างแบบทดสอบ สำหรับ
 สอบถามกับครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบและตัวชี้วัดสำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

แบบทดสอบเอ็มอีคิวเป็นแบบทดสอบอัตนัยมีลักษณะปลายเปิด มีเนื้อหาครอบคลุมตัวชี้วัดตาม
 มาตรฐาน ค 2.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น
 พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยวัดพฤติกรรมการแก้ปัญหา ดังนี้

พฤติกรรมที่ 1 มีความรู้และทักษะเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับปัญหา หมายถึง มีความสามารถในการ
 เข้าใจปัญหาหรือสถานการณ์ที่กำหนด สามารถทบทวนความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้

พฤติกรรมที่ 2 ค้นหารายละเอียดของข้อมูลเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหา หมายถึง มีความสามารถในการ
 ระบุรายละเอียดของข้อมูลที่อยู่ในปัญหาว่าเพียงพอหรือไม่ ต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการแก้ปัญหานั้น

พฤติกรรมที่ 3 คาดคะเนคำตอบโดยแสดงแนวทางการแก้ปัญหาได้ หมายถึง มีความสามารถในการ
 ทบทวนความรู้ที่สัมพันธ์กับปัญหานั้น เพื่อวางแผนแนวทางในการแก้ปัญหา

พฤติกรรมที่ 4 เลือกแนวทางการแก้ปัญหาได้ หมายถึง มีความสามารถในการใช้เหตุผลหรือข้ออ้าง
 เพื่อจะได้คำตอบตามที่ต้องการ

พฤติกรรมที่ 5 แสดงวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง หมายถึง มีความสามารถในการแก้ปัญหตาม
 แนวทางในขั้นที่ 4 โดยใช้กระบวนการคำนวณ การรู้จักเลือกวิธีคำนวณที่เหมาะสมมาใช้เพื่อให้ได้คำตอบ

ตัวอย่าง ชุดที่ 1 การหาพื้นที่ผิวของปริซึม

ชุดที่ 1 (สถานการณ์ที่ 1)	
ชื่อ-สกุล.....เลขที่.....	เวลาสำหรับข้อนี้ 2 นาที
คำชี้แจง ให้พิจารณาสถานการณ์ที่ 1 แล้วตอบคำถามที่กำหนดให้ สถานการณ์ที่ 1 ตึกลูกเต๋าขององค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ (The National science museum) มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมลูกบาศก์ 3 ลูก วางพิกกัน ผนังภายนอกอาคารกรุด้วยแผ่นเคลือบเซรามิค อาคารนี้ ใช้แผ่นเคลือบเซรามิคประมาณกี่แผ่น	
คำถาม นักเรียนต้องใช้ข้อมูลอะไรบ้างในการหา คำตอบ ตัวอย่างคำตอบ - พื้นที่ทั้งหมดของผนังภายนอก - ขนาดของแผ่นเคลือบเซรามิคที่ใช้	เกณฑ์การให้คะแนน ตอบถูกทั้ง 2 ข้อ.....ได้ 2 คะแนน ตอบถูก 1ข้อ.....ได้ 1 คะแนน ตอบไม่ถูกเลย.....ได้ 0 คะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การทดสอบครั้งที่ 1 ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน โดยนำผลที่ได้ไปหาค่าเฉลี่ยเวลาที่ใช้ในการทำข้อสอบแต่ละข้อ และสรุปเวลาที่ใช้ทำในแต่ละข้อ นำผลที่ได้ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา ปรับเวลา

การทดสอบครั้งที่ 2 ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์หาความยากง่าย และอำนาจจำแนกรายข้อ หาความเป็นปรนัยในการตรวจ และหาความเที่ยงตรงเชิงสภาพโดยใช้ผลคะแนนสอบกลางภาคซึ่งมีเนื้อหาข้อสอบเป็นเรื่องการวัดเป็นเกณฑ์ นำผลที่ได้ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา ปรับปรุงแก้ไขข้อสอบ

การทดสอบครั้งที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง 100 คน ใช้แบบทดสอบจำนวน 6 ชุด ชุดละ 5 ข้อ รวม 30 ข้อ ใช้เวลา 60 นาที นำคะแนนที่ได้ไปหาค่าความเชื่อมั่น

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เกณฑ์ดังนี้

ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ใช้ดัชนีความสอดคล้องของโรวินลลีและแฮมเบลตัน ข้อสอบที่คัดเลือกมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป

ความยากง่าย ใช้สูตร $P_i = \frac{(H_i + L_i)}{[T_i(N_H + N_L)]}$ ค่าที่ใช้ได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.20 – 0.80

อำนาจจำแนก ใช้สูตร $r_i = \frac{H_i - L_i}{[T_i \times \frac{1}{2}(N_H + N_L)]}$ ค่าที่ใช้ได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.20 – 1.0

ความเที่ยงตรงเชิงสภาพ และความเป็นปรนัยในการตรวจให้คะแนน ใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ค่าที่เลือกใช้ต้องมีค่าตั้งแต่ 6.0 -1.0 มีความสัมพันธ์ที่สูงถึงสูงมาก

ความเชื่อมั่น ใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ค่าความเชื่อมั่นที่เลือกใช้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.70 มีความเชื่อมั่นสูง

ผลการวิจัย

1.แบบทดสอบเอ็มอีคิวเพื่อวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่องการวัด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมด 6 ชุด ชุดละ 5 ข้อ รวมทั้งสิ้น 30 ข้อ ใช้เวลาทำข้อสอบ 60 นาที โดยมีลักษณะเป็นข้อสอบปลายเปิดในแต่ละชุดจะประกอบไปด้วยคำถาม 5 ข้อในแต่ละข้อจะมีการกำหนดสถานการณ์ คำถามและตัวบ่งชี้ในการแก้ปัญหาเรื่องการวัด ซึ่งมีการเพิ่มระดับความซับซ้อนในการแก้ปัญหาดังนี้

ข้อที่ 1 เสนอข้อมูลบางส่วนสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเพื่อวัดความสามารถในการมีความรู้และทักษะเบื้องต้นโดยผู้เรียนจะต้องตอบคำถามที่แสดงการมีความรู้และทักษะเบื้องต้นของสิ่งที่เกี่ยวข้องก่อนที่จะนำไปแก้ปัญหา

ข้อที่ 2 เสนอข้อมูลรายละเอียดสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเพิ่มจากสถานการณ์ที่ 1 เพื่อวัดความสามารถในการค้นหารายละเอียดของข้อมูลเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาโดยผู้เรียนจะต้องแสดงหรือระบุข้อมูลเพิ่มเติมที่จะต้องใช้ในการแก้ปัญหานั้นได้อย่างถูกต้อง

ข้อที่ 3 เสนอข้อมูลรายละเอียดสถานการณ์เพิ่มจากสถานการณ์ที่ 2 เพื่อวัดความสามารถในการคาดคะเนคำตอบโดยแสดงแนวทางการแก้ปัญหาโดยผู้เรียนจะต้องจัดลำดับขั้นตอนวิธีการแก้ปัญหาของสถานการณ์ที่กำหนดได้เหมาะสม

ข้อที่ 4 เสนอข้อมูลรายละเอียดสถานการณ์เพิ่มจากสถานการณ์ที่ 3 เพื่อวัดความสามารถในการเลือกแนวทางการแก้ปัญหาโดยผู้เรียนจะต้องแสดงการเขียนรูปแบบหรือประโยคสัญลักษณ์ของวิธีการหาคำตอบได้อย่างถูกต้องและระบุสูตรที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม

ข้อที่ 5 เสนอสถานการณ์ที่รวบรวมข้อมูลจากสถานการณ์ที่ 1,2,3 และ 4 เพื่อวัดความสามารถในการแสดงวิธีการแก้ปัญหาโดยผู้เรียนจะต้องแสดงกระบวนการคำนวณได้อย่างชัดเจนและตอบได้ถูกต้อง ครบถ้วนสำหรับเนื้อหาและสถานการณ์ในแต่ละชุดมีรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เนื้อหาและสถานการณ์ในแต่ละชุดของแบบทดสอบเอ็มอีคิวเพื่อวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเรื่องการวัด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เนื้อหา	ชุดที่	สถานการณ์
การหาพื้นที่ผิวของปริซึม	1	การหาพื้นที่ผิวของพีระมิดที่กรุปทรงลูกเต๋า
การหาปริมาตรของปริซึม พีระมิด และทรงกลม	2	การหาปริมาตรของกล่องบรรจุคอมพิวเตอร์พีระมิด และทรงกลม
การเปรียบเทียบหน่วยความจุหรือหน่วยปริมาตรในระบบเดียวกันหรือต่างระบบ	3	การเปรียบเทียบหน่วยความจุหรือหน่วยปริมาตรในระบบเดียวกันหรือต่างระบบในการบรรจุครีมใส่ในขวด
การใช้การคาดคะเนเกี่ยวกับปริมาตร	4	การใช้การคาดคะเนเกี่ยวกับความจุของแก้วน้ำรูปทรงกระบอก
การหาพื้นที่ผิวของปริซึมและปริมาตร	5	การหาพื้นที่ผิวของห้องและปริมาตรของสีที่ใช้ทา

เนื้อหา	ชุดที่	สถานการณ์
ของทรงกระบอก	6	การหาพื้นที่และพื้นที่ผิวในการปูกระเบื้องในห้องน้ำ

2. คุณภาพของแบบทดสอบเอ็มไอคิวเพื่อวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่องการวัด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาระหว่างข้อสอบกับตัวชี้วัด ค่าความยากง่าย และอำนาจจำแนก

ชุดที่	ข้อที่	ค่า IOC	ค่า p	ค่า r	สรุปผล
1	1	1.00	0.60	0.60	สอดคล้อง ค่อนข้างง่าย ดีมาก สูงมาก
	2	1.00	0.55	0.70	สอดคล้อง ปานกลาง ดีมาก สูงมาก
	3	1.00	0.45	0.50	สอดคล้อง ปานกลาง ดี สูงมาก
	4	1.00	0.40	0.40	สอดคล้อง ปานกลาง ดี สูงมาก
	5	1.00	0.30	0.40	สอดคล้อง ค่อนข้างยาก ดี สูงมาก
2	1	0.83	0.60	0.40	สอดคล้อง ค่อนข้างง่าย ดี สูงมาก
	2	1.00	0.70	0.60	สอดคล้อง ค่อนข้างง่าย ดีมาก สูงมาก
	3	1.00	0.50	0.40	สอดคล้อง ปานกลาง ดี สูงมาก
	4	1.00	0.50	0.60	สอดคล้อง ปานกลาง ดีมาก สูงมาก
	5	1.00	0.28	0.40	สอดคล้อง ค่อนข้างยาก ดี สูงมาก
3	1	1.00	0.60	0.40	สอดคล้อง ค่อนข้างง่าย ดี สูงมาก
	2	1.00	0.45	0.50	สอดคล้อง ปานกลาง ดี สูงมาก
	3	1.00	0.50	0.40	สอดคล้อง ปานกลาง ดี สูงมาก
	4	1.00	0.30	0.36	สอดคล้อง ค่อนข้างยาก พอใช้ สูงมาก
	5	1.00	0.38	0.52	สอดคล้อง ค่อนข้างยาก ดี สูงมาก
4	1	0.83	0.60	0.36	สอดคล้อง ค่อนข้างง่าย พอใช้ สูงมาก
	2	1.00	0.45	0.30	สอดคล้อง ปานกลาง พอใช้ สูงมาก
	3	0.83	0.48	0.45	สอดคล้อง ปานกลาง ดี สูงมาก
	4	0.83	0.50	0.40	สอดคล้อง ปานกลาง ดี สูงมาก
	5	1.00	0.30	0.60	สอดคล้อง ค่อนข้างยาก ดีมาก สูงมาก
5	1	1.00	0.40	0.40	สอดคล้อง ปานกลาง ดี สูงมาก
	2	1.00	0.55	0.30	สอดคล้อง ปานกลาง พอใช้ สูงมาก
	3	1.00	0.55	0.70	สอดคล้อง ปานกลาง ดีมาก สูงมาก
	4	1.00	0.50	0.60	สอดคล้อง ปานกลาง ดีมาก สูงมาก
	5	1.00	0.35	0.43	สอดคล้อง ค่อนข้างยาก ดี สูงมาก
6	1	1.00	0.60	0.80	สอดคล้อง ค่อนข้างง่าย ดีมาก สูงมาก
	2	1.00	0.45	0.30	สอดคล้อง ปานกลาง พอใช้ สูงมาก
	3	1.00	0.55	0.90	สอดคล้อง ปานกลาง ดีมาก สูงมาก
	4	1.00	0.50	0.73	สอดคล้อง ปานกลาง ดีมาก สูงมาก
	5	1.00	0.30	0.60	สอดคล้อง ค่อนข้างยาก ดีมาก สูงมาก
		* r_{ab} = .99	** r_{xy} = .90	*** r_{tt} = .92	**** SE_{means} = ± 2.38

* r_{ab} ความสอดคล้องระหว่างคะแนนจากการตรวจของผู้ตรวจคนที่ 1(a) และผู้ตรวจคนที่ 2(b)
 ** r_{xy} ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่นักเรียนได้จากการตอบแบบทดสอบ (x) กับคะแนนสอบกลางภาคเรียนวิชาคณิตศาสตร์ (y)
 *** r_{tt} ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
 **** SE_{means} ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัด

จากตารางที่ 3 พบว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาระหว่างข้อสอบกับตัวชี้วัดตั้งแต่ 0.83 ถึง 1.00 ความยากง่ายตั้งแต่ 0.28 ถึง 0.70 อำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.30 ถึง 0.90 ความสอดคล้องระหว่างคะแนนจากการตรวจของผู้ตรวจ 2 คนมีค่าเท่ากับ 0.99 ความเที่ยงตรงเชิงสภาพ มีค่าเท่ากับ 0.90 และความเชื่อมั่น มีค่าเท่ากับ 0.92 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัด เท่ากับ ± 2.38

อภิปรายผลการวิจัย

1. การสร้างแบบทดสอบเอ็มอีคิวเพื่อวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเรื่องการวัด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นการใช่วัดตามมาตรฐาน ค 2.1 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 5 ตัวชี้วัดในการกำหนดสถานการณ์ให้แก้ปัญหา โดยแบ่งสถานการณ์ทั้งหมดออกเป็นส่วนย่อยๆ 5 สถานการณ์ ให้ผู้ตอบพิจารณาส่วนย่อยที่ต่อเนื่องกันตามลำดับและตอบคำถามที่สอดคล้องกับสถานการณ์ย่อยที่กำหนดตามกระบวนการแก้ปัญหาเพื่อวัดความสามารถในการแก้ปัญหา 5 พฤติกรรม ได้แก่ พฤติกรรมที่ 1 มีความรู้และทักษะเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับปัญหา พฤติกรรมที่ 2 ค้นหารายละเอียดของข้อมูลเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหา พฤติกรรมที่ 3 คาดคะเนคำตอบโดยแสดงแนวทางการแก้ปัญหาได้ พฤติกรรมที่ 4 เลือกแนวทางการแก้ปัญหาได้ และ พฤติกรรมที่ 5 แสดงวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง แบบทดสอบที่สร้างมีทั้งหมดรวม 6 ชุด 30 ข้อ ใช้เวลาทำข้อสอบ 60 นาที การแบ่งแบบทดสอบเป็นสถานการณ์ย่อยๆ เพื่อตั้งคำถามสอดคล้องกับสถานการณ์ย่อยที่กำหนดตามกระบวนการแก้ปัญหาทำให้แบบทดสอบเอ็มอีคิวที่สร้างขึ้นสามารถวัดความสามารถในการแก้ปัญหาของผู้เรียนได้ และสามารถวิเคราะห์พฤติกรรมความสามารถในการแก้ปัญหาของผู้เรียนได้เนื่องจากกระบวนการเน้นวิธีการหรือเทคนิคในการแก้ปัญหามากกว่าคำตอบในการแก้ปัญหา ถ้านักเรียนที่สามารถตอบคำถามได้ถูกต้องตั้งแต่ 1-5 แสดงว่ามีความสามารถในการแก้ปัญหา แต่ถ้านักเรียนตอบคำถามในคำถามที่แสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งไม่ได้ ให้เป็นภาระของครูผู้สอนที่ต้องช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดทักษะในแต่ละพฤติกรรมตามลำดับให้ได้ ไม่ควรเน้นพฤติกรรมสุดท้ายอย่างเดียว

2. การหาคุณภาพของแบบทดสอบเอ็มอีคิวเพื่อวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเรื่อง การวัด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1 ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับตัวชี้วัด ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวชี้วัดให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลและประเมินผลการศึกษา จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านแบบทดสอบเอ็มอีคิว จำนวน 2 คน พิจารณาตัดสินว่า ข้อคำถามกับตัวชี้วัดมีความสอดคล้องกันหรือไม่ โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องตามวิธีของโรบินลลีและแฮมเบลตัน (Rovinelli and Hambleton) กำหนดเกณฑ์การเลือกข้อสอบจากการพิจารณาค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป จึงจะถือว่าใช้ได้ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับตัวชี้วัดของแบบทดสอบเอ็มอีคิวเพื่อวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเรื่องการวัด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าตั้งแต่ .50 ถึง 1.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดทุกข้อทั้งนี้อาจเกิดจากการปรับปรุงและข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉลอง สวัสดิ์(2538, หน้า 21-23) ที่ได้ศึกษาการสร้างแบบทดสอบความเรียงประยุกต์(เอ็ม อี คิว) วัดความสามารถในการแก้ปัญหาวิชาคณิตศาสตร์ และได้ให้ผู้เชี่ยวชาญคือครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนวิชาคณิตศาสตร์จำนวน 6 ท่าน ประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมกับเนื้อหาในหลักสูตร โดยยึดเกณฑ์ความสอดคล้องของคะแนนตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ให้ผู้เชี่ยวชาญคือศึกษานิเทศก์ อาจารย์ที่มีประสบการณ์ด้านการสอนวิชาคณิตศาสตร์ 5 ปีขึ้นไปจำนวน 5 ท่าน พิจารณาข้อคำถาม การใช้ภาษา และเวลาที่กำหนด รวมทั้งให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านแบบทดสอบเอ็มอีคิวจำนวน 2 ท่านพิจารณา

ลักษณะของแบบทดสอบ ปรับปรุงแก้ไขการใช้ภาษา ข้อคำถามและเวลาที่กำหนด จนได้แบบทดสอบความเรียง ประยุกต์ (เอ็มอี คิว) วัดความสามารถในการแก้ปัญหาวิชาคณิตศาสตร์ที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง เนื้อหาในหลักสูตรกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และงานวิจัยของ Norman and Others (อ้างใน วงษ์สันติ แสงดอกไม้. 2540, หน้า 57) ได้ศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพของแบบทดสอบประเภทปรนัย(MCQ) และ แบบทดสอบเอ็ม อี คิว (MEQ) พบว่า แบบทดสอบ MEQ มีความเชื่อถือได้สูงกว่าแบบทดสอบ MCQ ทั้ง MEQ มีตัวเลือกและแบบไม่มีตัวเลือก โดยที่แบบทดสอบทั้งสองประเภทมีความแม่นยำตรงเชิงโครงสร้าง แสดงว่า แบบทดสอบเอ็มอีคิวที่สร้างขึ้นมีลักษณะเป็นแบบทดสอบที่ดีมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและตามโครงสร้าง

2.2 คุณภาพรายข้อและทั้งชุดของแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบไปทดลองกับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 100 คนพบว่ามีความยากง่ายของข้อสอบตั้งแต่ 0.28 - 0.70 และมีค่าอำนาจ จำแนกตั้งแต่ 0.30 - 0.90 ซึ่งแบบทดสอบทุกข้อมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของอำ มาลา สารชาติ (2548, หน้า 123) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบสอบ เอ็ม อี คิว สำหรับวัดความสามารถในการแก้ โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่ามีค่าความยากของแบบทดสอบตั้งแต่ .40 ถึง .61 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .32 ถึง .66 และงานวิจัยของลักษมี จันทราช (2544, หน้า 1) ที่ได้ ศึกษาการเปรียบเทียบคุณภาพแบบทดสอบอัตนัยประยุกต์(MEQ) และแบบทดสอบเลือกตอบ(MCQ)เพื่อวัด ความสามารถในการแก้ปัญหา พบว่าค่าความยากของแบบทดสอบอัตนัยประยุกต์(MEQ) มากกว่าแบบทดสอบ เลือกตอบ รวมทั้งงานวิจัยของสายหมอก ขุนศึกดา(2543, หน้า 100-101) ที่ได้ศึกษาการสร้างแบบทดสอบวัด ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่องฟังก์ชันตรีโกณมิติ และกำหนดการเชิงเส้น ตามเทคนิคเอ็ม อี คิว ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีค่าความยากตั้งแต่ .28 ถึง .76 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .07 ถึง .59 พบว่าผลการสอบครั้งที่ 1 แบบทดสอบมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน 86 ข้อ และคุณภาพไม่ไปตาม เกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 14 ข้อโดยส่วนใหญ่ที่ยากมาก อาจเป็นเพราะนักเรียนยังสับสนในข้อคำถาม รวมทั้ง เวลาที่ทำงานเกินไปจนทำให้นักเรียนเกิดความเมื่อยล้าในการทำข้อสอบ ซึ่งความยากง่าย อำนาจจำแนก และ เวลาเฉลี่ยที่ได้ผู้วิจัยนำไปใช้ในการพิจารณาคัดเลือกชุดข้อสอบให้ได้จำนวนตามที่ต้องการ

2.3 ความเป็นปรนัยในการตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบไปทดสอบกับกลุ่ม ตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 100 คน พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง คะแนนจากการตรวจของผู้ตรวจคนที่ 1 กับผู้ตรวจคนที่ 2 เป็นรายข้อ มีค่าตั้งแต่ .83 ถึง 1.00 และทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.99 แสดงว่าแบบทดสอบมีความเป็นปรนัยในการตรวจให้คะแนนสูงมาก สอดคล้องงานวิจัยของ อำมาลา สารชาติ (2548, หน้า 124) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบสอบ เอ็ม อี คิว สำหรับวัดความสามารถในการ แก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 1 มีความเป็นปรนัยในการตรวจให้คะแนนทั้ง รายข้อและทั้งฉบับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตั้งแต่ .91 ถึง 1.00 แสดงว่าแบบทดสอบเอ็มอีคิวมีความ เป็นปรนัยในการให้คะแนนสูง ทำให้ลดข้อโต้แย้งของข้อสอบอัตนัยในเรื่องความเป็นปรนัยในการให้คะแนนต่ำ

2.4 ความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) ของแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้นำคะแนนที่ได้จาก การทดสอบครั้งที่ 2 มาวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงตามสภาพระหว่างคะแนนจากแบบทดสอบเอ็มอีคิวกับ คะแนนสอบกลางภาควิชาคณิตศาสตร์ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment correlation Coefficient) พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .90 แสดงว่าคะแนนจากแบบทดสอบเอ็มอีคิวมีความสัมพันธ์กันสูงมากกับคะแนนสอบกลางภาควิชา คณิตศาสตร์ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Knox (อ้างใน อำมาลา สารชาติ. 2548, หน้า 56) พบว่า คะแนนแบบทดสอบเอ็ม อี คิว มีความสัมพันธ์กันสูงกับประสบการณ์และเวลาที่ใช้ใน การทำหน้าที่แพทย์ภายหลังจบการศึกษา และงานวิจัยของสายหมอกขุนศึกดา (2543, หน้า 96 - 103) ที่ได้

ศึกษาการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่องฟังก์ชันตรีโกณมิติ และกำหนดการเชิงเส้น ตามเทคนิคเอ็มอีคิวได้ค่าความเที่ยงตรงตามเกณฑ์สัมพัทธ์โดยใช้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เป็นเกณฑ์ เท่ากับ .61 และงานวิจัยของอำมาลา สารชาติ (2548, หน้า 121 - 125) ที่ได้สร้างแบบทดสอบเอ็มอีคิว สำหรับวัดความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และหาคุณภาพทั้งฉบับและรายข้อของแบบทดสอบเอ็มอีคิว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบเอ็มอีคิวจำนวน 20 ข้อ พบว่าแบบทดสอบมีค่าความแม่นยำตรงร่วมสมัยเท่ากับ .93 ดังนั้น พบว่าคะแนนจากแบบทดสอบเอ็มอีคิวมีความสัมพันธ์กันสูงมากกับคะแนนสอบกลางภาควิชาคณิตศาสตร์ เนื่องจากเนื้อหาของแบบทดสอบกลางภาคเป็นเรื่องเดียวกับแบบทดสอบเอ็มอีคิว และระยะเวลาที่สอบมีความใกล้เคียงกัน

2.5 ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบครั้งที่ 3 คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบ ทดสอบตามวิธีของ Cronbach พบว่า แบบทดสอบ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .92 แสดงว่าแบบทดสอบมีความเชื่อมั่นสูง สอดคล้องกับงานวิจัยสายหมอก ขุนศักดิ์ (2543, หน้า 96 - 103) ได้ศึกษาการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่องฟังก์ชันตรีโกณมิติ และกำหนดการเชิงเส้นตามเทคนิคเอ็มอีคิว จำนวน 10 ชุด 50 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ .81 และงานวิจัยของณรงค์รัก ไทธานี (2542, หน้า 100 - 106) ได้สร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบเอ็มอีคิว ที่ดำเนินการสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์ เพื่อวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่องจำนวนเชิงซ้อน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ .71 รวมทั้งงานวิจัยของสุพัฒน์ ภูสอด้ (2553, หน้า 105-106) ได้ศึกษาการสร้างแบบทดสอบเอ็มอีคิว วัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เรขาคณิตวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า แบบทดสอบ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .72 แสดงว่าแบบทดสอบเอ็มอีคิวมีความเชื่อมั่นสูงให้ผลคงที่ ดังนั้นจะได้ผลคะแนนที่เป็นสภาพจริงของผู้เรียนนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์พฤติกรรมความสามารถในการแก้ปัญหาของผู้เรียนและพัฒนาพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้อย่างแท้จริง

สรุปผลการวิจัย

แบบทดสอบเอ็มอีคิวเพื่อวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเรื่องการวัด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับตัวชี้วัด ตั้งแต่ .50 ถึง 1.00 ทุกข้อมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด ผลการวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบรายข้อมีค่าความยากง่าย ตั้งแต่ 0.28 - 0.70 เป็นข้อสอบที่ค่อนข้างง่ายจนถึงค่อนข้างยาก และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.30 - 0.90 มีอำนาจจำแนกพอใช้จนถึงดีมาก ผลการวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบทั้งฉบับความเป็นปรนัยในการตรวจให้คะแนนมีค่าเท่ากับ 0.99 แสดงว่าความเป็นปรนัยในการตรวจให้คะแนนมีความสัมพันธ์สูง ค่าความเที่ยงตรงตามสภาพเท่ากับ .90 มีความเที่ยงตรงเชิงสภาพระดับที่สูงมากและความเชื่อมั่นเท่ากับ .92 เป็นแบบทดสอบที่มีความเชื่อมั่นสูง ดังนั้นแบบทดสอบเอ็มอีคิวที่สร้างขึ้นเป็นแบบทดสอบมาตรฐานที่มีคุณภาพ และมีเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนดังนี้

ตั้งแต่ T ₆₅ และสูงกว่า	หมายถึง	ผู้สอบมีความสามารถในการแก้ปัญหาเก่งมาก
T ₅₅ -T ₆₄	หมายถึง	ผู้สอบมีความสามารถในการแก้ปัญหาเก่ง
T ₄₅ -T ₅₄	หมายถึง	ผู้สอบมีความสามารถในการแก้ปัญหาปานกลาง
T ₃₅ -T ₄₄	หมายถึง	ผู้สอบมีความสามารถในการแก้ปัญหาอ่อน
ตั้งแต่ T ₃₄ และต่ำกว่า	หมายถึง	ผู้สอบมีความสามารถในการแก้ปัญหาอ่อนมาก

สรุปผลพบว่านักเรียนร้อยละ 9 มีความสามารถในการแก้ปัญหาอยู่ในช่วงระดับสูงมาก ร้อยละ 24 มีความสามารถในการแก้ปัญหาอยู่ในช่วงระดับสูง ร้อยละ 38 มีความสามารถในการแก้ปัญหาอยู่ในช่วงระดับปานกลาง ร้อยละ 26 มีความสามารถในการแก้ปัญหาอยู่ในช่วงระดับต่ำ ร้อยละ 3 มีความสามารถในการแก้ปัญหาอยู่ในช่วงระดับต่ำมาก ส่วนใหญ่นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 38

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำแบบทดสอบไปใช้

1.1 ควรนำแบบทดสอบเอ็มอีคิวไปใช้ในกระบวนการวัดและประเมินผลระหว่างเรียนหรือหลังเรียนของการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์

1.2 ควรนำแบบทดสอบเอ็มอีคิว ไปใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมความสามารถในการแก้ปัญหาตามกระบวนการของการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน

1.3 การจัดการสอบของแบบทดสอบเอ็มอีคิวควรควบคุมนักเรียนอย่างเคร่งครัด ไม่ให้เกิดการดูสถานการณ์ต่อไปก่อนหรือย้อนกลับไปดูสถานการณ์เดิม

1.4 หากต้องการนำแบบทดสอบเอ็มอีคิว เพื่อวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่องการวัดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในด้านอื่นควรศึกษาและคำนึงถึงหลักการสร้าง การนิยามสิ่งที่ต้องการวัด ระดับความสามารถของนักเรียนรูปแบบของแบบทดสอบให้เข้าใจเป็นอย่างดี

1.5 นำแบบทดสอบเอ็มอีคิวเป็นสื่อการเรียนรู้เพื่อแลกเปลี่ยนความชำนาญในการพัฒนาครูและภูมิภาคการวิจัยทางการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนาแบบทดสอบเอ็มอีคิวที่เป็นแบบอัตโนมัติให้เป็นการทดสอบในระบบออนไลน์เพื่อสะดวกและง่ายต่อการจัดการทดสอบเนื่องจากการกำหนดสถานการณ์ตามลักษณะเฉพาะของข้อสอบเอ็มอีคิวต้องใช้กระดาษ 1 แผ่น หรือมากกว่าต่อ 1 สถานการณ์ ทำให้ใช้งบประมาณค่อนข้างสูง

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่อาจส่งผลต่อพฤติกรรมความสามารถในการแก้ปัญหานักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาที่สูงขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ คุณหทัยรัตน์ อติชาติ ผู้จัดการฝ่ายนโยบายด้านรัฐกิจและกิจการสัมพันธ์เซฟรอนแห่งประเทศไทย คุณปิยะบุตร ชลวิจารณ์ ประธานอำนวยการสถาบันคีนันแห่งเอเชีย ดร.เกศรา อมรรุฒิวร ผู้จัดการอาวุโสด้านโครงการและวิชาการสถาบันคีนันแห่งเอเชีย บริษัทเซฟรอนประเทศไทยสำรวจและผลิต จำกัด และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำหรับงบประมาณสนับสนุนในโครงการ CHEVRON ENJOY SCIENCE :สนุกวิทย์ พลังคิด เพื่ออนาคต ที่ได้สนับสนุนงบวิจัยให้กับงานวิทยานิพนธ์เรื่องนี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์*.
กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กิจประมุข ตันตยาภรณ์. (2548). อีกทางเลือกหนึ่งของการวัดผล : Modified Essay Question (MEQ).
พัฒนาเทคนิคศึกษา, 17, 54.
- ฉลอง สวัสดิ์. (2538). *การสร้างแบบทดสอบความเรียงประยุกต์(เอ็ม อี คิว) วัดความสามารถในการแก้ปัญหา
วิชาคณิตศาสตร์* (ปริญญาณิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). ภาควิชาหลักสูตร การสอนและการเรียนรู้
สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ต่าย เชิญฉวี. (2523). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา*. เชียงใหม่: ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นงคริ์ก ไทธานี. (2542). *การสร้างแบบทดสอบเอ็ม อี คิว ที่ดำเนินการสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์เพื่อวัด
ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์* (ปริญญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต).
ภาควิชาหลักสูตร การสอนและการเรียนรู้ สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิชิต ฤทธิ์จรรย. (2545). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระ
นคร.
- พิสนุ พองศรี. (2552). *การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย*. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- พวงทิพย์ โพธิ์ซอ. (2535). *การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์
ตามเทคนิค เอ็ม อี คิว* (ปริญญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รวีวรรณ ชินะตระกูล. (2535). *วิธีวิจัยการศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้า.
- ลักษมี จันทราช. (2544). *การเปรียบเทียบคุณภาพแบบทดสอบอัตนัยประยุกต์ (MEQ) และแบบทดสอบ
เลือกตอบ(MCQ)เพื่อวัดความสามารถในการแก้ปัญหา* (ปริญญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต).
สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วาสนา ไกรแก้ว. (2556). *การสร้างแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง เซต สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4* (ปริญญาณิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิญญา วิศาลาภรณ์. (2533). *การสร้างแบบทดสอบเพื่อการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน*.
กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วงษ์สันติ แสงดอกไม้. (2540). *ผลของการใช้แบบทดสอบเอ็ม อี คิว ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6* (ปริญญาณิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต).
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริพร ทิพย์คง. (2556). *การแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค.ลาดพร้าว.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2556). *การวัดผลการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 9)*. กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.

- สายหมอก ขุนศุกดา. (2543). *การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่องฟังก์ชันตรีโกณมิติ และกำหนดการเชิงเส้นตามเทคนิคเอ็ม อี คิวในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*(ปริญญา นินพณ์การศึกษามหาบัณฑิต). สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34. (2557). *สารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2557*. เชียงใหม่: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34. (2560). *สารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2560*. เชียงใหม่ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34. (2556). *การแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค ลาดพร้าว.
- สุพัฒตา ภูสอด้สี. (2553). *การสร้างแบบทดสอบเอ็ม อี คิว วัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่อง เรขาคณิตวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต)*. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อำมาลา สารชาติ. (2548). *การพัฒนาแบบสอบเอ็ม อี คิว สำหรับวัดความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ปริญญานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- Ebel, Robert. L. (1995). *Measuring Educationnal Achievment*. New Jersey: Prent. Ice –hall.

กลยุทธ์การจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุเพื่อพัฒนาภาวะพลัดพลังในผู้สูงอายุ Strategic of Education Management for the Elderly Towards Developing Active Ageing

เพ็ชรี ระบุวิเชตร^{1*} และพลอยไพลิน ระบุวิเชตร²

Phetcharee Rupavijetra and Ploypailin Rupavijetra

^{1*} คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (Faculty of Education, Chiang Mai University)

² กองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย

(Foreign Affairs Division Office of the Permanent Secretary for Interior, Ministry of Interior)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการและกลยุทธ์ด้านการจัดการศึกษาของผู้สูงอายุ ในจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างและเครื่องมือ คือ 1. ผู้สูงอายุที่มาเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุขรบาลวุฒิชัยวิทยาลัย เทศบาลตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม 200 คน 2. ผู้ดำเนินการโรงเรียนผู้สูงอายุ ๓ คน 3. นักวิชาการ นักฝึกอบรม บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการสัมภาษณ์ จำนวน 14 คน มีการวิเคราะห์เนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย นำเสนอผลวิจัยด้วยค่าสถิติ ร้อยละ และรูปของตารางประกอบการอธิบายและการบรรยาย ผลการวิจัยพบว่าสภาพการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุเกิดจากความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเชิงดอย โดยผู้สูงอายุมาเรียนด้วยแรงจูงใจของตนเองร้อยละ 73.50 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการฟังธรรมะจากพระสงฆ์ นันทนาการ รักษาสุขภาพ อาชีพ ศิลปวัฒนธรรมระดับมากร้อยละ 89.00, 66.00, 82.50, 72.50, 72.50 ตามลำดับ การจัดการของโรงเรียนระดับมากร้อยละ 97.50 ประโยชน์ที่ได้รับจากการมาเรียนระดับมากร้อยละ 98.50 การจัดกิจกรรมของภาควิชาอาชีวศึกษา และการส่งเสริมสุขภาพระดับมากร้อยละ 100 ปัญหาในการศึกษาของผู้สูงอายุคือการเดินทางมาเรียนและการนำความรู้ไปปรับใช้ร้อยละ 38.00, 44.50 ความต้องการในการศึกษาของผู้สูงอายุคือหัวข้อเรื่องการดูแลสุขภาพกายและจิตใจ ร้อยละ 42.00 ส่วนผู้จัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ มีปัญหาการใช้งบประมาณที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบการใช้จ่าย ปัญหาการเดินทางของผู้สูงอายุและสถานที่เรียน เทศบาลฯ มีความต้องการในการจัดต่อไปและต้องการความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งงบประมาณและวิทยากร ส่วนกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุเพื่อพัฒนาพลัดพลังในผู้สูงอายุพบว่าโรงเรียนผู้สูงอายุ ต้องเร่งสร้างผู้สูงอายุให้เป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการโรงเรียน สร้างวิทยากรเพิ่ม เพิ่มหลักสูตรวิชาศิลปะ เช่นการวาดรูป การเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้จัดการศึกษาตนเองกลุ่มเล็ก ๆ ที่ศูนย์ส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ

คำสำคัญ : การศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ กลยุทธ์การจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ พลัดพลังในผู้สูงอายุ

Abstract

The Purposes of this research was to study state, problems, needs and strategic of education management for the elderly towards developing active ageing in Chiang Mai. Samples were 200 ageing who studying at the elderly Charabanwuthiwithaya School, 3 school staff and 14 persons who were academics, trainer, staff of local government who involved with education for elderly. Data were collected by questionnaire and interview then analyzed by percentage and table with description and analyzed by content and presented by description. Research findings were that the elderly school was built by local government, Cheongdoi Municipality, aimed to develop the quality of ageing in the area. Ageing satisfied with the school activities listening monk gave a sermon, recreation, health care, career and local art at good level for 89.00, 66.00, 82.50, 72.50 and 72.50. satisfied with school management, useful from studying at good level for 97.50 and 98.50%. Samples satisfied with collaboration of the department of Vocational Education and Wellness Promotion at good level for 100%. For utility knowledge and skills from studying at home, samples expressed at moderate level for 55.50% because of less inspiration at home. Problems and needs for ageing education, samples unsatisfied with transportation and application to use at home for 38.00 and 44.50 % while samples need to study about physical and mental health for 42.00. For the school operation expressed their obstacles were regulation on financial utility, ageing transportation and place for school management. Strategic of education management for the elderly towards developing active ageing, research found that: elderly school has to train elderly to be leaders and manage the activities by themselves, train other trainers, prepare for art course and use community center for education of elderly that running by elderly.

Keywords: Education for elderly, Strategic of education management for elderly, Active ageing

**Corresponding author, E-mail: phetcharee@rocketmail.com โทร. 0 5394 4243*

บทนำ

ประเทศไทยกำลังประสบปัญหาเกี่ยวกับสถานะของโครงสร้างประชากรมีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นสถานะที่มีสัดส่วนของประชาชนวัยผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ในขณะที่สัดส่วนของประชากรวัยเด็ก วัยรุ่นและวัยทำงานนั้นกลับลดลง ดังที่ ศิริวรรณ อรุณทิพย์ไพฑูรย์ (2557) เจ้าหน้าที่สำนักงานส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้รายงานการวิจัยเรื่อง “ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย” ที่พบว่า ในรอบ 50 ปีที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503-2553 พบว่าประเทศไทยมีประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปเพิ่มจากร้อยละ 5 เป็นร้อยละ 13 ซึ่งพิจารณาจากตัวเลขของประชากรผู้สูงอายุที่มีจำนวน 1.2 ล้านคนแล้วได้เพิ่มขึ้นเป็น 8.4 ล้านคน รวมทั้งงานวิจัยนี้ยังได้คาดการณ์ ไปในอนาคตอีก 30 ปีข้างหน้าว่า ประเทศไทยจะมีประชากรผู้สูงอายุมากถึงจำนวน 20.5 ล้านคน ซึ่งการเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุนี้นี้ ถ้าหากผู้สูงอายุไม่มีเงินออมหรือรายได้ที่มั่นคงและมีสุขภาพที่ไม่ดี ย่อมจะส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในสถานะของการพึ่งพิงทางเศรษฐกิจ สังคมและด้านสุขภาพ และยังกระทบต่อการส่งเสริมและสนับสนุนผู้สูงอายุได้ดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี คุณค่าและมีความสุขในสังคมเกิดความยากลำบากขึ้น

องค์การอนามัยโลก ได้กำหนดกรอบนโยบายเพื่อพัฒนาพลพลังของผู้สูงอายุ (Active Ageing A Policy Framework) และมีการเผยแพร่ในการประชุมสหประชาชาติ ครั้งที่ 2 ที่กรุงเมดริด ประเทศสเปน (the Second United Nations World Assembly on Ageing, Madrid, Spain, April 2002) ที่กล่าวถึงการจัดการศึกษาและโอกาสในการเรียนรู้ให้กับคนทุกวัย เริ่มจากการศึกษาขั้นพื้นฐานและการให้ความรู้เรื่องสุขภาพ ถือว่าการศึกษารองสุขภาพนั้นจำเป็นมากกับคนทุกวัยที่จะได้นำไปดูแลตนเองก่อนที่จะเข้าสู่วัยชรา การจะทำให้ผู้สูงอายุได้ดำรงชีวิตอย่างมีพลพลังก็คือ การให้การศึกษและการสร้างพลังในตนเองแก่ผู้สูงอายุ ด้วยการศึกษตลอดชีวิตเป็นหลักการสำคัญ ด้วยการให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสในการพัฒนาและเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ รวมทั้งเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสารและเทคนิคการทำการเกษตรแบบสมัยใหม่ การจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุจึงมีความสำคัญต่อผู้สูงอายุเป็นอย่างมากในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพ ดังที่ กระทรวงศึกษาธิการได้รายงานผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ ปี 2552 ว่า แม้ว่าผู้สูงอายุจะผ่านโลกมามากมาย มีประสบการณ์ในการทำงานและการดำรงชีวิต แต่ก็ยังต้องมีการเรียนรู้ตลอดเวลา เพราะสังคมเปลี่ยนแปลงไปรวดเร็วและค่อนข้างมาก ทั้งนี้ประโยชน์ของการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุหรือคนทุกวัยก็เพื่อพัฒนาตนเองให้สามารถพึ่งพิงตนเองได้และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกยุคใหม่

การจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ ผู้จัดหรือวิทยากรพึงต้องเข้าใจศาสตร์การสอนของผู้สูงอายุ ดังที่ Malcom Knowles (1968 cited in Merriam et al, 2007) ได้เสนอแนวคิดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุเรียกว่า Andragogy ซึ่งเป็นศาสตร์และศิลป์ที่ช่วยให้ผู้ใหญ่ได้เกิดการเรียนรู้ โดยต้องตระหนักว่าผู้สูงอายุมีวุฒิภาวะ สามารถเรียนรู้แบบนำตนเองได้ด้วยผู้สูงอายุแต่ละคนมีประสบการณ์ชีวิตมามากมาย และมีแรงขับภายในในการใฝ่เรียนรู้ที่แตกต่างกัน นอกจาก Knowles ยังได้แนะนำว่า ในการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่นั้น ควรจัดบรรยากาศของการเรียนรู้เพื่อให้ผู้ใหญ่ได้เกิดความรู้สึกรับรู้ได้รับการยอมรับ การเคารพ การนับถือซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2544) ได้แนะนำถึงคุณลักษณะทั่วไปของผู้ใหญ่ที่เป็นผู้เรียนว่า นักศึกษาผู้ใหญ่แต่ละคนมีประสบการณ์ดีดตัวมาด้วยจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสภาพหน้าที่ที่เคยปฏิบัติอยู่ และมีความเชื่อ ความศรัทธา ค่านิยมทางสังคมติดตัวมาด้วย การจัดการศึกษาให้ผู้ใหญ่อาจพบว่า ผู้ใหญ่บางคนอาจจะไม่มีความต้องการในสิ่งที่เราจัดให้ หรือมีความต้องการเพียงเล็กน้อย แต่ด้วยเหตุผลที่มาเรียนหรือมาร่วมกิจกรรมอาจเป็นด้วยความต้องการทางสังคม เช่น ต้องการออกจากบ้าน ต้องการไปพบปะผู้คน

ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุของประเทศไทย พบว่า หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือชมรมผู้สูงอายุในชุมชนจะทำหน้าที่นี้เป็นส่วนใหญ่ เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการดูแลประชาชนทุกวัย สนับสนุนการก่อตั้งชมรมผู้สูงอายุ และอยู่ใกล้ชิดกับชุมชนย่อมทราบสภาพ ปัญหา ความต้องการของชุมชน ทั้งนี้ กรมกิจการผู้สูงอายุกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2559) จึง ได้จัดทำคู่มือการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยสังเคราะห์รูปแบบการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรผู้สูงอายุตลอดจนหน่วยงานที่สนใจจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ ได้ศึกษาและนำไปปรับให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะมีการขยายผลในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุในพื้นที่อื่น ๆ ทั่วประเทศ ซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้สูงอายุไทย

ผู้วิจัยในฐานะนักวิชาการด้านกระบวนการจัดฝึกอบรมและการเรียนรู้ตลอดชีวิตในสังกัดสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา และยังทำหน้าที่เป็นนักฝึกอบรมให้กับองค์กรต่าง ๆ และชุมชนมายาวนาน ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาหรือการจัดอบรมสำหรับผู้สูงอายุไทยที่กำลังเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ และมีแนวโน้มว่าผู้สูงอายุไทยจะมีช่วงชีวิตที่ยาวนานขึ้น เพื่อช่วยสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้มีความสุข พึ่งพาตนเองได้และช่วยเหลือเกื้อกูลกันในกลุ่มในท้องถิ่นที่อาศัย นอกจากนี้ ด้วยผู้วิจัยมีประสบการณ์การวิจัยเรื่องการจัดการศึกษาแก่ผู้สูงอายุในประเทศญี่ปุ่น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 ที่เมืองโกเบ ต่อมา ในปี พ.ศ. 2558 ที่เมืองซุยะ โอซาก้า และใน พ.ศ. 2559 ที่เมืองซิมานโตะ และปัจจุบัน พ.ศ. 2560 ที่ผู้วิจัยได้ให้บริการวิชาการด้วยการจัดกิจกรรมให้กับผู้สูงอายุที่โรงเรียนผู้สูงอายุชาวาลูมิวิทยา ของเทศบาลตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีการทำข้อตกลงในการพัฒนาการศึกษาแก่

ผู้สูงอายุเป็นประจำทุกเดือน ๆ ละครั้ง โดยมีการนำนักศึกษาที่เรียนและเจ้าหน้าที่ของภาควิชาฯ ไปฝึกปฏิบัติการทำกิจกรรม มอบความรู้และทักษะสำหรับผู้สูงอายุในด้านความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพ การนันทนาการ และการออกกำลังกายที่เหมาะสม ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการและกลยุทธ์ด้านการจัดการศึกษาของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุขรบาลวุฒิวิทยาลัย ของเทศบาลตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ที่ได้ก่อตั้งมาเป็นเวลา 4 ปีแล้วเพื่อร่วมกันพัฒนาให้ผู้สูงอายุมีภาวะพลัดพลัง โดยมีความสุข ดำรงชีวิตอย่างกระตือรือร้น และมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม ปรับเปลี่ยนตนเองให้เข้ากับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างเหมาะสมกับศักยภาพของตนเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการและกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุเพื่อพัฒนาภาวะพลัดพลังในผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

สภาพการจัดการศึกษาผู้สูงอายุ หมายถึง ลักษณะของการจัดการศึกษาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการให้กับผู้สูงอายุในรูปแบบของการจัดการเป็นทางการ มีหลักสูตรชัดเจน ครอบคลุมเรื่องสุขภาพ สังคม ศิลปวัฒนธรรม และการประกอบอาชีพ มีสถานที่ มีการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ เช่น ทุกวันพุธช่วงเช้า

ปัญหาการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ หมายถึง สิ่งที่ขัดขวาง หรือเป็นอุปสรรคในการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุไม่ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ

ความต้องการการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้สูงอายุและผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุมีความประสงค์ต้องการเรียน ต้องการจัดการศึกษาให้ผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีความสุขในการดำเนินชีวิตตามอัตภาพของตน

ผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่ หมายถึง ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 55 ปีที่เรียนในโรงเรียนผู้สูงอายุขรบาลวุฒิวิทยาลัย เทศบาลตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

กลยุทธ์การจัดการศึกษา หมายถึง รูปแบบ วิธีการ การจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่จัดขึ้นสำหรับผู้สูงอายุโดยที่มีความเหมาะสมกับข้อมูลพื้นฐานและประสบการณ์ของผู้สูงอายุไม่ว่าผู้สูงอายุนั้นจะมีระดับการศึกษาต่ำหรือการศึกษาสูง หรือประกอบอาชีพด้านใดมาก่อนก็ตาม และมีความเหมาะสมกับสภาพวัฒนธรรม ประเพณี การดำรงชีวิตที่เป็นปัจจุบันของผู้สูงอายุนั้น ๆ

ภาวะพลัดพลังในผู้สูงอายุ หมายถึง การเป็นผู้สูงอายุที่มีความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขตามศักยภาพของตน มีความกระตือรือร้น ไม่ซึมเศร้า ไม่คิดมากที่ทำให้อารมณ์ขุ่นมัว หรือวิตกกังวล มีส่วนร่วมกับครอบครัวและสังคมอย่างเหมาะสม เช่น สามารถพึ่งพาตนเองได้ในการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐาน มีความพึงพอใจในตนเอง ไม่เปรียบเทียบชีวิตตนเองกับผู้อื่นให้รู้สึกอิจฉาริษยาหรือหมดอาลัยตายอยาก หรือเฝ้าอวดชมผู้อื่น มีการทำตนให้มีคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัวและสังคมที่อยู่อาศัย

ระเบียบวิธีวิจัย/วิธีการสังเคราะห์ความรู้

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์การจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุเพื่อพัฒนาภาวะพลัดพลังในผู้สูงอายุครั้งนี้ ระเบียบวิธีวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาในเรื่อง สภาพ ปัญหาและความต้องการการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ โดยมีขั้นตอนดังนี้⁸

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้สูงอายุที่เรียนในโรงเรียนผู้สูงอายุขรบาลวุฒิวิทยาลัย เทศบาลตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อตอบคำถามจากแบบสอบถาม ที่อ่านออกเขียนได้ในระดับดีและให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจำนวน 200 คน
2. ผู้ดำเนินการโรงเรียนผู้สูงอายุขรบาลวุฒิวิทยาลัย เทศบาลตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ มี 2 อย่าง คือ 1. แบบสอบถามเรื่อง สภาพ ปัญหา ความต้องการในการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สภาพ ปัญหาและความต้องการในการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ 2. แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษา สภาพ ปัญหา และความต้องการในการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุโรงเรียนขรบาลวุฒิวิทยาลัย เทศบาลตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามนี้ จำนวน 5 ท่าน ผู้วิจัยทำการปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

นอกจากนี้ การวิจัยครั้งนี้ยังมีการใช้เครื่องมือสำหรับการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participatory Observation) ในระหว่างที่ผู้วิจัยและทีมงานบริการวิชาการของภาควิชาชีวศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยดำเนินการจัดการศึกษา/การอบรมให้กับผู้สูงอายุที่โรงเรียนผู้สูงอายุขรบาลวุฒิวิทยาลัย จำนวน 7 ครั้ง ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2560 ถึงเดือนสิงหาคม 2560 อีกด้วย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทีมผู้วิจัยได้เก็บแบบสอบถามสภาพ ปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุกับผู้สูงอายุที่เรียนในโรงเรียนผู้สูงอายุขรบาลวุฒิวิทยาลัยที่สามารถอ่านออกเขียนได้และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนี้ ซึ่งในระหว่างการเก็บข้อมูลนั้น ทีมผู้วิจัยจะคอยอธิบายหรือช่วยผู้สูงอายุด้วยการอ่านคำถามและให้ผู้สูงอายุได้เลือกคำตอบ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุที่ต้องอ่านรายละเอียดค่อนข้างมาก และเพื่อความรวดเร็วในการเก็บข้อมูล ซึ่งการเก็บข้อมูลนี้ต้องใช้การเก็บจำนวน 2 ครั้ง คือวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2560 และวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560

ส่วนการสัมภาษณ์ผู้ดำเนินงานโรงเรียนขรบาลวุฒิวิทยาลัย ได้ดำเนินการเก็บต่อเนื่องตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2559 และเดือนกุมภาพันธ์ เดือนมิถุนายน เดือนสิงหาคมและกันยายน 2560 ในรูปของการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการและเป็นทางการ

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามในขั้นตอนที่ 1 นี้ในส่วนของแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรม

สำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ ด้วยค่าสถิติ ร้อยละ และมีการนำเสนอในรูปของตารางประกอบการอธิบาย ส่วนการสัมภาษณ์ได้วิเคราะห์เนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้วมีการนำเสนอในรูปของการบรรยาย

ขั้นตอนที่ 2 ความคิดเห็นเรื่องกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุเพื่อพัฒนาภาวะพหุพลังในผู้สูงอายุ

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นเรื่องกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุเพื่อพัฒนาภาวะพหุพลังในผู้สูงอายุของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ ได้แก่ นักการศึกษา วิทยากร ผู้จัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งขั้นตอนนี้ได้ดำเนินการหลังการดำเนินการขั้นตอนที่ 1 ไปแล้ว คือการนำเอาสภาพ ปัญหาและความต้องการการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุที่ได้ในขั้นตอนที่ 1 มาเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุได้เสนอความคิดเห็นเพื่อหากลยุทธ์ในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลยิ่งขึ้นไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา/ทำกิจกรรมให้กับผู้สูงอายุ ผู้วิจัยมีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเป็นนักวิชาการ วิทยากร เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ที่มีส่วนร่วมในการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ จำนวน 14 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ คือ แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างในเรื่องความคิดเห็นเพื่อพัฒนากลยุทธ์ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุเพื่อพัฒนาภาวะพหุพลังในผู้สูงอายุ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้มีการนัดหมายบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุเพื่อการสัมภาษณ์แบบเดี่ยวทีละคน ซึ่งในการสัมภาษณ์นั้นได้ใช้เวลาอย่างน้อย 1.30 ชั่วโมง ถึง 3 ชั่วโมง มีการดำเนินการในการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนมิถุนายน กรกฎาคม สิงหาคมและกันยายน 2560

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลตามเนื้อหา (Content analysis) ที่เป็นการคิดเห็นที่มีความสอดคล้องกันและแตกต่างกัน แล้วมีการนำเสนอในรูปของการบรรยาย

ผลการวิจัย/ผลการสังเคราะห์ความรู้

การศึกษาเรื่องกลยุทธ์การจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุเพื่อพัฒนาภาวะพหุพลังในผู้สูงอายุ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการและกลยุทธ์ด้านการจัดการศึกษาของผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้จัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุพบว่า 1. สภาพการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุที่ศึกษาครั้งนี้ เกิดจากเทศบาลตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีนาย ชูติมนต์ หรือนาย

เฉลิม สารแปง ดำรงตำแหน่งเป็นนายกเทศมนตรี ได้ก่อตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุขรบาลลพบุรีวิทยาลัยขึ้นมาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในท้องถิ่น เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพกายและจิตใจของผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคความดันโลหิตสูง ไขมันในเส้นเลือดและโรคเหงา ซึมเศร้า โดยก่อตั้งขึ้นในปี 2556 มีผู้สูงอายุในท้องถิ่นและใกล้เคียงมาเรียนทุกวันพุธ เริ่มเรียนในเดือนมกราคม ถึง ต้นเมษายน เปิดอีกครั้งกลางเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนสิงหาคม และเปิดเพื่อทำการฝึกซ้อมรับวุฒิบัตรปริญญาชีวิตประจำปีในเดือนพฤศจิกายน ปัจจุบันมีจำนวนผู้สูงอายุมาเรียนครั้งละ 200-300 คน เรียนที่ห้องประชุมของวัดพระธาตุดอยสะเก็ด ที่ได้รับการอนุเคราะห์จากท่านเจ้าอาวาสวัดพระธาตุดอยสะเก็ด ให้ใช้งานโดยไม่เก็บค่าไฟฟ้าหรือค่าน้ำประปา โรงเรียนมีการมอบเสื้อพื้นเมืองสีขาวสำหรับให้ผู้สูงอายุได้สวมมาเรียน มีการจัดอาหารกลางวันให้ผู้สูงอายุได้รับประทาน

สภาพการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุที่ได้จากแบบสอบถามที่เก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุที่มาเรียนที่โรงเรียนผู้สูงอายุขรบาลลพบุรีวิทยาลัยของเทศบาลตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่จำนวน 200 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุมาเรียนเป็นปีที่ 4 ร้อยละ 31.00 โดยทราบเรื่องโรงเรียนจากเจ้าหน้าที่เทศบาล ฯ ร้อยละ 46.00 ผู้เป็นแรงจูงใจให้มาเรียนคือผู้สูงอายุมีแรงจูงใจในตนเองร้อยละ 73.50 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการฟังธรรมะจากพระสงฆ์ร้อยละ 89.00 กิจกรรมนันทนาการระดับมากร้อยละ 66.00 กิจกรรมรักษาสุขภาพระดับมากร้อยละ 82.50 แต่พึงพอใจในกิจกรรมเทคโนโลยีระดับน้อยร้อยละ 35.50 กิจกรรมอาชีพระดับมากร้อยละ 72.50 กิจกรรมศิลปวัฒนธรรมระดับมากร้อยละ 72.50 ความพึงพอใจในวิทยากรประจำระดับมากร้อยละ 85.50 วิทยากรรับเชิญระดับมากร้อยละ 99.00 การจัดการของโรงเรียนผู้สูงอายุ ฯ ระดับมากร้อยละ 97.50 ประโยชน์ที่ได้รับจากการมาเรียนที่โรงเรียนระดับมากร้อยละ 98.50 การนำความรู้ ทักษะไปปฏิบัติที่บ้านระดับปานกลางร้อยละ 55.50 ความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมของภาคีชาวาชิวศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ระดับมากร้อยละ 100

ตัวอย่างตารางต่อไปนี้จะแสดงผลการศึกษาบางหัวข้อ คือ ความพึงพอใจต่อการจัดการของโรงเรียนผู้สูงอายุขรบาลลพบุรีวิทยาลัย ประโยชน์ที่ได้รับจากการมาโรงเรียน ปัญหาในการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุและความต้องการหัวข้อในการเรียน

ตาราง 1.1 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความพึงพอใจต่อการจัดการของโรงเรียนผู้สูงอายุขรบาลลพบุรีวิทยาลัย

ระดับความพึงพอใจต่อการจัดการโรงเรียน	จำนวน (n =200)	ร้อยละ
มาก	195	97.50
ปานกลาง	5	2.50
น้อย	0	0.00

จากตาราง 1.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการจัดการโรงเรียน ระดับมากร้อยละ 97.50

ตาราง 1.2 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับประโยชน์ที่ได้รับจากการมาโรงเรียน

ระดับประโยชน์ที่ได้รับจากการมาโรงเรียน	จำนวน (n =200)	ร้อยละ
มาก	197	98.50
ปานกลาง	3	1.50
น้อย	0	0.00

จากตาราง 1.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์จากการมาโรงเรียนระดับมาก ร้อยละ 98.50

ตาราง 1.3 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัญหาในการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ

ปัญหาในการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ	จำนวน (n =200)	ร้อยละ
ปัญหาเรื่องสุขภาพ	52	26.00
ปัญหาการเดินทางมาเรียน	76	38.00
ปัญหาการไม่รู้หนังสือ	15	7.50
ปัญหาจำนวนผู้เรียนมากเกินไป	36	18.00
ปัญหาเรื่องเวลา	21	10.50

จากตาราง 1.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาในการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ คือ ปัญหาการเดินทางมาเรียน ร้อยละ 38.00

ตาราง 1.4 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ความต้องการหัวข้อในการเรียน

หัวข้อความต้องการในการเรียน	จำนวน (n =200)	ร้อยละ
การดูแลสุขภาพกายและจิตใจ	84	42.00
การปฐมพยาบาลตนเอง	45	22.50
การออกกำลังกายที่เหมาะสม	67	33.50
การรับประทานอาหาร	4	2.00

จากตาราง 1.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการหัวข้อในการเรียน การออกกำลังกายที่เหมาะสม ร้อยละ 33.50

อนึ่ง การให้ความรู้และการทำกิจกรรมในโรงเรียนผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ พบว่ามีวิทยากรประจำของโรงเรียนผู้สูงอายุที่เป็นประธานสภาเทศบาลตำบลเชิงดอย ที่ได้รับการอบรมจากโครงการสสส. มีทักษะการพูด ทักษะการนำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ผู้สูงอายุจะรักและชื่นชอบวิทยากรประจำที่เหมือนเป็นผู้จัดการโรงเรียนไปด้วย นอกจากนั้น ทางโรงเรียนผู้สูงอายุแห่งนี้ยังได้เชิญวิทยากรภายนอกองค์กร เช่น พระสงฆ์จากวัดต่าง ๆ มาเทศน์ให้ผู้สูงอายุรับฟัง และเชิญเจ้าหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุขในพื้นที่ เจ้าหน้าที่จากกรมกิจการผู้สูงอายุ เครือข่ายในพื้นที่ เช่น วงดนตรีผู้สูงอายุและตำรวจชุมชนสัมพันธ์ นอกจากนี้ เทศบาลตำบลเชิงดอย โดยการนำของนายกเทศมนตรี นายชุตินันต์ สารแปง ยังมีความคิดเรื่องการให้ผู้สูงอายุได้สวมเสื้อทักภายนอกแบบครุยเพื่อรับเกียรติบัตร ที่เรียกว่า “ปริญญาศีวิต” เมื่อสิ้นสุดการเปิดเรียนในแต่ละปี โดยมีพิธีการรับมอบเกียรติบัตร บันทึกภาพและมีการจัดชมแสดงความยินดีอย่างสวยงาม ทำให้ผู้สูงอายุและสมาชิกในครอบครัวมีความยินดีและพึงพอใจในพิธีกรรมนี้ ซึ่งพิธีการมอบเกียรติบัตรนี้ทำให้ผู้สูงอายุในท้องถิ่นและส่วนกลางมาร่วมงานและเผยแพร่ข่าวจนโด่งดังไปทั่ว

3. ปัญหาของการจัดการศึกษาของผู้สูงอายุ ในส่วนของผู้สูงอายุที่เป็นผู้เรียนพบมี 2 ปัญหา คือปัญหาในการเดินทางมาเรียนของผู้สูงอายुर้อยละ 38.00 และปัญหาในการนำความรู้ไปปรับใช้เพราะไม่มีแรงจูงใจให้ทำร้อยละ 44.50 ส่วนปัญหาของผู้จัดการ/ดำเนินงานของโรงเรียน คือ มีปัญหาการใช้งบประมาณที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบการใช้จ่ายอย่างเคร่งครัด ทำให้ไม่สามารถดำเนินการในรูปของโรงเรียนอย่างเป็นทางการ ต้องดำเนินการในรูปของการจัดทำเป็นโครงการอบรมเป็นครั้ง ๆ ไป และปัญหาการเดินทางของผู้สูงอายุบางคนบางพื้นที่ที่อาศัยอยู่ไกลจากที่เรียน ทำให้เทศบาลต้องจัดหารถรับส่งซึ่งไม่เพียงพอกับความต้องการและปริมาณผู้สูงอายุที่มาเรียน ผู้สูงอายุบางพื้นที่ได้พึ่งพาอาศัยการรวมกลุ่มเช่ารถโดยสารมาเรียน และปัญหาสถานที่เรียนที่เป็นห้องประชุมของวัดพระธาตุดอยสะเก็ดที่เจ้าอาวาสอนุเคราะห์ให้ใช้ ในแต่ละวันพุทธ ซึ่งทุกวันพุทธที่มีการดำเนินการของโรงเรียนผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่ของเทศบาลฯ ต้องมีจัดเตรียมและเก็บเมื่อเสร็จกิจกรรม ซึ่งภารกิจของทางเทศบาลก็มีจำนวนมากและจำนวนบุคลากรก็มีจำกัดในการทำงาน

4. ความต้องการในการศึกษาของผู้สูงอายุ ในส่วนของผู้สูงอายุที่เป็นผู้เรียน เริ่มต้นของการก่อตั้งโรงเรียนนั้น ผู้สูงอายุในชุมชนต้องการพึ่งธรรมะร่วมกันเป็นประจำ ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้สูงอายุมีความต้องการเรียนในหัวข้อเรื่องการดูแลสุขภาพกายและจิตใจร้อยละ 42.00 ต้องการให้เทศบาลดำเนินการต่อไป และไม่ต้องปิดเทอมนาน เพราะผู้สูงอายุส่วนใหญ่อยู่บ้านไม่ทำงานจะคิดถึงโรงเรียน ส่วนเทศบาลฯ มีความต้องการในการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุให้ครอบคลุมด้านสุขภาพ สังคม ศิลปวัฒนธรรม การประกอบอาชีพต่อไป และต้องการความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งงบประมาณและการสนับสนุนวิทยากรมาเสริมให้กับโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนหนังสือที่เป็นแนวทางสำหรับการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ

5. กลยุทธ์ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุเพื่อพัฒนาพลพลังในผู้สูงอายุ พบว่าโรงเรียนผู้สูงอายุขรบาลวุฒิวิทยาลัยต้องเร่งสร้างผู้สูงอายุจำนวนมากให้เป็นผู้นำในการดำเนินการโรงเรียนร่วมกับเทศบาลหรือเป็นคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โดยเฉพาะต้องสร้างวิทยากรที่เป็นผู้สูงอายุหรือบุคลากรของเทศบาล ที่ปัจจุบันมีเพียง 1 คน ให้สามารถดำเนินการกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ต้องเพิ่มหลักสูตร เช่น วิชาศิลปะ การวาดรูป การให้ผู้สูงอายุได้จัดการศึกษากันเองเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ตามความต้องการและความสะดวก ที่ศูนย์ส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุบ้านป่าป๋อง ซึ่งขณะนี้มีการใช้งานเพื่อรับแขก ที่เป็นคณะมาศึกษาดูงานหรือจัดกิจกรรมของผู้สูงอายุตามภารกิจ แต่ยังไม่เปิดให้ใช้งานโดยความต้องการของผู้สูงอายุเอง มีการประเมินผลการจัดการโรงเรียนในระยะ 4 ปีที่ดำเนินงานเพื่อการพัฒนาหลักสูตรและพัฒนาการจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น

รูปที่ 1. แสดงกิจกรรมสุขภาพให้ผู้สูงอายุโดยผู้วิจัยและทีมจากภาควิชาอาชีวศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพ

รูปที่ 2. แสดงกิจกรรมสุขภาพให้ผู้สูงอายุโดยผู้วิจัยและทีมจากภาควิชาอาชีวศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพ

อภิปรายผลการวิจัย/การสังเคราะห์ความรู้

สภาพการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ โรงเรียนผู้สูงอายุขรบาลวุฒิวิทยาลัย ที่เทศบาลตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ได้ก่อตั้งขึ้นนี้ ได้จัดขึ้นเพื่อให้กับผู้สูงอายุได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในท้องถิ่น ทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น แก้ปัญหาด้านสุขภาพทางกายและจิตใจให้กับผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุต้องการมาพึ่งธรรมะร่วมกันเป็นประจำสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพิน ทรัพย์แก้ว (2559) ที่ศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยหลักสูตรโรงเรียนผู้สูงอายุ ที่พบว่า การร่วมกิจกรรมในโรงเรียนผู้สูงอายุทำให้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุดี เพราะมีความสุขในการร่วมกิจกรรม ร้อยละ 93.33 โรงเรียนผู้สูงอายุขรบาลวุฒิวิทยาลัยของเทศบาลตำบลเชิงดอย ได้ดำเนินการมาเป็นปีที่ 4 มีหน่วยงานต่าง ๆ มาศึกษาดูงานและเผยแพร่การดำเนินงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ นับว่าสอดคล้องกับศิริวรรณ อรุณทิพย์ไพฑูรย์ (2557) ที่วิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย โดยได้แนะนำว่าจะต้องมีการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวโดยชุมชนหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งทั่วประเทศ

การจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุแห่งนี้ก่อตั้งและดำเนินการโดยเทศบาลตำบลเชิงดอย โดยเทศบาลฯ ได้มีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ผู้สูงอายุในท้องถิ่นมาเรียนและยังให้โอกาสแก่ผู้สูงอายุในชุมชนใกล้เคียง เช่น อำเภอสันกำแพง อำเภอสันทราย ตำบลแม่ชะจาน หมู่บ้านสำราญราษฎร์สามารถมาเรียนได้ เทศบาลสามารถจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุได้ครั้งละมาก ๆ จำนวน 200-300 คนต่อครั้ง รวมทั้งเพราะผู้สูงอายุมีแรงจูงใจของตนเองที่จะมาร่วมกิจกรรม เพราะจะได้ไม่เหงา และยัง ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาลที่ดำเนินงาน เช่น ธนากรความดี งานประเพณีต่าง ๆ นับว่ามีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริวัลลภ พฤษชาอุดมชัย และสรวรยา ธรรมอภิพล (2560) ที่พบว่า ปัจจัยในความสำเร็จของการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลตอนแฝก จังหวัดนครปฐม เพราะผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุนและผู้สูงอายุมีแรงจูงใจภายใน เพราะมีความสนใจ ต้องการ มีความชอบที่จะมาร่วมกิจกรรมของชมรมที่ให้ความรู้ ทักษะและกิจกรรมทางสังคม

ความต้องการการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ โรงเรียนผู้สูงอายุขรบาลวุฒิ วิทยาลัย ผู้สูงอายุต้องการมาเรียนเพื่อให้ตนเองไม่เหงา และได้ร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ของเทศบาล โดยต้องการเรียนเรื่องการดูแลสุขภาพกายและจิตใจ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rupavijetra et al (2016) ที่ศึกษาการจัดการสังคมผู้สูงอายุที่เทศบาลเมืองโกเบ ประเทศญี่ปุ่นในส่วนของ การจัดตั้งวิทยาลัยสี่เท่าสำหรับผู้สูงอายุ เพราะผู้สูงอายุมาเรียน อันเกิดจากแรงจูงใจภายใน เพื่อหาความรู้ ทักษะไปทำเป็นกิจกรรมจิตอาสา ไปช่วยเหลือผู้พิการในท้องถิ่นต่อไป ผู้สูงอายุแต่ละคนต้องมีการจ่ายค่าเรียนเอง เป็นหลักสูตร 3 ปี และเรียนตามความสนใจเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เช่น วิชางานเย็บปักถักร้อย วิชาเกษตร วิชาดนตรี ซึ่งไม่สอดคล้องกับการจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขรบาลวุฒิวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ที่ศึกษาค้นคว้านี้ ที่ผู้สูงอายุไม่ต้องจ่ายใด ๆ ด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัดสรรงบประมาณมาสนับสนุนเองทั้งจากภายในองค์กรและงบบริจาคจากภายในและภายนอกชุมชน

ประโยชน์ของการมาโรงเรียนผู้สูงอายุ การวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตอบว่ามีประโยชน์ระดับมาก ร้อยละ 98.50 แต่เมื่อสอบถามเรื่องการนำความรู้ ทักษะไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ที่บ้านของผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีระดับปานกลาง ร้อยละ 55.50 เพราะไม่มีแรงจูงใจให้ทำร้อยละ 44.50 ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา (2554) ที่เสนอแนะว่าการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่เพื่อการเปลี่ยนแปลง ต้องให้ผู้ใหญ่มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการมาเรียนรู้อีกกันนำไปปรับใช้เพื่อการเปลี่ยนแปลงตนเอง

การจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุของโรงเรียนผู้สูงอายุขรบาลวุฒิวิทยาลัย ยังไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุในโรงเรียนได้พัฒนาภาวะผู้นำเพื่อร่วมดำเนินงานของโรงเรียน และเพื่อให้ผู้สูงอายุคนอื่น ๆ ยอมรับให้ได้และยังไม่มีมีการดำเนินการจัดการศึกษากลุ่มย่อย ๆ ตามความพอใจและความสะดวกที่ศูนย์ส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ บ้านป่าป้อง ไม่สอดคล้องกับการวิจัยของเพ็ชร ฐประวิเชตรและคณะ (2561) ที่ศึกษาการจัดการสังคมผู้สูงอายุเมืองหุบเขา ชิมานโตะ จังหวัดโคชิ ประเทศญี่ปุ่นที่พบว่า ผู้สูงอายุที่แห่งนี้จะมีการรวมตัวกันทำกิจกรรมร่วมกัน ในการให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ พุดคุยกัน และประกอบอาชีพทำเต้าหู้ทุกสัปดาห์ โดยมีการดำเนินการจัดการตนเองโดยมีหัวหน้าผู้สูงอายุและสมาชิก ณ ศูนย์การเรียนรู้ของหมู่บ้านที่ดำเนินการสร้างโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่เทศบาลจะมาดูแลเป็นบางครั้งบางคราวและตามแผนประจำปีหรือตามความต้องการของผู้สูงอายุ

สรุปผลการวิจัย/การสังเคราะห์ความรู้

สภาพการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุในการศึกษาค้นคว้านี้ พบว่าผู้จัดการศึกษาเป็นหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เป็นผู้สูงอายุที่มีจำนวนมาก ลดปัญหาและป้องกันปัญหาผู้สูงอายุป่วย เหนือ เป็นโรคต่าง ๆ ผู้สูงอายุที่มาเรียนก็ต้องการทำกิจกรรมร่วมกัน คือ ฟังธรรมะ รับความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพ หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เทศบาลจัดให้ร่วมกัน

ปัญหาของการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ พบว่าปัญหาการเดินทางมาเรียนและกลับของผู้สูงอายุที่อาศัยไกลจากสถานที่ที่ดำเนินกิจกรรมการเรียน ปัญหาการไม่นำไปปรับใช้ที่บ้านของผู้สูงอายุบางคน บางกลุ่ม ส่วนผู้จัดการศึกษาที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ปัญหาการใช้งบประมาณที่ต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ทำให้ไม่คล่องตัวและไม่สามารถจัดตั้งเป็นโรงเรียนที่ชัดเจน กระทำได้ในรูปของโครงการอบรมเป็นครั้ง ๆ ไป และปัญหาการไม่มีสถานที่เพียงพอสำหรับการจัดกิจกรรมให้กับผู้สูงอายุจำนวนมาก ๆ ดังที่เป็นอยู่

ความต้องการการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุต้องการให้เปิดดำเนินการโรงเรียนตลอดไปและเปิดทุกวันพุธ ไม่ควรปิดเทอมนานเพราะเหงา คิดถึงกิจกรรมของโรงเรียน ต้องการเรียนเรื่องการดูแลสุขภาพทางกายและจิตใจ เช่นเดียวกันเทศบาลตำบลเชิงดอยที่เป็นผู้ดำเนินการโรงเรียนก็ต้องการดำเนินการต่อไป แต่ต้องการความช่วยเหลือจากทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนและสถาบันการศึกษา เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับผู้สูงอายุร่วมกันต่อไป

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยเพื่อนำไปปรับใช้

1. ผู้ดำเนินการจัดการศึกษา วิทยากรในการจัดการศึกษา การทำกิจกรรม การอบรมสำหรับผู้สูงอายุ ควรนำผลการศึกษาดูแลการจัดการศึกษา/อบรมสำหรับผู้สูงอายุไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาภาวะพหุพลังในผู้สูงอายุต่อไป
2. สถาบันการศึกษาระดับโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย ควรนำสภาพ ความต้องการ ปัญหาของผู้สูงอายุในการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุไปวิเคราะห์เพื่อจัดหลักสูตร หรือกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุในท้องถิ่นของตน เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพของผู้สูงอายุที่นับวันจะเพิ่มจำนวนมากยิ่งขึ้น
3. ชมรมผู้สูงอายุ โรงเรียนผู้สูงอายุ ควรสร้างหลักสูตรสำหรับผู้สูงอายุที่น่านับถือ ที่เป็นตัวอย่าง เน้นการเข้าถึงสัจธรรมของชีวิต ไม่จำเป็นต้องจัดแบบเน้นบันเทิง แต่มุ่งให้ผู้สูงอายุมีความสุขในจิตใจอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกหรือสนทนากลุ่มเล็ก ๆ ถึงสภาพ และความต้องการในการศึกษา/การเรียนรู้ที่แท้จริงของผู้สูงอายุในเมือง ชานเมืองและชนบท
2. ควรมีการวิจัยเพื่อการประเมินหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการศึกษา/การอบรมที่ใช้ในโรงเรียน/ชมรมหรือศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ
3. ควรมีการวิจัยเรื่องการสร้างแรงจูงใจของผู้สูงอายุเพื่อนำความรู้ ทักษะที่ได้จากการมาร่วมกิจกรรมในโรงเรียนผู้สูงอายุไปปรับใช้ที่บ้าน

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัย เทศบาลตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ และผู้สูงอายุที่มาเรียนโรงเรียนชราบาลวุฒิวิทยาลัย นักวิชาการ นักฝึกอบรม เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้และให้โอกาสแก่ผู้วิจัยและทีมในการร่วมพัฒนาคุณภาพผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2559). *คู่มือโรงเรียนผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ: กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *รายงานผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ ปี 2552*. กรุงเทพฯ: รังสิตการพิมพ์.
- เพ็ชร ฐปะวิเชตร์, จิราพร ชมพิกุล, พลอยไพลิน ฐปะวิเชตร์ และศรีจันทร์ พุใจ. (2561). การจัดการสังคมผู้สูงอายุของพื้นที่หุบเขาเมืองซิมาโนโตะ จังหวัดโคชิ ประเทศญี่ปุ่น. *วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต*, 6(1), 22-43.
- ยุพิน ทรัพย์แก้ว. (2559). การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยหลักสูตรโรงเรียนผู้สูงอายุของศูนย์ความเป็นเลิศด้านการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช. *Journal of Nursing and Education*, 9(2), 25-39.
- วิระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา. (2554). “การจัดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง”. *รวมบทความทางวิชาการเรื่องความเป็นผู้นำทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันทนา ปทุมอนันต์, ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา, และ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2559). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดสุนทรียสาธกเพื่อเสริมสร้าง การบริหารจัดการตนเองของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสาร Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 9(3), 857-870.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2544). *จิตวิทยาเพื่อการอบรมผู้ใหญ่*. กรุงเทพฯ: บริษัทเอ็กสเปอร์เน็ท จำกัด.
- ศิริวรรณ อรุณทิพย์โพธิ์. (2557). *ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ กรมผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- Merriam, S., Baumgartner, L., & Caffarella, R. (2007). *Learning in Adulthood: A comprehensive guide*. San Francisco: Jossey-Bass. Adult Learning: Education and Training.
- Rupavijetra, P., Chompikul, J. and Rupavijetra, P. (2016). Management of ageing society in Kobe, Japan. *Journal of Public Health and Development*, 14(2), 61-75.
- WHO. (2016). *Active Ageing, A Policy Framework*, World Health Organization Non communicable Diseases and Mental Health Cluster Non communicable Disease Prevention and Health Promotion Department Ageing and Life Course. Retrieved from http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/67215/1/WHO_NMH_NPH_02.8.pdf.

ประวัติผู้เขียนบทความ

รองศาสตราจารย์ ดร. เพ็ชรี รุปะวิเชตร นักวิจัย

สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกสาขา Business Education จาก School of Cultural Diversity มหาวิทยาลัย Queensland University of Technology ประเทศออสเตรเลีย

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาบริหารธุรกิจ และหัวหน้าภาควิชาอาชีวศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ความเชี่ยวชาญด้าน การจัดฝึกอบรม การอบรมสำหรับผู้สูงอายุ การจัดการข้ามวัฒนธรรม การทำงานในระดับนานาชาติ วิทยาการชุมชน

นางสาวพลอยไพลิน รุปะวิเชตร ผู้ช่วยนักวิจัย

สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขา International Development The Faculty of Politics Science มหาวิทยาลัย University College Dublin ประเทศไอร์แลนด์

ปัจจุบันดำรงตำแหน่งนักวิเทศสัมพันธ์ กลุ่มงานกิจการต่างประเทศ กองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติช่วยราชการตำแหน่งเลขานุการผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

ความเชี่ยวชาญเลขานุการผู้บริหาร การประสานงานต่างประเทศ การจัดฝึกอบรม การวิจัยชุมชน การพัฒนาชุมชนและสากล

การรับรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการของครูอาจารย์ในสถานศึกษา ในเขตภาคเหนือ

Teachers' perceptions on enhancement of the 12 values in northern educational institutions

สรียา โชติธรรม^{1*} ณัฐพล แจ็งอักษร² และ สุวิมล ว่องวานิช³

Sareeya Chotitham Natthapol Jaengaksorn and Suwimon Wongwanich

¹คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร (Faculty of Education, Naresuan University)

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (Faculty of Education, Chiang Mai University)

³คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Faculty of Education, Chulalongkorn University)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการให้ความสำคัญและความคิดเห็นต่อการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการของครูอาจารย์ 2) เปรียบเทียบระดับการรับรู้ของครูอาจารย์เกี่ยวกับการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการในสถานศึกษาก่อนและหลังประกาศนโยบายค่านิยม 12 ประการ และ 3) ศึกษาระดับค่านิยม 12 ประการของผู้เรียนตามการรับรู้ของครูอาจารย์ กลุ่มตัวอย่างคือ ครูอาจารย์ในเขตภาคเหนือ จำนวน 984 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามการรับรู้และการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการสำหรับครู ที่มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.81 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูอาจารย์ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการทั้ง 12 ข้อในระดับมาก และเห็นด้วยต่อการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการในประเด็นต่างๆ อยู่ในระดับปานกลางและระดับมาก 2) ครูอาจารย์รับรู้ว่าสถานศึกษาส่งเสริมค่านิยม 12 ประการหลังประกาศนโยบายสูงกว่าก่อนประกาศนโยบายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ครูอาจารย์เห็นว่าในภาพรวมผู้เรียนมีค่านิยม 12 ประการอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 4 ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียน ทางตรงและทางอ้อม และข้อ 10 รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ผู้เรียนมีค่านิยมอยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ : ค่านิยม 12 ประการ, การส่งเสริมค่านิยม

Abstract

This study aims to: 1) examine teachers' perceptions towards the importance and opinions on the enhancement of the 12 values; 2) compare teachers' perceptions on enhancement of the 12 values in northern educational institutions before and after policy adoption; and 3) examine teachers' perceptions of students' 12 values. A sample of 984 teachers in northern educational institutions were chosen through multi-stage random sampling. The research instrument was the teacher's perception and enhancement of the 12 values questionnaire. The Cronbach's alpha reliability coefficients of the questionnaires was 0.81. Data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, and dependent t-test. According to the research study, it was found that: 1) teachers attached great importance to all 12 values and moderately and strongly agreed with all

issue of enhancement of the 12 values; 2) Teachers perceived on enhancement of the 12 values for educational institutions with significantly at .05 higher level, after the policy adoption; and 3) teachers observed that students achieved a high level of practice of the overall values except the fourth value; seeking knowledge and education directly and indirectly, and the tenth value, applying His Majesty the King's Sufficiency Economy, which were considered a moderate level.

Keywords : 12 values, enhancement of the 12 values

**Corresponding author, E-mail: sareeyach@gmail.com โทร. 0 819151808*

บทนำ

โลกในยุคโลกาภิวัตน์ทำให้เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรม การใช้ชีวิตเริ่มมีความเป็นทุนนิยมมากขึ้น อีกทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิต ดังนั้นคนในสังคมจะต้องเรียนรู้และพร้อมปรับตัวในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม (วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และ อธิป จิตตฤกษ์, 2556; วิจารณ์ พานิช, 2555; สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ, 2553) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางต่างๆ ทำให้สังคมเจริญก้าวหน้า แต่ในขณะเดียวกันก็ทำให้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อตามมาที่ต้องหาทางแก้ไข เช่น การก่อการร้าย ปัญหาความขัดแย้ง การประพฤติปฏิบัติผิดศีลธรรม รวมทั้งการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม (สุพรรณิ ชะโลทร และเกษมวัฒน์ เปรมกมล, 2553) แม้ว่าประเทศไทยจะมีอัตราการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง และยังมีการแลกเปลี่ยนความรู้กับต่างชาติ รวมถึงการเปิดรับวัฒนธรรมและค่านิยมต่างชาติเข้ามาผสมผสานกับการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะในส่วนของสังคมเมืองที่เป็นจุดศูนย์กลางในการรับเอาค่านิยมจากต่างชาติเข้ามา แต่การพัฒนาดังกล่าวกลับสวนทางกับจริยธรรมและค่านิยมอันดีงามของคนไทยที่นับวันจะเสื่อมถอยลงไป ซึ่งกลายเป็นปัญหาที่คนในสังคมต้องหันกลับมาพิจารณาตนเองและเร่งแก้ไข

เป็นที่ทราบดีโดยทั่วไปว่าทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการกำหนดอนาคตของประเทศไทย (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2546) โดยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาหน่วยงานรัฐบาลได้ดำเนินการอย่างเต็มที่เพื่อพัฒนาคนในชาติ ซึ่งพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะหัวหน้า คสช. ได้แถลงออกรายการโทรทัศน์ “คืนความสุขให้คนในชาติ” เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2557 มีใจความสำคัญว่า สิ่งหนึ่งที่ยังถือเป็นปัญหาของคนในทุกระดับชั้นซึ่งต้องพัฒนาโดยด่วน คือ การกำหนดค่านิยมหลักของสังคมไทยให้ชัดเจน เพื่อที่จะทำให้ประเทศไทยเข้มแข็ง ดังนั้นคนไทยจะต้องเข้มแข็ง ซึ่งเป็นที่มาของ “ค่านิยม 12 ประการ” อันเป็นค่านิยมของสังคมไทยตามนโยบาย คสช. โดยระบุถึงค่านิยมหลัก 12 ประการ ตามนโยบายคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้แก่ 1) มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม 3) กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ 4) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม 5) รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม 6) มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ ห่วงดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน 7) เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง 8) มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ 9) มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 10) รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัส ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี 11) มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา และ 12) คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง กล่าวได้ว่าค่านิยม 12 ประการ เป็นหลักในการปฏิบัติสำหรับคนไทยเพื่อให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีสติปัญญา มีความรู้ คุณธรรมจริยธรรม มีวัฒนธรรม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักโฆษณากลุ่มยุทธศาสตร์และแผนการประชาสัมพันธ์, 2557)

การดำเนินมาตรการเผยแพร่ค่านิยม 12 ประการตามนโยบายของ คสช. เริ่มขึ้นทันทีภายหลังจากการออกอากาศรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” เมื่อคืนวันที่ 11 กรกฎาคม 2557 พล.ร.อ.ณรงค์ พิพัฒนาศัย รัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ดำเนินการขยายผลไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) เพื่อให้ผู้เรียนทุกระดับชั้น ท่องจำค่านิยม 12 ประการ โดยเริ่มตั้งแต่วันเปิดภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ซึ่งต่อมากองดุริยางค์ทหารบก ได้นำค่านิยมทั้ง 12 ประการมาประพันธ์เป็นบทเพลง เพื่อให้ผู้เรียนท่องจำและให้มีการสอบเพื่อเก็บคะแนน โดยให้สถานศึกษาแต่ละแห่งกำหนดเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลที่คำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของประเทศยังได้มีการวางแผนการดำเนินงานในระยะยาว ได้แก่ การรณรงค์ให้ความรู้ ความเข้าใจและสร้างความตระหนักเกี่ยวกับค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ การพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา หลักสูตร "การบูรณาการคุณธรรม จริยธรรมในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ การจัดทำภาพยนตร์สั้น การปรับหลักสูตรการพัฒนาครูและผู้บริหารในสถานศึกษา และมีการบูรณาการค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ไว้ในหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรม การจัดประกวดเขียนบทความและเขียนเรียงความ การขับเคลื่อนให้สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาที่น่าหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการศึกษา การจัดประกวดชุดการเรียนการสอนของครู ซึ่งแผนการดำเนินงานดังกล่าวนี้ควรมีการติดตามและประเมินผล เพื่อมีให้ค่านิยม 12 ประการ เป็นเพียงหลักการที่ผู้เรียนท่องจำได้ แต่เป็นหลักการที่ผู้เรียนสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการจากมุมมองของครูอาจารย์ ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการให้กับผู้เรียนโดยตรง เพื่อที่จะได้นำข้อมูลจากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงในการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการให้แก่ผู้เรียนในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับการให้ความสำคัญและความคิดเห็นต่อการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการของครูอาจารย์
- 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการรับรู้ของครูอาจารย์เกี่ยวกับการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการในสถานศึกษา ก่อนและหลังประกาศนโยบายค่านิยม 12 ประการ
- 3) เพื่อศึกษาระดับค่านิยม 12 ประการของผู้เรียนตามการรับรู้ของครูอาจารย์

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูอาจารย์ในเขตภาคเหนือ จำนวน 58,137 คน ประกอบด้วย ครูในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย) จำนวน 46,957 คน อาจารย์ในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา (ปวช. ปวส.) จำนวน 2,567 คน และอาจารย์ในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา จำนวน 8,613 คน (กลุ่มข้อมูลสารสนเทศ สำนักงานศึกษาธิการภาค, 2559)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูอาจารย์ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาในเขตภาคเหนือ จำนวน 984 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของยามานะ (Yamane, 1970 อ้างถึงใน อีรวิทย์ เอกกุล, 2543) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 3% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมคือประมาณ 1,091 คน

ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling)

ขั้นที่ 1 สุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (cluster random sampling) ตามที่ตั้งภูมิศาสตร์ ซึ่งในภาคเหนือมี 17 จังหวัด ได้พื้นที่ศึกษา 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลำปาง น่าน อุตรดิตถ์ และพิษณุโลก

ขั้นที่ 2 สุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยสุ่มสถานศึกษาในแต่ละจังหวัดที่เป็นพื้นที่เป้าหมาย สถานศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ระดับการศึกษาละ 1 แห่ง รวมจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 24 แห่ง

ขั้นที่ 3 สุ่มครูอาจารย์ที่สอนในสถานศึกษาทั้ง 24 แห่ง โดยผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปยังครูอาจารย์ในสถานศึกษาแต่ละ 80 ฉบับ รวม 1,920 ฉบับ แต่ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 984 ฉบับ (อัตราการตอบกลับร้อยละ 51.52) ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ จึงประกอบด้วยครูอาจารย์ทั้งหมด จำนวน 984 คน (ใกล้เคียงกับขนาดตัวอย่างที่เหมาะสม) รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

จังหวัด	ครูอาจารย์						รวม
	พื้นฐาน			อาชีวศึกษา		อุดมศึกษา	
	ประถม	ม.ต้น	ม.ปลาย	ปวช.	ปวส.		
ลำปาง	47 (80)	41 (80)	43 (80)	40 (80)	40 (80)	40 (80)	251 (480)
น่าน	39 (80)	38 (80)	42 (80)	39 (80)	38 (80)	41 (80)	237 (480)
อุตรดิตถ์	40 (80)	40 (80)	44 (80)	41 (80)	40 (80)	39 (80)	244 (480)
พิษณุโลก	35 (80)	47 (80)	44 (80)	42 (80)	42 (80)	41 (80)	252 (480)
รวม	161 (320)	166 (320)	173 (320)	162 (320)	160 (320)	162 (320)	984 (1,920)
รวม ทั้งหมด	984 คน อัตราการตอบกลับร้อยละ 51.52						

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บ () คือจำนวนแบบสอบถามที่แจก
 ตัวเลขนอกวงเล็บ คือจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามการรับรู้และการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการสำหรับครู ของสุวิมล ว่องวานิช และคณะ (2560) มีจำนวน 5 ตอน รายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 การให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการของครูอาจารย์ ซึ่งเป็นมาตรฐานค่า 3 ระดับ ได้แก่ สำคัญมาก 3 คะแนน สำคัญปานกลาง 2 คะแนน และสำคัญน้อย 1 คะแนน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามนโยบายค่านิยม 12 ประการในสถานศึกษา ซึ่งเป็นมาตรฐานค่า 3 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมาก 3 คะแนน เห็นด้วยปานกลาง 2 คะแนน และเห็นด้วยน้อย 1 คะแนน

ตอนที่ 4 ระดับการดำเนินการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการในสถานศึกษาก่อนและหลังประกาศใช้นโยบาย ซึ่งเป็นมาตรฐานค่า 4 ระดับ ได้แก่ ปฏิบัติมาก 3 คะแนน ปฏิบัติปานกลาง 2 คะแนน ปฏิบัติน้อย 1 คะแนน และไม่ได้ปฏิบัติ 0 คะแนน

ตอนที่ 5 ระดับค่านิยม 12 ประการของผู้เรียนตามการรับรู้ของครูอาจารย์ ซึ่งเป็นมาตรฐานค่า 3 ระดับ ได้แก่ ปฏิบัติมาก 3 คะแนน ปฏิบัติปานกลาง 2 คะแนน และปฏิบัติน้อย 1 คะแนน

คุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามการรับรู้และการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการสำหรับครู เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ที่พิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายข้อคำถามตั้งแต่ 0.50-1.00 ผลการตัดสินจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.50 – 1.00 จากนั้นได้มีการปรับแก้ข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคพบว่า เครื่องมือมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.81

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยทำเรื่องขออนุญาตขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จากนั้นได้ติดต่อกับผู้อำนวยการสถานศึกษา คณบดี และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บและรวบรวมข้อมูลจากครูอาจารย์ที่สอนนักเรียน นิสิตนักศึกษา โดยแยกเป็นระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามสำหรับครูอาจารย์ทั้งหมดจำนวน 1,920 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับคืนมา 984 ฉบับ คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 51.52

2) ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมด และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยกำหนดระดับคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถาม ตอนที่2-5 ไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.00 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 0.00-1.50 หมายถึง ระดับน้อย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้สถิติต่างๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1) สถิติเชิงบรรยาย (descriptive statistics) เพื่ออธิบายภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง และตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 และข้อที่ 3

2) สถิติอนุมาน (inferential statistics) สถิติที่เป็นอิสระต่อกัน (dependent t-test) เพื่อใช้ในการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยตามลำดับวัตถุประสงค์วิจัยได้ดังนี้

1. ระดับการให้ความสำคัญและความคิดเห็นต่อการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการของครูอาจารย์

1.1 ระดับการให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการของครูอาจารย์ในภาคเหนือ พบว่า ครูอาจารย์ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากทุกข้อ (ค่าเฉลี่ยหรือ M มีค่าอยู่ในช่วง 2.70 ถึง 2.81, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หรือ SD มีค่าอยู่ในช่วง 0.42 ถึง 0.50) โดยครูอาจารย์ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมค่านิยมข้อ 3 กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ มากที่สุด (M=2.81, SD=0.42) รองลงมาคือ ข้อ1 ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ (M=2.78, SD=0.46) และข้อ 2 ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม (M=2.78, SD=0.44) ตามลำดับ ส่วนค่านิยมที่ครูอาจารย์ให้ความสำคัญน้อยกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ10 รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (M=2.70, SD=0.50)

ตารางที่ 2 แสดงการให้ความสำคัญกับค่านิยม 12 ประการในสถานศึกษาของครูอาจารย์

รายการ	น้อย (%)	ปาน กลาง (%)	มาก (%)	รวม (%)	M	SD	แปล ผล
ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	1.70	19.00	79.30	100.00	2.78	0.46	มาก
ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดี งามเพื่อส่วนรวม	1.00	20.20	78.80	100.00	2.78	0.44	มาก
กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์	0.90	17.30	81.80	100.00	2.81	0.42	มาก
ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียน ทางตรงและ ทางอ้อม	1.00	23.30	75.70	100.00	2.75	0.46	มาก
รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย อันงดงาม	0.80	25.30	73.90	100.00	2.73	0.46	มาก
มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่ และแบ่งปัน	1.30	22.20	76.50	100.00	2.75	0.46	มาก
เข้าใจ เรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	0.90	24.00	75.10	100.00	2.74	0.46	มาก
มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพ ผู้ใหญ่	1.20	21.50	77.20	100.00	2.76	0.46	มาก
มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ ตามพระราชดำรัส ของพระเจ้าอยู่หัว	1.50	22.80	75.70	100.00	2.74	0.47	มาก
รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	2.00	25.80	72.20	100.00	2.70	0.50	มาก
เข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่อ อำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอาย เกรง กลัวต่อบาปตามหลักศาสนา	1.10	26.50	72.40	100.00	2.71	0.48	มาก
คำนึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและต่อชาติ มากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง	1.40	24.20	74.40	100.00	2.73	0.48	มาก

1.2 ครูอาจารย์เห็นด้วยอย่างมากต่อการส่งเสริมนโยบายค่านิยม 12 ประการในประเด็นต่างๆ ดังนี้ได้แก่ 1) นโยบายค่านิยม 12 ประการเป็นสิ่งที่เด็กไทยควรยึดถือปฏิบัติ 2) การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีค่านิยม 12 ประการเป็นสิ่งที่สำคัญต่อประเทศชาติ 3) สถานศึกษาพยายามส่งเสริมให้ผู้เรียนมีค่านิยมครบทั้ง 12 ประการ 4) สถานศึกษาพร้อมนำนโยบายค่านิยม 12 ประการไปปฏิบัติ 5) สถานศึกษาให้ความสำคัญกับนโยบายค่านิยม 12 ประการทุกข้อ และ 6) นโยบายค่านิยม 12 ประการสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง (M มีค่าอยู่ในช่วง 2.56 ถึง 2.69, SD มีค่าอยู่ในช่วง 0.48 ถึง 0.57) ส่วนประเด็นอื่นๆ ที่ครูอาจารย์มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ 1) การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีค่านิยม 12 ประการเป็นเรื่องยาก 2) สถานศึกษาให้ความสำคัญกับนโยบายค่านิยม 12 ประการมากกว่านโยบายอื่น 3) รู้จักวิธีการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการ 4) เข้าใจแนวทางการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการ 5) สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนตามนโยบายค่านิยม 12 ประการ และ 6) นโยบายค่านิยม 12 ประการมีความซ้ำซ้อนกับนโยบายอื่น เช่น นโยบายคุณธรรม (M มีค่าอยู่ในช่วง 2.35 ถึง 2.50, SD มีค่าอยู่ในช่วง 0.55 ถึง 0.58)

ตารางที่ 3 แสดงความคิดเห็นของครูอาจารย์ต่อส่งเสริมค่านิยม 12 ประการในสถานศึกษา

รายการ	น้อย (%)	ปาน กลาง (%)	มาก (%)	รวม (%)	<i>M</i>	<i>SD</i>	แปล ผล
นโยบายค่านิยม 12 ประการสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	2.70	44.40	52.80	100.00	2.56	0.56	มาก
นโยบายค่านิยม 12 ประการมีความซ้ำซ้อนกับนโยบายอื่น เช่น นโยบายคุณธรรม	8.80	47.00	44.20	100.00	2.50	0.55	ปาน กลาง
การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีค่านิยม 12 ประการเป็นเรื่องยาก	0.90	29.30	69.80	100.00	2.35	0.64	ปาน กลาง
นโยบายค่านิยม 12 ประการเป็นสิ่งที่เด็กไทยควรยึดถือปฏิบัติ	0.70	30.30	69.00	100.00	2.69	0.48	มาก
การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีค่านิยม 12 ประการเป็นสิ่งสำคัญต่อประเทศชาติ	3.40	47.20	49.50	100.00	2.68	0.48	มาก
รู้จักวิธีการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการ	3.80	46.70	49.50	100.00	2.46	0.56	ปาน กลาง
เข้าใจแนวทางการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการ	2.50	48.60	48.90	100.00	2.46	0.57	ปาน กลาง
สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนตามนโยบายค่านิยม 12 ประการ	2.20	36.20	61.60	100.00	2.46	0.55	ปาน กลาง
พยายามส่งเสริมให้ผู้เรียนมีค่านิยมครบทั้ง 12 ประการ	2.60	37.50	59.90	100.00	2.59	0.54	มาก
สถานศึกษาพร้อมนำนโยบายค่านิยม 12 ประการไปปฏิบัติ	3.40	37.00	59.60	100.00	2.57	0.55	มาก
สถานศึกษาให้ความสำคัญกับนโยบายค่านิยม 12 ประการทุกข้อ	3.70	36.80	59.50	100.00	2.56	0.57	มาก
สถานศึกษาให้ความสำคัญกับนโยบายค่านิยม 12 ประการมากกว่านโยบายอื่น	4.20	46.70	49.10	100.00	2.45	0.58	ปาน กลาง

2. หลังการประกาศนโยบายค่านิยม 12 ประการ สถานศึกษาส่งเสริมค่านิยมทั้ง 12 ข้อ สูงกว่าก่อนประกาศนโยบายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การเปลี่ยนแปลงในการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการก่อนและหลังประกาศนโยบายมีความใกล้เคียงกัน โดยช่วงก่อนการประกาศนโยบายสถานศึกษามีระดับการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการมีค่าเฉลี่ยการส่งเสริมอยู่ระหว่าง 2.30 – 2.50 และหลังประกาศนโยบายค่านิยม 12 ประการมีค่าเฉลี่ยการส่งเสริมอยู่ระหว่าง 2.60 – 2.70

ตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการของสถานศึกษา ก่อนและหลังประกาศนโยบายค่านิยม 12 ประการ

ค่านิยม 12 ประการ	N	ก่อนมี นโยบาย		หลังมี นโยบาย		t	p
		M	SD	M	SD		
ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	984	2.50	0.66	2.75	0.49	13.59	.00
ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ที่ดีเพื่อส่วนรวม	984	2.46	0.65	2.73	0.49	15.15	.00
กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์	984	2.56	0.64	2.78	0.46	13.22	.00
ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียน ทางตรงและ ทางอ้อม	984	2.43	0.68	2.70	0.51	14.55	.00
รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย อันงดงาม	984	2.45	0.67	2.72	0.50	15.18	.00
มีศีลธรรม รักษาสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่แบ่งปัน	984	2.45	0.66	2.71	0.51	14.69	.00
เข้าใจ เรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	984	2.46	0.68	2.72	0.52	14.19	.00
มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่	984	2.49	0.67	2.72	0.50	12.91	.00
มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ ตามพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	984	2.43	0.70	2.71	0.51	14.99	.00
รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	984	2.36	0.70	2.68	0.52	16.02	.00
เข้มแข็งทั้งร่างกาย จิตใจ ฝอยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ กิเลส มีความละอาย เกรงกลัวต่อบาปตามหลักศาสนา	984	2.36	0.70	2.68	0.53	17.70	.00
คำนึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและต่อชาติมากกว่า ผลประโยชน์ของตนเอง	984	2.43	0.68	2.69	0.52	14.02	.00
ค่านิยมโดยรวม	984	2.35	0.64	2.63	0.59	12.10	.00

หมายเหตุ $p < .05$

3. ครูอาจารย์มีความเห็นว่าผู้เรียนมีค่านิยม 12 ประการอยู่ในระดับมาก (M มีค่าอยู่ในช่วง 2.51 ถึง 2.68, SD มีค่าอยู่ในช่วง 0.51 ถึง 0.58) ยกเว้นค่านิยมข้อ4 ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียนทางตรงและทางอ้อม (M=2.45, SD=0.60) และข้อ10 รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (M=2.44, SD=0.61) เมื่อพิจารณาผู้เรียนจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยรวมมีค่านิยมทุกด้านต่ำกว่าผู้เรียนในระดับการศึกษาอื่นๆ

ตารางที่ 5 แสดงระดับค่านิยม 12 ประการของนักเรียนตามการรับรู้ของครูอาจารย์

ค่านิยม	M และ SD	ระดับการศึกษา						
		ประถม	ม.ต้น	ม.ปลาย	ปวช.	ปวส.	อุดม	รวม
ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	M	2.80	2.62	2.75	2.71	2.74	2.46	2.68
	SD	0.42	0.56	0.45	0.55	0.44	0.57	0.51
ชื่อเสียงเสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม	M	2.66	2.48	2.64	2.57	2.68	2.33	2.56
	SD	0.53	0.56	0.54	0.57	0.51	0.63	0.57
กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์	M	2.80	2.59	2.67	2.67	2.68	2.48	2.65
	SD	0.43	0.59	0.50	0.54	0.47	0.57	0.53
ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียน ทางตรงและทางอ้อม	M	2.60	2.34	2.49	2.36	2.54	2.35	2.45
	SD	0.56	0.60	0.59	0.63	0.57	0.64	0.60
รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย อัน งดงาม	M	2.74	2.55	2.59	2.58	2.71	2.35	2.59
	SD	0.44	0.55	0.56	0.60	0.49	0.60	0.56
มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อ ผู้อื่น เพื่อแม่และแบ่งปัน	M	2.70	2.49	2.62	2.55	2.69	2.37	2.57
	SD	0.47	0.59	0.52	0.59	0.49	0.61	0.56
เข้าใจ เรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	M	2.76	2.56	2.62	2.64	2.72	2.40	2.62
	SD	0.47	0.59	0.53	0.57	0.46	0.64	0.56
มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อย รู้จักเคารพผู้ใหญ่	M	2.69	2.49	2.56	2.63	2.69	2.40	2.58
	SD	0.54	0.60	0.53	0.57	0.49	0.59	0.56
มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ ตามพระ ราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัว	M	2.71	2.49	2.53	2.63	2.65	2.35	2.56
	SD	0.49	0.60	0.57	0.57	0.49	0.59	0.57
รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	M	2.68	2.43	2.49	2.35	2.47	2.23	2.44
	SD	0.52	0.60	0.59	0.64	0.57	0.63	0.61
เข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอม แพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ	M	2.65	2.40	2.53	2.56	2.65	2.29	2.51
	SD	0.53	0.59	0.56	0.59	0.48	0.66	0.58
คำนึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและ ต่อชาติ	M	2.66	2.40	2.51	2.60	2.67	2.36	2.53
	SD	0.50	0.60	0.57	0.59	0.47	0.62	0.57

อภิปรายผลการวิจัย

1.1 จากการศึกษาระดับการให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการของครูอาจารย์ พบว่า ครูอาจารย์เน้นส่งเสริมค่านิยมข้อ 3 กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ มากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสังคมไทยเป็นสังคมชาวพุทธ ซึ่งเน้นการแสดงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ โดยพระพงศธร ฐิตมโน (2556) ที่ได้ระบุว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ซึ่งหลักคำสอนของศาสนาได้ปลูกฝังให้คนมีความกตัญญูทวดต่อบิดามารดา เลี้ยงดูทางกายและใจของบิดามารดา ตลอดจนตอบแทนบุญคุณครูอาจารย์ เคารพและให้ความสำคัญกับครูบาอาจารย์ ดังนั้นครูอาจารย์จึงให้ความสำคัญกับการส่งเสริมค่านิยมข้อ 3 กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ค่านิยมที่ครูอาจารย์ให้ความสำคัญรองลงมาคือข้อ 1 มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และข้อ 2 ชื่อสัตย์

เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากค่านิยม 12 ประการ เป็นคุณลักษณะหรือค่านิยมที่ครูอาจารย์ในสถานศึกษาได้ส่งเสริมและให้ความสำคัญในการส่งเสริมค่านิยมดังกล่าวอยู่แล้ว นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการจำนวนหนึ่ง ได้จัดทำเอกสารหรือสื่อที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมค่านิยม โดยมีเนื้อหาหลักที่อธิบายถึงแนวทางในการส่งเสริมค่านิยมข้อ 1 มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และข้อ 2 ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม อย่างชัดเจน เช่น สำนักงานเขตพื้นที่ทางการศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต1 (2557) ได้มีการจัดทำเอกสารที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับการขับเคลื่อนค่านิยม 12 ประการในสถานศึกษา และส่งมอบให้สถานศึกษาในสังกัด เพื่อให้ผู้บริหารและครูอาจารย์ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการในสถานศึกษา โดยเนื้อหาที่สำคัญในเอกสารมีรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นหลัก 2 ประการ ประการแรกคือแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด นักศึกษาวิชาทหาร ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความเสียสละ อดทน การช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อผู้อื่น และมีอุดมการณ์ที่ดีงามเพื่อส่วนรวม และประการที่สองคือ แนวทางในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น โครงการวันสำคัญของชาติและศาสนา การทำป้าย รูปภาพ และให้ผู้เรียนเข้าร่วมวันสำคัญทางศาสนา ประเพณี วันสำคัญของชาติ อีกทั้งยังมีการประกวดเขียนเรียงความ และการแข่งขันทดสอบความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติไทย เป็นต้น นอกจากนี้สาเหตุที่ทำให้ครูอาจารย์ในสถานศึกษาให้ความสำคัญกับค่านิยมข้อ 1 มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และข้อ 2 ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มักมอบหมายให้ครูอาจารย์ที่สอนเกี่ยวกับสังคมศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบหรือเป็นริ้วแรงสำคัญในการ ดำเนินการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการ ซึ่งครูอาจารย์ดังกล่าวจึงเน้นการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมทั้ง 2 ข้อมากกว่าข้ออื่นๆ

1.2 จากการศึกษาความคิดเห็นต่อส่งเสริมค่านิยม 12 ประการ พบว่า ครูอาจารย์มีความเห็นว่ายโยบายค่านิยม 12 ประการสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและเชื่อว่าสถานศึกษาพร้อมนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธาวัน อัครเมธายุทธ, สุทัศน์ คร่ำในเมือง, และพิธาน พันทอง (2559) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการขับเคลื่อนค่านิยม 12 ประการสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพบว่า การขับเคลื่อนค่านิยม 12 ประการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ครูอาจารย์ยังมีความเห็นว่าสถานศึกษาให้ความสำคัญกับนโยบายค่านิยม 12 ประการทุกข้อ และ พยายามส่งเสริมให้ผู้เรียนมีค่านิยมครบทั้ง 12 ข้อ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูอาจารย์ในสถานศึกษาเห็นว่าค่านิยม 12 ประการเป็นคุณลักษณะหรือค่านิยมที่ผู้เรียนควรมี ครูอาจารย์จึงได้พยายามส่งเสริมค่านิยมเหล่านั้นมาโดยตลอด

2. จากการศึกษาการระดับการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการในสถานศึกษาพบว่า หลังประกาศนโยบายสถานศึกษามีระดับการส่งเสริมค่านิยมทั้ง 12 ข้อสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประกาศนโยบายเป็นการช่วยกระตุ้นให้ครูอาจารย์ในสถานศึกษาส่งเสริมค่านิยมอย่างจริงจังมากยิ่งขึ้น แม้ว่าการประกาศนโยบาย ครูอาจารย์มีการส่งเสริมค่านิยมอยู่ก่อนแล้วก็ตาม นอกจากการประกาศนโยบายจะทำให้ครูอาจารย์ส่งเสริมค่านิยมมากขึ้นแล้ว ยังมีปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง นั่นก็คือ การกำกับติดตามผลการดำเนินนโยบาย ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนมากมีการติดตามกำกับผลการดำเนินการส่งเสริมค่านิยม โดย ธาวัน อัครเมธายุทธ, สุทัศน์ คร่ำในเมือง, และพิธาน พันทอง (2559) อธิบายถึงการกำกับติดตามนโยบายว่าการกำกับติดตามนโยบายค่านิยม 12 ประการเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการดำเนินนโยบายให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้นเมื่อมีการกำกับติดตามผลการดำเนินนโยบาย ครูอาจารย์จึงดำเนินการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการอย่างจริงจังมากขึ้น

3. การที่ครูอาจารย์มีความเห็นว่าผู้เรียนมีค่านิยมข้อ 4 ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียนทางตรงและทางอ้อม น้อยกว่าข้ออื่น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูอาจารย์ผู้สอนอาจคาดหวังอย่างมากว่าผู้เรียนควรมีลักษณะใฝ่หาความรู้ เพราะหน้าที่หลักของผู้เรียนคือการตั้งใจใฝ่หาความรู้ ซึ่งผู้เรียนอาจมีความใฝ่หาความรู้ในระดับหนึ่ง แต่ครูอาจารย์ผู้สอนอาจมีความคาดหวังในระดับสูง ส่วนผู้เรียนมีค่านิยมข้อ 10 รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับที่น้อยกว่าข้ออื่นๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สังคมปัจจุบันเป็นสังคมในยุคนิยม การดำรงตนอยู่โดย

ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอาจเป็นสิ่งที่ค่อนข้างส่งเสริมให้ผู้เรียนมีค่านิยมหรือคุณลักษณะดังกล่าวได้ค่อนข้างยาก เมื่อเทียบกับค่านิยมข้ออื่นๆ

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยสรุปได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้คือ **ข้อที่ 1** ครูอาจารย์ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการทั้ง 12 ข้อในระดับมาก โดยครูอาจารย์ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมค่านิยมข้อ 3 กตัญญูต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ มากที่สุด รองลงมาคือ ข้อ 1 ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และข้อ 2 ซื่อสัตย์ เสียสละอดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม ตามลำดับ ส่วนค่านิยมที่ครูอาจารย์ให้ความสำคัญน้อยกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ 10 รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านการศึกษาความคิดเห็นของครูอาจารย์ พบว่าครูอาจารย์เห็นด้วยอย่างมากต่อการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการในประเด็นต่างๆ ได้แก่ 1) นโยบายค่านิยม 12 ประการเป็นสิ่งที่เด็กไทยควรยึดถือปฏิบัติ 2) การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีค่านิยม 12 ประการเป็นสิ่งสำคัญต่อประเทศชาติ 3) สถานศึกษาพยายามส่งเสริมให้ผู้เรียนมีค่านิยมครบทั้ง 12 ประการ 4) สถานศึกษาพร้อมนำนโยบายค่านิยม 12 ประการไปปฏิบัติ 5) สถานศึกษาให้ความสำคัญกับนโยบายค่านิยม 12 ประการทุกข้อ และ 6) นโยบายค่านิยม 12 ประการสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ส่วนค่านิยมที่ครูอาจารย์มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง ตัวอย่างเช่นสถานศึกษาให้ความสำคัญกับนโยบายค่านิยม 12 ประการมากกว่านโยบายอื่น และนโยบายค่านิยม 12 ประการมีความซ้ำซ้อนกับนโยบายอื่น **ข้อที่ 2** หลังประกาศนโยบายค่านิยม 12 ประการ สถานศึกษามีระดับการส่งเสริมค่านิยมทั้ง 12 ประการสูงกว่าก่อนประกาศนโยบายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ**ข้อที่ 3** ครูอาจารย์มีความเห็นว่าในภาพรวมผู้เรียนมีค่านิยม 12 ประการอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 4 ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน ทางตรงและทางอ้อม และข้อ 10 รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ผู้เรียนมีค่านิยมอยู่ในระดับปานกลาง

การวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะในการวิจัยดังนี้คือ 1) ควรส่งเสริมค่านิยมข้อ 10 รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มขึ้น นอกจากนี้นักเรียนที่มีในระดับมาก ก็ควรส่งเสริมให้มากยิ่งขึ้น 2) ควรสร้างความเชื่อมั่นให้ครูอาจารย์เชื่อว่าการส่งเสริมค่านิยมเป็นเรื่องไม่ยาก ทั้งนี้อาจให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำคู่มือและสื่อที่ครูอาจารย์สามารถนำไปปรับใช้ได้ง่าย 3) แม้ว่าครูอาจารย์มีความเห็นว่่านโยบายค่านิยม 12 ประการมีความซ้ำซ้อนกับนโยบายอื่นในระดับปานกลาง แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ควรมีการตระหนักถึงปัญหาปริมาณนโยบายที่ลงสู่สถานศึกษาและความซ้ำซ้อนของนโยบาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพูดคุย บูรณาการนโยบายต่างๆ เพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนก่อนประกาศนโยบายหรือนำนโยบายลงสู่สถานศึกษา และ 4) ครูอาจารย์ควรเน้นการส่งเสริมค่านิยมข้อ 4 ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทางตรงและทางอ้อม และข้อ 10 รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปคือ ควรมีการศึกษาและส่งเสริมค่านิยม 12 ประการในกลุ่มผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษา (อนุบาล) เนื่องจากค่านิยมบางประการควรปลูกฝังตั้งแต่เยาว์วัย และศึกษาแนวทางการส่งเสริมค่านิยมที่นักเรียนนักศึกษาที่มีในระดับต่ำ เช่น ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ผู้สนับสนุนทุนโครงการวิจัย

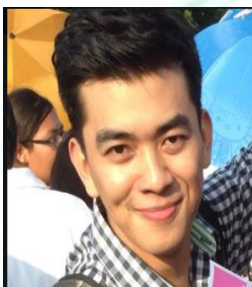
เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มข้อมูลสารสนเทศ สำนักงานศึกษาธิการภาค. (2559). ข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานทางการศึกษาปี 2559. เข้าถึงจาก <http://www.reo15.moe.go.th/reo15/images/ict/data60/reportdata591516.pdf>.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ธาวิน อัครเมธายุทธ, สุทัศน์ ครำในเมือง และพิธาน พันทอง. (2559). ศึกษากลยุทธ์การขับเคลื่อนค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ศึกษาศาสตร มหาวิตายาลัยนเรศวร, 18, 54 – 66.
- ธีรฤดี เอกะกุล. (2543). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- พระพงศธร ฐิตมโน. (2556). หลักธรรมที่ส่งเสริมความมกตัญญูทเวทในสังคมไทย. เข้าถึงจาก <http://nkr.mcu.ac.th/2556/index.php/en/component/attachments/download/62.html>.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอธิป จิตตฤกษ์. (2556). ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21 (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: Openworlds.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. (2553). การเปลี่ยนแปลงโลกของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการพัฒนาสู่ครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุพรรณิ ชะโลธร และเกษมวัฒน์ เปรมกมล. (2553). หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานประวัติศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประสานมิตร.
- สุวิมล ว่องวาณิช และคณะ. (2560). รายงานการวิจัย (ร่าง) การติดตามและประเมินการส่งเสริมค่านิยมของคนไทย. กรุงเทพฯ: ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักโฆษกกลุ่มยุทธศาสตร์และแผนการประชาสัมพันธ์. (2557). รายการคืนความสุขให้คนในชาติ วันศุกร์ที่ 11 กรกฎาคม 2557. เข้าถึงจาก <http://www.thaigov.go.th/index.php/th/program1/item/84701-id84701>.
- สำนักงานเขตพื้นที่ทางการศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 1. (2557). การขับเคลื่อนค่านิยมหลัก 12 ประการสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา. เข้าถึงจาก http://www.phitsanulok1.go.th/data_2.php?id_data=65&name_group=%A4%E8%D2%B9%D4%C2%C1%CB%C5%D1%A1%20F1%F2%20BB%C3%D0%A1%D2%C.

ประวัติผู้เขียนบทความ

ชื่อ-นามสกุล สรียา โชติธรรม
จบการศึกษา คด.วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อาจารย์
มีความเชี่ยวชาญ การวิจัยเชิงปริมาณ

ชื่อ-นามสกุล ณัฐพล แจ้งอักษร
จบการศึกษา คด.วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่
มีความเชี่ยวชาญ การวิจัยทางการศึกษา

ชื่อ-นามสกุล สุวิมล ว่องวานิช
จบการศึกษา Ph.D. Educational Research and Evaluation, Ohio State University
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ศาสตราจารย์
มีความเชี่ยวชาญ การวัดและประเมินผลทางการศึกษา

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสอนสัมมนาการบริหารงานตำรวจของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ Factor Influences to Teach of Seminar in Police Administration of Royal Police Cadet Academy

พิชิต ปันธุ์วัฒนา^{1*}

Pitsarn Phanwattana^{1*}

คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ (Faculty of Police Science, Royal Police Cadet Academy)

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) คุณลักษณะทั่วไปของคุณลักษณะผู้สอน สถานที่ใช้สอน เทคนิคการสอน สื่อการสอน เกรดและความพอใจที่ได้รับ และ (2) อิทธิพลทางตรง ทางอ้อม และผลรวมของสถานที่ใช้สอน เทคนิคการสอนและสื่อการสอนที่มีต่อการสอนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากนักเรียนนายร้อยตำรวจ 86 ราย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนาและเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง เชิงคุณภาพเก็บข้อมูลจากสัมภาษณ์เจาะลึก สันทากลุ่ม สังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง และบันทึกความจำจากนักเรียนนายร้อยตำรวจจำนวน 18 ราย ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่คิดเห็นว่าวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจใช้สถานที่ห้องเรียนประจำเป็นที่เรียน ผู้สอนส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ประจำเพศชาย อายุไม่เกิน 50 ปี ใช้เทคนิคกระบวนการสืบสวนสอบสวนในการสอนและใช้สื่อประเภทวิธีการ ซึ่งนักเรียนนายร้อยตำรวจพึงพอใจค่อนข้างมากต่อการสอนของผู้สอน ผลการเรียนรู้การศึกษา 2560 ส่วนใหญ่ได้เกรดบีบวก และ (2) เทคนิคการสอนมีอิทธิพลทางตรงต่อการสอนสัมมนาการบริหารงานตำรวจมากที่สุด ขณะที่สถานที่ใช้สอนมีอิทธิพลทางอ้อมและผลรวมต่อการสอนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจมากที่สุด

คำสำคัญ : อิทธิพล การสอน วิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจ

Abstract

The objective of this research were to study (1) General features of Instructor features, place, technic, mass, grade and satisfaction and (2) The direct indirect and total influence of place, technic, mass involvement on teach seminar in police administration. This study was conducted by applying 2 research methodologies. For quantitative approach, questionnaires were used to collect data 86 from police cadet. The data was analyzed by using descriptive statistics and path analysis. With the qualitative approach, in-depth interview, group discussion, unstructured observation and field notes with 18 police cadet. The results indicated that (1) Most of police cadet commented that the studied were user classroom for teach, teachers used investigative process techniques to teach and used techinques such as group discussion brainstorming. Most of teachers had male, average 50 years old. Police cadet had quite satisfied with the teaching, last year Most of police cadet got b+ graded and (2) The techniques had the most direct influence to teach seminar in police administration but the place of teach had the most indirect and total influence to teach seminar in police administration.

Keywords: Influence, Teaching, Seminar in police administration

Corresponding author, E-mail: jodd0509@gmail.com โทร 081-905-6711

บทนำ

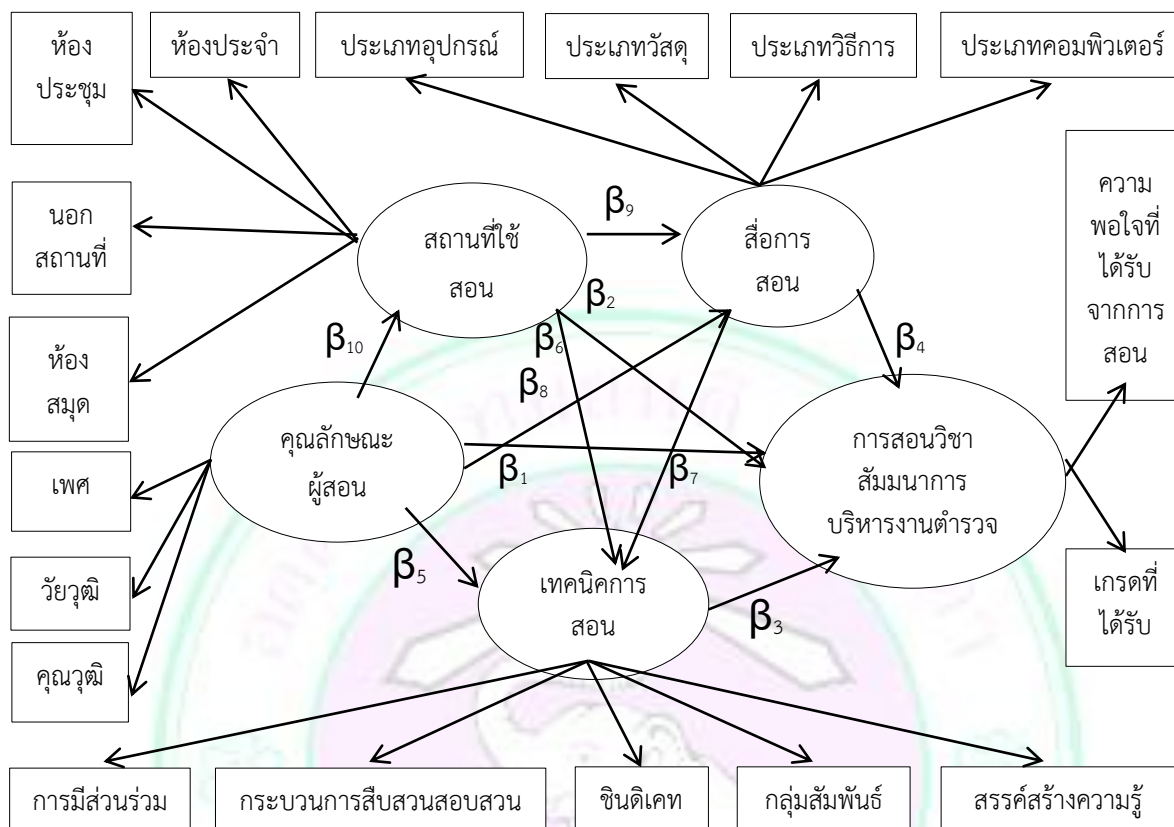
วิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจเป็นหนึ่งในวิชาเลือกของกลุ่มวิชาการบริหารตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการตำรวจหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2556 ของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ หลักสูตรนี้มีวิชาเลือกที่เกี่ยวข้องกับสัมมนาทั้งสิ้น 5 วิชา ประกอบด้วย สัมมนาในวิชากฎหมายอาญา สัมมนาในวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การสัมมนาการสืบสวน สัมมนาการสอบสวน และสัมมนาการบริหารงานตำรวจ การเรียนในรูปแบบสัมมนาเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่จัดเป็นกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนได้ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความรู้หรือความ คิดในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งที่ได้ศึกษาหาความรู้มาแล้วเป็นอย่างดีโดยมีอาจารย์คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ มุ่งหวังเพื่อ (1) เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์แก่ผู้เข้าร่วมสัมมนา (2) ค้นหาวิธีแก้ปัญหาและแนวทางปฏิบัติ (3) แลกเปลี่ยนความคิดระหว่างสมาชิก (4) เป็นแนวทางในการตัดสินใจหรือกำหนดนโยบาย (5) กระตุ้นให้สมาชิกนำหลักการที่ได้เรียนรู้ไปใช้ ซึ่งวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจเป็นวิชาเลือกที่เปิดให้นักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 4 ลงทะเบียนเรียนเป็นประจำทุกภาคการศึกษา รายละเอียดรายวิชานี้เกี่ยวข้องกับการสัมมนาบทวนปัญหา การบริหารและการปฏิบัติงานตำรวจด้านต่าง ๆ อาทิ องค์การและการจัดการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และพัสดุ พฤติกรรมองค์กร เทคนิคการบริหาร การวางแผนและการพัฒนาองค์กร มุ่งเน้นด้านความรู้และทักษะทางปัญญา ตาม มคอ.3 ในหัวข้อที่เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร (Curriculum mapping) (พิชศาล พันธุ์วัฒนา, 2560)

การสอนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจเป็นศาสตร์ที่ต้องใช้ทั้งรูปแบบ วิธีการ และเทคนิควิธีเพื่อให้ข้อมูลของผู้สอนถ่ายทอดแก่ผู้เรียนตรงตามที่ต้องการ การที่ผู้สอนสามารถถ่ายทอดข้อมูลได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ โดยเรื่องคุณลักษณะผู้สอนด้านวิวุฒิ คุณวุฒิ หรือเพศเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่งในการถ่ายทอดข้อมูลแก่ผู้เรียน (Kay & Kibble, 2016; Hartweg, 2016; Adamson & Muller, 2018) ซึ่งการถ่ายทอดข้อมูลระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนจำเป็นต้องใช้สื่อการสอน เทคนิคการสอน และสถานที่ใช้สอนในการดำเนินกิจกรรมการสอน โดยสื่อการสอนทำหน้าที่เป็นตัวกลางที่ช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของเนื้อหาบทเรียนได้ตรงตามผู้สอนต้องการไม่ว่าสื่อจะอยู่ในรูปแบบใดล้วนเป็นทรัพยากรที่สามารถอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น (ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย วชิราภรณ์ สังข์ทอง และธนัทธัญญ์ ฉัตรภักดิ์, 2560) สื่อที่ใช้สอนมีหลายประเภท เช่น (1) สื่อประเภทวัสดุ ได้แก่ สไลด์แผ่นใส เอกสารตำรา สิ่งพิมพ์ (2) สื่อประเภทอุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องเล่นเทปเสียง เครื่องเล่นวีดิทัศน์ เครื่องฉายแผ่นใส (3) สื่อประเภทวิธีการหรือที่เรียกว่าเทคนิค ได้แก่ การสาธิต การอภิปรายกลุ่ม การฝึกปฏิบัติการฝึกงาน และ (4) สื่อประเภทคอมพิวเตอร์ ได้แก่ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) การนำเสนอด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Computer presentation) การใช้ Intranet Internet เพื่อการสื่อสาร หรือการใช้ WWW เป็นต้น ส่วนเทคนิคการสอนเป็นกลวิธีที่ใช้เสริมกระบวนการสอนหรือการดำเนินการสอนให้การสอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีหลากหลายวิธี เช่น เทคนิคการสอนแบบซินดิเคท เทคนิคการสอนแบบการมีส่วนร่วม หรือเทคนิคการสอนแบบกระบวนการสืบสวนสอบสวน เป็นต้น (Khalil & Elkhider, 2016) และสถานที่ใช้สอนที่เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการถ่ายทอดข้อมูลระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยสถานที่ที่เหมาะสมต่อการสอนวิชาหนึ่งอาจไม่เหมาะสมกับอีกวิชาหนึ่งก็เป็นได้ การเลือกสถานที่สอนที่ถูกต้องมีส่วนส่งเสริมให้การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลของผู้สอนถ่ายทอดแก่ผู้เรียนตรงตามที่ต้องการ (Green, 2012) เช่นนี้การที่ผู้สอนสามารถถ่ายทอดข้อมูลหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนในที่นี้จึงประกอบด้วยปัจจัย 4 ประการ ได้แก่ คุณลักษณะผู้สอน สื่อการสอน เทคนิคการสอน และสถานที่ใช้สอน

จุดประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษา

1. คุณลักษณะทั่วไปของคุณลักษณะผู้สอน สถานที่ใช้สอน เทคนิคการสอน สื่อการสอน เกรดและความพอใจที่ได้รับ
2. อิทธิพลทางตรง ทางอ้อม และผลรวมของสถานที่ใช้สอน เทคนิคการสอน และสื่อการสอนที่มีต่อการสอนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจ

กรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัย

รูปที่ 1 ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ศึกษา

จากรูปที่ 1 พบว่าตัวแปรที่ใช้ศึกษามีทั้งสิ้น 5 ตัว ประกอบด้วยตัวแปรตามคือ การสอนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจ และตัวแปรอิสระอีก 4 ตัว ได้แก่ คุณลักษณะผู้สอน เทคนิคการสอน สถานที่ใช้สอนและสื่อการสอน โดยความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมดสามารถเขียนเป็นสมมติฐานการวิจัยได้ 4 ชุด ดังนี้

- สมมติฐาน 1 การสอนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจ (TEACSI) ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะผู้สอน สถานที่ใช้สอน เทคนิคการสอน และสื่อการสอน
- $$TEACSI = f(\beta_1 \text{ GENET} + \beta_2 \text{ PLACE} + \beta_3 \text{ TECHN} + \beta_4 \text{ MASST}) \dots (1)$$
- สมมติฐาน 2 เทคนิคการสอน (TECHN) ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะผู้สอน สถานที่ใช้สอน และสื่อการสอน
- $$TECHN = f(\beta_5 \text{ GENET} + \beta_6 \text{ PLACE} + \beta_7 \text{ MASST}) \dots (2)$$
- สมมติฐาน 3 สื่อการสอน (MASST) ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะผู้สอน และสถานที่ใช้สอน
- $$MASST = f(\beta_8 \text{ GENET} + \beta_9 \text{ PLACE}) \dots (3)$$
- สมมติฐาน 4 สถานที่ใช้สอน (PLACE) ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะผู้สอน
- $$PLACE = f(\beta_{10} \text{ GENET}) \dots (4)$$

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเป็นการใช้ข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพพร้อมกันเพื่ออธิบายตัวแปรต่าง ๆ เรียกว่า Mixed data

1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

1.1 เชิงคุณภาพ: ใช้วิธีการเจาะจงด้วยการสุ่มตัวอย่างเชิงทฤษฎี (Theoretical sampling) เพื่อความเป็นตัวแทนประชากรเป้าหมาย คัดเลือกจากนักเรียนนายร้อยตำรวจที่เรียนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจมาแล้ว เก็บข้อมูลไม่กำหนดจำนวนมีลักษณะยืดหยุ่นปรับตามความเหมาะสม (Creswell, 2014) ยุติสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์เจาะลึกเมื่อข้อมูลอิ่มตัวเชิง

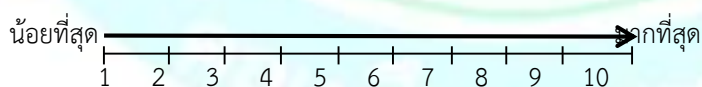
ทฤษฎี (Theoretical saturation) (Fusch & Ness, 2015) กล่าวคือ ข้อมูลที่ได้ไม่มีประเด็นใดใหม่กว่าข้อมูลที่มีอยู่เดิมจึงได้ยุติการเก็บข้อมูลที่จำนวน 18 ราย

1.2 เชิงปริมาณ: ประชากรเป้าหมายมีหน่วยวิเคราะห์ (Units of analysis) ระดับบุคคลคือ นักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 4 ทุกคนที่ได้ลงทะเบียนเรียนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจเมื่อปีการศึกษา 2560 จำนวน 86 คน ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างเจาะจง (Purposive sampling) (Palinkas et al., 2015) เป็นการสุ่มตัวอย่างไม่ใช้หลักความน่าจะเป็นแต่ใช้เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัยเองกล่าวคือ ลักษณะกลุ่มที่เลือกมีความสอดคล้องและตรงตามจุดประสงค์ของการวิจัย (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2555)

2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

2.1 เชิงคุณภาพ: เลือกทฤษฎีติดพื้น (Grounded theory) เก็บข้อมูลสัมภาษณ์เจาะลึก (Indepth interview) ในแบบเผชิญหน้ากัน (Face to face) การสนทนากลุ่ม (Focus group) บันทึกความจำ (Memos) สังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured observation) ตั้งใจใช้หลากหลายวิธีที่เรียกว่าทริแองกูเลชัน (Triangulation) เพื่อใช้การยืนยันข้อค้นพบว่ามีความถูกต้องและตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูลที่ได้ภายใต้ความหลากหลายวิธีจัดเก็บข้อมูลโดยคำนึงถึงความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์การวิจัยเป็นสำคัญ (Creswell, 2014) รายละเอียดการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เจาะลึกประกอบด้วยคำถามหลัก คำถามชักนำและคำถามติดตาม ปฏิบัติโดยปล่อยตามสภาวะไม่กำหนดล่วงหน้ามากนัก ใช้คำถามปลายเปิด (Open ended questions) รวม 5 ข้อ พร้อมเตรียมจัดทำแบบฉบับที่ทำการสัมภาษณ์เพื่อช่วยจัดระบบความคิดแต่ละประเด็นไว้คร่าวๆ ส่วนวิธีการสังเกตแบบไม่มีโครงสร้างใช้แบบประเมินพฤติกรรมในการเก็บข้อมูล และวิธีบันทึกความจำได้ปฏิบัติระหว่างเก็บข้อมูลอยู่ในรูปของการพรรณนาเรื่องราวให้รายละเอียดต่างๆ มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เป็นการจดบันทึกบรรยายที่ออกภาคสนาม ระบุนับและเวลาของการจดบันทึก รายชื่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง และสถานที่ รวมถึงสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้องในบริบท

2.2 เชิงปริมาณ: ใช้การเก็บจากแบบสอบถาม (Questionnaire) สร้างคำถามเป็นข้อความเข้าใจง่ายไม่สลับซับซ้อน คำถามมี 2 ประเภท ประเภทแรกเป็นคำถามเพื่อให้ระบุความคิดเห็นตามอันดับ 1-5 ประกอบด้วย ไม่เคย = 1 ไม่ค่อยบ่อย = 2 ค่อนข้างบ่อย = 3 บ่อยครั้ง = 4 และเป็นประจำ = 5 ใช้กับตัวแปรสถานที่ใช้สอน และสื่อการสอน และประเภทที่สองเป็นคำถามโดยให้ระบุคะแนน 1-10 ใช้สเกลการให้คะแนนตามรูปที่ 2 แบบสอบถามมีการแบ่งคำถามเป็นหมวดหมู่ตามประเด็นศึกษาเพื่อให้เกิดความสะดวกและครอบคลุมทุกประเด็นการศึกษา มีการทดสอบรายการข้อคำถาม (Pretest) กับนักเรียนนายร้อยตำรวจจำนวน 30 ชุดก่อนนำไปใช้จริง (Blair & Conrad, 2011) แบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ 2 วิธี (1) ตรวจสอบความเชื่อมั่นของความคงตัว ตรวจสอบค่า Pearson's Product Moment Correlation โดยค่า 0.80-1.00 หมายถึง ดี 0.60-0.79 หมายถึง ดีพอใช้ 0.40-0.59 หมายถึง แย่ และต่ำกว่า 0.39 หมายถึง แย่มาก ซึ่งแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ 0.67 อยู่ในระดับดีพอใช้ และ (2) ตรวจสอบความคงที่วิธีวิธีการทดสอบซ้ำ โดยการนำไปวัดกับกลุ่มตัวอย่างครั้งที่หนึ่งแล้วเว้นระยะช่วงหนึ่งแล้วกลับไปวัดซ้ำ เรียกวิธีทดสอบว่า Test-Retest Method หลังจากนั้นนำข้อมูลทั้ง 2 ครั้งมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ ตรวจสอบค่าสัมประสิทธิ์ของความคงที่ (coefficient of stability) (Berchtold, 2016) ได้ค่า Reliability เท่ากับ 0.77 ซึ่งจัดอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง

รูปที่ 2 สเกลการให้คะแนนเทคนิคการสอนและการสอนสัมมนาการบริหารงานตำรวจ

3 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

3.1 เชิงคุณภาพ: ใช้การวิเคราะห์เชิงอุปนัย (Inductive analysis) ให้รหัสเริ่มจากเตรียมเพิ่มข้อมูลดิบ ศึกษารายละเอียดให้เกิดความคุ้นเคยข้อมูล แยกประเด็นเนื้อหาเพื่อได้แบบแผนความสัมพันธ์ (Patterns of relationships) ผ่านการทำซ้ำ (Iterative) การหมุนวน (Cyclical) เปรียบเทียบกรณีเชิงลบ (A constant comparative negative case) (Creswell, 2014) เมื่อข้อมูลได้จัดเป็นกลุ่มเรียบร้อยแล้ว ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ATLAS.ti วิเคราะห์ข้อมูล (กรณิการ์ สุขเกษม และสุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2558)

3.2 เชิงปริมาณ: ข้อมูลจากประชากรเป้าหมายทำการวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อกำหนดน้ำหนักปัจจัย (Factor loading) ของแต่ละรายการ วัดความสอดคล้องภายใน (Internal consistency method) ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้แต่ละรายการ มาตรวัด (Cronbach's alpha) (Besnoy, Dantzler, Besnoy & Byrme, 2016) และยืนยันความถูกต้องตามหลักวิชาการ ได้แก่ ความถูกต้องในตัวสร้าง (Construct validity) ความถูกต้องในเนื้อหา (Content validity) (Lafave, Tyminski, Riege,

Hoy & Dexter, 2015) ความถูกต้องด้านบรรจบ (Convergent validity) ความถูกต้องด้านจำแนก (Discriminant validity) (Engelland, Holland & Piper, 2016) ความถูกต้องที่เกี่ยวกับมาตรฐาน (Criterion-related validity) (Arthur, Day, McNelly & Edens, 2006) และความถูกต้องผิวหน้า (Face validity) เลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS วิเคราะห์ข้อมูลด้วย สถิติพรรณนา ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง อัตราส่วนร้อยละ เพื่อตอบจุดประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (path analysis) เพื่อตอบจุดประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเพื่อตอบจุดประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ปรากฏในตารางที่ 1 ส่วนผลการวิจัยเพื่อตอบจุดประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 ปรากฏในตารางที่ 3 รายละเอียดต่าง ๆ มีดังนี้

ตารางที่ 1 คุณลักษณะทั่วไปของคุณลักษณะผู้สอน สถานที่ใช้สอน เทคนิคการสอน และสื่อการสอน

รายการที่ใช้วัด	ค่า สูง สุด	ค่า เฉลี่ย	ค่า เบี่ยง เบนฯ	ค่า ความ เบ้	ค่า ความ โด่ง
สถานที่ใช้สอน					
ห้องสมุด	5	2.27	.89	.57	.61
นอกสถานที่	5	3.11	.94	.43	.37
ห้องเรียนประจำ	5	4.29	1.86	.19	.22
ห้องประชุม	5	3.43	1.34	1.07	-.46
เทคนิคการสอน					
การมีส่วนร่วม	10	7.67	3.12	.67	.74
กระบวนการสืบสวนสอบสวน	10	8.12	3.78	.31	.26
ซินดิเคท	10	7.34	2.97	.64	.58
กลุ่มสัมพันธ์	10	7.94	3.21	.09	.21
สรรค์สร้างความรู้	10	6.83	2.71	.78	-.19
สื่อการสอน					
ประเภทอุปกรณ์	5	3.16	1.07	.67	1.14
ประเภทวัสดุ	5	3.27	1.14	.59	.76
ประเภทวิธีการ	5	3.49	1.17	-.09	.41
การสอนฯ					
ความพอใจที่ได้รับจากการสอน	10	7.26	2.98	.57	.63
เกรดที่ได้รับ	6	4.50	1.93	.49	.84
คุณลักษณะผู้สอน				จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย			5	62.5
	หญิง			3	37.5
วัยวุฒิ	ไม่เกิน 40 ปี			3	37.5
	41 – 50 ปี			3	37.5
	51 – 60 ปี			2	25.0
คุณวุฒิ	อาจารย์ประจำ			4	50.0
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์			2	25.0
	รองศาสตราจารย์			2	25.0

หมายเหตุ: ทุกรายการค่าต่ำสุด = 1, เกรดที่ได้รับ 6 ระดับประกอบด้วย 1= เกรดดีบวก / 2 = เกรดซี / 3 = เกรดซีบวก / 4 = เกรดบี / 5 = เกรดบีบวก และ 6 = เกรดเอ

จากตารางที่ 1 พบว่านักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่เห็นว่าสถานที่สอนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจมากที่สุด คือ ห้องเรียนประจำ รองลงมาได้แก่ หอประชุม นอกสถานที่ และห้องสมุดเป็นลำดับท้าย ในด้านเทคนิค

การสอนพบว่า ผู้สอนใช้เทคนิคกระบวนการสืบสวนสอบสวนในการสอนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ เทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ เทคนิคการมีส่วนร่วม เทคนิคซินดิเคท และเทคนิคการสร้างสรรค์สร้างความรู้เป็นลำดับท้าย ส่วนในด้านสื่อการสอนพบว่า ผู้สอนใช้สื่อประเภทวิธีการมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ สื่อประเภทวัสดุ และสื่อประเภทอุปกรณ์เป็นลำดับท้าย ด้านคุณลักษณะผู้สอนพบว่าผู้สอนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจมีทั้งสิ้น 8 คน เป็นชาย 5 คน และเป็นผู้หญิง 3 คน ผู้สอนอายุไม่เกิน 40 ปี จำนวน 3 คน อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 3 คน และอายุระหว่าง 51-60 จำนวน 2 คน ในที่นี้เป็นอาจารย์ประจำ 4 คน ระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์จำนวน 2 คน ระดับรองศาสตราจารย์จำนวน 2 คน ทั้งนี้ศึกษานิพนธ์นายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 4 ที่ผ่านการศึกษาศาสนาการบริหารงานตำรวจในชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2560 ส่วนใหญ่มีความพอใจที่ได้รับการสอนจากผู้สอนในระดับค่อนข้างมาก (7.26 จากคะแนนเต็ม 10) ซึ่งศึกษานิพนธ์นายร้อยตำรวจส่วนใหญ่ได้รับผลการศึกษาระดับเกรดบีบวก (4.50 จาก 6)

การตอบจุดประสงค์ข้อที่ 2 ที่ศึกษาอิทธิพลของสถานที่ใช้สอน เทคนิคการสอน และสื่อการสอนที่มีต่อการสอนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจจำต้องตรวจสอบข้อมูลก่อนนำไปใช้วิเคราะห์ พิจารณาความเป็นเส้นตรง (Linearity) ตัวแปรอิสระต้องไม่สัมพันธ์สูง (Multicollinearity) ความเหมือนกันของการผันแปร (Homoscedasticity) การกระจายปกติหลายตัวแปร (Multivariate normality) และการกระจายปกติตัวแปรเดียว (Univariate normality) (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2555) หลังจากตรวจสอบและแปลงข้อมูลให้ตรงตามความต้องการที่กำกับเทคนิควิธีได้ข้อมูลตารางที่ 2 พบว่าตัวแปรอิสระทุกตัวกระจายปกติ พิจารณาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง และค่าที่ได้จาก K-S test และเมื่อทดสอบ linearly เพื่อตรวจสอบความเป็นเส้นตรงพบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับการสอนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจ (TEACHI) (F test = 1.67 มีนัยสำคัญทางสถิติ) พิจารณาค่า VIF และ Tolerance พบว่าไม่มีปัญหาความสัมพันธ์กันสูง รวมถึงค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรทุกตัวไม่เกิน .75 ค่า KMO อยู่เกณฑ์ปกติ และค่า Sig F. เพื่อตรวจสอบความเป็นเส้นตรงก็ได้ค่าปกติ สรุปความได้ว่าภาพรวมตัวแปรที่จะใช้วิเคราะห์อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ ไม่ละเมิดข้อสมมติแต่ประการใด

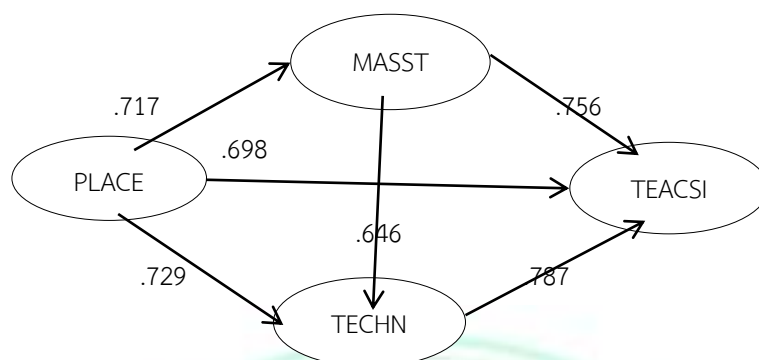
ตารางที่ 2 สถิติพรรณนาและความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้วิเคราะห์ (n=86)

ตัวแปร	TEACHI	PLACE	TECHN	MASST
TEACHI	1.00	.42	.31	.37
PLACE		1.00	.46	.29
TECHN			1.00	.33
ตัวแปร	TEACHI	PLACE	TECHN	MASST
MASST				1.00
Tolerance	-	.89	.94	.79
VIF	-	1.34	1.29	1.31
K-S Test	.09	.10	.10	.11
ค่าสูงสุด	10	5	10	5
ค่าเฉลี่ย	7.09	3.37	7.65	3.21
ค่าเบี่ยงเบน	2.87	1.21	3.12	1.43
ค่าความเบ้	.47	.29	.57	.66
ค่าความโด่ง	.31	.43	.49	.79

หมายเหตุ: Kaiser – Meyer Olkin = .742, F test = 1.673, Sig. F = .000, ค่าต่ำสุดทุกรายการ = 1

หลังตรวจสอบสภาพข้อมูลใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทางเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของตัวแปรอิสระ 3 ตัวที่มีต่อการสอนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจ ผลค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางปรากฏดังสมการ 1 – 2 รูปที่ 3 และตารางที่ 3

$$\begin{aligned} \text{TECHN} &= f(.729 \text{ PLACE} + .646 \text{ MASST}) \dots\dots\dots (1) \\ R &= .714 \qquad R^2 = .418 \qquad F = 14.048 \qquad \text{Sig.F} = .000 \\ \text{MASST} &= f(.717 \text{ PLACE}) \dots\dots\dots (2) \\ R &= .677 \qquad R^2 = .421 \qquad F = 13.973 \qquad \text{Sig.F} = .000 \end{aligned}$$

รูปที่ 3 แบบจำลองการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ (path diagram)

ตารางที่ 3 อิทธิพลทางตรง ทางอ้อม และผลรวมของตัวแปรที่มีต่อการสอนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจ

อิทธิพลของตัวแปร	ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล		
	ทางตรง	ทางอ้อม	ผลรวม
สถานที่ใช้สอน (PLACE)	.698	1.115	1.813
เทคนิคการสอน (TECHN)	.787	-	.787
สื่อการสอน (MASST)	.756	.508	1.264

หมายเหตุ: ผลทางอ้อมของสถานที่ใช้สอน (PLACE) ได้จาก $(.717 \times .756) + (.729 \times .787) = 1.115$ และผลรวมได้จาก $.698 + 1.115 = 1.813$
สื่อการสอน (MASST) ได้จาก $.646 \times .787 = .508$ และผลรวมได้จาก $.756 + .508 = 1.264$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลที่ได้จากตารางที่ 3 พบว่า เทคนิคการสอนมีอิทธิพลทางตรงต่อการสอนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจมากที่สุด (.787) รองลงมา ได้แก่ สื่อการสอน และสถานที่ใช้สอนเป็นลำดับท้าย (.698) ขณะที่สถานที่ใช้สอนมีอิทธิพลทั้งทางอ้อม และผลรวมต่อการสอนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจมากที่สุด (1.115 / 1.813)

การที่เทคนิคการสอนมีอิทธิพลทางตรงต่อการสอนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจมากที่สุด เหตุเพราะเทคนิคการสอนเป็นกลวิธีที่ใช้เสริมกระบวนการสอนให้เกิดคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น (Khalil & Elkhider, 2016) เช่น หัวข้อการสอน เรื่องการวางแผนหากใช้เทคนิคการสอนด้วยการบรรยายควบคู่กับสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) หรือสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง (Case) หรือสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small group discussion) ย่อมเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนมากกว่าที่ผู้สอนยึดเทคนิคสอนด้วยการบรรยายเพียงวิธีเดียว เป็นต้น การที่ผู้สอนสามารถเรียนรู้เทคนิคการสอนได้มากยิ่งขึ้น เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ของตน (Adamson & Muller, 2018) และเป็นปัจจัยช่วยส่งเสริมให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ส่วนปัจจัยสถานที่สอนที่มีอิทธิพลทั้งทางอ้อม และผลรวมต่อการสอนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจมากที่สุด ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าสถานที่สอนที่มีอุปกรณ์การสอนพร้อม การจัดห้องที่เหมาะสม อากาศปลอดโปร่ง การปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอก ปัจจัยเหล่านี้เอื้อประโยชน์ต่อการสอนของผู้สอน (Brito, Rodríguez & Aparicio, 2018) สถานที่อาจมีผลต่อการเปิดกว้างความสนใจในการเรียนรู้ของนักเรียน (Semken, Freeman, Watts, Neakrase & Dial, 2009) ซึ่งสภาพแวดล้อมของสถานที่หรือห้องเรียนในแต่ละวิชาย่อมมีความแตกต่างกัน (Green, 2012) ดังเช่นการจัดสถานที่เรียนวิทยาศาสตร์ที่มีบรรยากาศในชั้นเรียนเป็นห้องเรียนที่มีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อการเรียนการสอนในลักษณะห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์จะส่งผลให้การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (เจษฎาภรณ์ อันแก้ว พืชราวลัย มีทรัพย์ และนิคม นาคอ้าย, 2557)

อย่างไรก็ดีแม้ว่าเทคนิคการสอนและสถานที่ใช้สอนมีอิทธิพลทางตรง ทางอ้อม และผลรวมต่อการสอน หากแต่ปัจจัยอื่นก็อาจจะมีผลดังเช่น สื่อการสอนที่แม้ไม่มีอิทธิพลสูงที่สุดต่อการสอนแต่ก็มีความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลในเชิงบวกไม่น้อยในเรื่องสื่อการสอนหากมีการตรวจสอบคุณภาพของสื่อการสอนและอุปกรณ์ที่ใช้ในห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอส่งเสริมต่อการสอน (ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย วชิราภรณ์ สังข์ทอง และธนัทธน์ ธีรภักดิ์, 2560) หรือแม้แต่วิธีการเลือกผู้สอนหากนำเข้าร่วมวิเคราะห์ได้ก็อาจมีอิทธิพลเช่นกัน ซึ่งคุณลักษณะพื้นฐานผู้สอนที่ประกอบด้วยเพศ วัยวุฒิ คุณวุฒิ ที่ไม่ได้ใช้วิเคราะห์เนื่องจากสภาพข้อมูลไม่เอื้อต่อเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง แต่ไม่อาจตัดประเด็นที่มีอิทธิพลต่อการสอนได้เช่นกันเนื่องด้วยมี

งานวิจัยหลายชิ้นระบุถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับการสอนว่าส่งผลหรือมีอิทธิพลต่อกัน ทั้งเรื่องวัยวุฒิที่ส่งผลต่อการสอน คุณวุฒิที่ส่งผลต่อการสอน และเพศที่ส่งผลต่อการสอน (Hartweg, 2016; Ninlawan, 2015; Adamson & Muller, 2018)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเพื่อตอบจุดประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 สรุปได้ว่านักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่คิดเห็นว่าวิชาสัมมนา การบริหารงานตำรวจใช้สถานที่ห้องเรียนประจำเป็นที่เรียน ผู้สอนใช้เทคนิคกระบวนการสืบสวนสอบสวนในการสอน และใช้สื่อประเภทวิธีการ เช่น การอภิปรายกลุ่ม ระดมสมอง โดยผู้สอนวิชานี้ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ประจำเพศชาย อายุเฉลี่ยไม่เกิน 50 ปี ซึ่งนักเรียนนายร้อยตำรวจพึงพอใจค่อนข้างมากต่อการสอนของผู้สอน โดยผลการเรียนปีการศึกษา 2560 วิชาในส่วนนี้ส่วนใหญ่ได้เกรดบีบวก

ผลการวิจัยเพื่อตอบจุดประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 สรุปสาระได้ว่า เทคนิคการสอนมีอิทธิพลทางตรงต่อการสอน สัมมนาการบริหารงานตำรวจมากที่สุด ขณะที่สถานที่ใช้สอนมีอิทธิพลทั้งทางทางอ้อมและผลรวมต่อการสอนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้สอนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจควรใช้เทคนิคการสอนกระบวนการสืบสวนสอบสวนเป็นหลักในการสอน นักเรียนนายร้อยตำรวจ เนื่องจากเทคนิคการสอนแบบนี้เป็นการสอนโดยวิธีการแก้ปัญหา (Problem - Solving Approach) เป็นการเรียนจากกิจกรรมที่จัดขึ้นซึ่งนักเรียนใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการทำกิจกรรม ผู้สอนทำหน้าที่สร้างสถานการณ์เพื่อทำให้เกิดแรงกระตุ้นต่อผู้เรียน เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการสังเกต อธิบาย พยากรณ์ และนำไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา ด้วยตนเองและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับกิจกรรมที่ใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนนายร้อยตำรวจได้อย่างหลากหลาย โดยผู้สอนวิชานี้ต้องเลือกใช้สถานที่เรียนให้เหมาะสมซึ่งอาจเลือกห้องที่มีขนาดใหญ่กว่าห้องเรียนประจำเพื่อเอื้อต่อการจัดกิจกรรมต่าง ๆ หรืออาจเรียนนอกสถานที่ดังเช่น ห้องปฏิบัติการที่จำลองสถานการณ์จริง หรือสถานที่ตำรวจต่าง ๆ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษา (1) ตัวแปรอิสระอื่นที่ไม่ปรากฏในงานว่าจะมีอิทธิพลต่อการสอนสัมมนาการบริหารงานตำรวจหรือไม่ และหากมีจะอยู่ในระดับใด (2) วิชาสัมมนาอื่นที่อยู่ในหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจ โดยอาจแบ่งศึกษาออกเป็นวิชาเพื่อพิจารณาเชิงเปรียบเทียบ (3) ใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นแนวทางหลักในการศึกษาเพื่อจะได้รายละเอียดของประเด็นนี้ในเชิงลึกและกว้าง

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยสำเร็จลงด้วยดี ขอขอบคุณ ศ.ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และ รศ.ดร.กรรณิการ์ สุขเกษม ที่มอบความรู้ด้านวิจัย ขอขอบคุณ พล.ต.อ.พรชัย พันธุ์วัฒนา บิดาผู้ให้การสนับสนุนปัจจัยสี่ ขอขอบคุณ พล.ต.ท.ปิยะ อุทาโย และ ศ.พล.ต.ท.วีรพล กุลบุตร ผู้บังคับบัญชาต้นสังกัดที่ส่งเสริมให้ทำวิจัย ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลที่เสียสละเวลาให้ข้อมูล และขอขอบคุณวารสารศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่มอบพื้นที่ให้เผยแพร่บทความวิจัยออกสู่สาธารณะ

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ สุขเกษม และสุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2558). *คู่มือการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ATLAS.ti สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- เจษฎาภรณ์ อันแก้ว, พิชราวลัย มีทรัพย์, และนิคม นาคอ้าย. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก: การวิเคราะห์พระดัดโดยใช้โมเดลระดับลดหลั่นเชิงเส้น (HLM). *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์*, 8(1), 18-36.

- ธีรศักดิ์ อุปมัยอริชัย, วชิราภรณ์ สังข์ทอง, และธนัทธน์ ธีรภักดิ์. (2560). การกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. *วารสารศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, 1(3), 41-50.
- พิชศาล พันธุ์วัฒนา. (2560). ความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีต่อผู้สอน วิธีการสอนและการวัดและประเมินผลวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการตำรวจ. *วารสารศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, 1(3), 51-61.
- วัยวุฒิ บุญลอย, มิ่งขวัญ คงเจริญ, ชนกนารถ บุญวัฒนะกุล, และวิรุฬห์ นิลโมจน์. (2561). การบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551. *วารสารศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, 2(1), 56-79.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2555). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพมหานคร: สามลดา.
- Adamson, J., and Muller, T. (2018). Joint auto ethnography of teacher experience in the academy: Exploring methods for collaborative inquiry. *Int J Res Meth Educ*, 41(2), 207-219.
- Arthur, W., Day, E. A., McNelly, T. L., and Edens, P. S. (2006). A meta-analysis of the criterion-related validity of assessment center dimensions. *J. Pers. Psychol.*, 56, 125-154.
- Berchtold, A. (2016). Test-retest: Agreement or reliability?. *Methodological Innovations*, 9(1), 1-17.
- Besnoy, K. D., Dantzler, J., Besnoy, L. R. and Byrne, C. (2016). Using exploratory and confirmatory factor analysis to measure construct validity of the traits, aptitudes, and behaviors scale (TABS). *J. Educ. Gift.*, 39(1), 3-22.
- Blair, J., and Conrad, F. G. (2011). Sample size for cognitive interview pretesting. *Public Opinion Quarterly*, 75(4), 636-658.
- Brito, R.M., Rodríguez, C., and Aparicio, J.L. (2018). *Sustainability in teaching: An evaluation of university teachers & students*. Retrieved from <https://www.mdpi.com/2071-1050/10/2/439>.
- Creswell, J.W. (2014). *Research and design: Qualitative, quantitative and mixed methods approaches*. 4th ed. New Delhi: Thousand Oaks Press.
- Engellant, K. A., Holland, D. D., and Piper, R. T. (2016). Assessing convergent and discriminant validity of the motivation construct for the technology integration education (TIE) model. *JHETP*, 16(1), 37-50.
- Fusch, P. I., and Ness, L. R. (2015). Are we there yet? Data saturation in qualitative research. *TQR*, 20(9), 1408-16.
- Green, M. (2012). Place, sustainability and literacy in environmental education: Frameworks for teaching and learning. *RIGEO*, 2(3), 326-346. Retrieved from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1158101.pdf>
- Hartweg, B. (2016). Factors influencing planetarium educator teaching methods at a science museum. *Planetarian*, 45(3), 20-29.
- Kay, D. and Kibble, J. (2016). Learning theories 101: Application to everyday teaching and scholarship. *Adv Physiol Educ*, 40(1), 7-15.
- Khalil, M. K., and Elkhider, L. A. (2016). Applying learning theories and instructional design models for effective instruction. *Adv Physiol Educ*, 40(2), 147-156.
- Lafave, L., Tyminski, S., Riege, T., Hoy, D., and Dexter, B. (2015). Content validity for a child care self-assessment tool: Creating healthy eating environments scale (CHEERS). *Can J Diet Pract Res*, 77(2), 89-92.
- Ninlawan, G. (2015) Factors which affect teachers' professional development in teaching innovation and educational technology in the 21st century under the bureau of special education, office of the basic education commission. *Soc. Behav. Pers.*, 197, 1732-1735.

- Palinkas, L. A., Horwitz, S. M., Green, C. A., Wisdom, J. P., Duan, N., and Hoagwood, K. (2015). Purposeful sampling for qualitative data collection and analysis in mixed method implementation research. *Adm Policy Ment Health*, 42(5), 533–544.
- Semken, S., Freeman, C. B., Watts, N. B., Neakrase, J. J., and Dial, R. E. (2009). Factors that influence sense of place as a learning outcome and assessment measure of place-based geoscience teaching. *EJSE*, 13(9), 136-160. Retrieved from http://semken.asu.edu/pubs/semken09_sopfactors.pdf.

ประวัติผู้เขียนบทความ

พันตำรวจโท ดร.พิชชาล พันธุ์วัฒนา
สำเร็จการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อาจารย์ภาควิชาบริหารงานตำรวจ คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนาย
ร้อยตำรวจ

ข้อเสนอแนวทางการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเลย

A Guideline for Professional Learning Community in the Educational
institutions under the Office of Loei Primary Education Area

พิมพอร์ สดเอี่ยม^{1*} ชิชณพงค์ ศรีจันทร์² ภัทรพร เกษสังข์³
สมยงค์ สีขาว⁴ และธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย⁵

Pim-on Sod-ium Chissanapong Sonchan Pattharaporn Ketsung
Somyong Seekhao and Thirasak Uppamaithichai

^{1,2}มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (Mahamakut Buddhis University)

^{3,4}มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย (Loei Rajabhat University)

⁵มหาวิทยาลัยนเรศวร (Naresuan University)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเลย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เชี่ยวชาญจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 12 คน เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยเสนอเป็นความเรียง ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนวทางการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเลย ประกอบด้วย 6 ด้านได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์พันธกิจ ค่านิยมและเป้าหมายร่วมกัน 2) มีทีมร่วมมือที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ 3) การแสวงหาสิ่งใหม่ๆ 4) การลงมือปฏิบัติและทดลอง 5) ใช้การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง 6) มุ่งที่ผลลัพธ์

คำสำคัญ ข้อเสนอ; การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา; ประถมศึกษา จังหวัดเลย

Abstract

The Purposes of this research were to propose guidelines for Professional Learning Community in the Educational institutions under the Office of Loei Primary Education Area study were with a Purposive Sampling of 12 experts The data was Content Analysis Qualitative Consisted of 6 aspects as follows : 1) Shared Common Vision 2) Collaborative Teamwork 3) New pursuits 4) Practice and experiment 5) Commitment to Continuous Improvement 6) Results Driven

Keywords : Guideline, Professional Learning Community, Loei Primary Education Area

**Corresponding author, E-mail: q-powernoise@hotmail.com*

บทนำ

ประเทศไทยมีการพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม) พ.ศ.2545 ซึ่งเป็นการปฏิรูปการศึกษาของประเทศครั้งสำคัญ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การศึกษาทั้งระบบ มีนโยบายที่เป็นแนวคิดเชิงรุก มุ่งแก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษาของชาติ ต่อมา กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายการปฏิรูปการศึกษารอบสอง (พ.ศ.2552-2561) ที่เน้นการปฏิรูปการศึกษา อย่างเป็นระบบ ให้คนไทยเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต เน้นด้านคุณภาพ โอกาสและการมีส่วนร่วม โดยมี 4 ประเด็นหลัก คือ คุณภาพคนไทยยุคใหม่ ครูยุคใหม่ แหล่งเรียนรู้ใหม่ และระบบการบริหารจัดการใหม่ นอกจากนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564 เน้นให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพประชากร มุ่งยกระดับคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ เป็นคนดี มุ่งให้การศึกษาที่มีคุณภาพสู่ความเป็นเลิศ

ในปี พ.ศ. 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย ได้รับนโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการ ในการดำเนินการพัฒนาครูด้วย (Professional Learning Community : PLC) สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เน้น Active Learning คือ ให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยการกระทำ แนวคิดของ PLC คือ การที่คนทำงานร่วมกัน เกิดการเรียนรู้และแบ่งปันความรู้กัน สะท้อนความคิดเห็นต่างๆ ให้กัน เป็นแนวทางพัฒนาครูที่เน้นให้ครูนำแนวคิดของ PLC ไปปฏิบัติจริง โดยกำหนดว่า การปฏิบัติงานตามกรอบของ PLC ของครูถือเป็นส่วนหนึ่งของการรับการประเมินเพื่อเลื่อนวิทยฐานะครู ด้วยนโยบายที่มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมุ่งพัฒนาผู้บริหารและครูดังกล่าวนั้น ทำให้ สถานศึกษาทุกแห่งทั่วประเทศต้องนำกระบวนการ PLC ไปขับเคลื่อนสู่สถานศึกษาเพื่อให้ครูพัฒนาการทำงานและ พัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน โดยมีเป้าหมายสุดท้าย คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้น ผสมกับการ ขับเคลื่อนกระบวนการ PLC สู่สถานศึกษา ต้องอาศัยการทำงานเป็นทีมของครูเพื่อปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนและพัฒนาวิชาชีพครู ครูต้องพึ่งพาอาศัยกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์การสอนและการปฏิบัติซึ่งกันและ กัน

จากที่กล่าวมานั้น เพื่อเป็นการร่วมแก้ปัญหาและร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นวาระสำคัญของชาติ ประกอบกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่เร่งรัดการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC สู่สถานศึกษาที่อยู่ในระยะต้น ของการดำเนินงาน อาจทำให้ผู้เกี่ยวข้องยังไม่ชัดเจนและยังมีปัญหาหลากหลาย ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา ข้อเสนอแนะแนวทางการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดเลย ซึ่งผลการวิจัยนี้เป็นเพียงระยะที่ 1 ของการวิจัยจะทำให้ได้แนวทางการขับเคลื่อน อย่างแท้จริง สามารถโรงเรียนต้นแบบของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เกิดจากการรวมพลังความร่วมมือการทำงาน ของครูและผู้บริหารในสถานศึกษา เกิดวัฒนธรรมการทำงานแบบร่วมแรงร่วมใจกันทำให้ครูและผู้บริหารร่วมแก้ปัญหา การเรียนของนักเรียนอย่างมีความสุข ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น สามารถพัฒนาระบบการ บริหารโรงเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ยั่งยืน และเกิดประสิทธิผลสูงสุดตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา ของประเทศในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเสนอแนวทางการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดเลย

ระเบียบวิธีวิจัย

ขอบเขตประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เชี่ยวชาญจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 12 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารหรือผู้แทนจาก สปป.เลย, ศึกษานิเทศก์, ผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับความเชื่อถือและยอมรับในความสามารถในการบริหารงานและมีวุฒิการศึกษาไม่น้อยกว่าระดับปริญญาโท, ครูที่ได้รับความเชื่อถือในความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นและมีวุฒิการศึกษาไม่น้อยกว่าระดับปริญญาโท, และนักวิชาการการศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ PLC และสถานการณ์การจัดการศึกษาของประเทศปัญหาที่เผชิญอยู่

2. ศึกษากรอบทิศทางการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2574

3. ศึกษาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564

4. ศึกษายุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2560-2579 และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้อง

5. สร้างแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) ภายใต้กรอบ ดูโฟว์ และ เอเกอร์ Dufour and Eaker (1998) ดังนี้

- 1) การมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมและเป้าหมายร่วมกัน
- 2) มีทีมร่วมมือที่มุ่งเน้นการเรียนรู้
- 3) การแสวงหาสิ่งใหม่ๆ
- 4) การลงมือปฏิบัติและทดลอง
- 5) ใช้การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
- 6) มุ่งที่ผลลัพธ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) ภายใต้กรอบ ดังนี้

1. การมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมและเป้าหมายร่วมกัน
2. มีทีมร่วมมือที่มุ่งเน้นการเรียนรู้
3. การแสวงหาสิ่งใหม่ๆ
4. การลงมือปฏิบัติและทดลอง
5. ใช้การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
6. มุ่งที่ผลลัพธ์

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง คณะผู้วิจัยดำเนินการจัดบันทึกเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองเพื่อศึกษาในระยะที่ 2 และ 3 ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะทางการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดเลย สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมและเป้าหมายร่วมกัน พบว่า ครูและผู้บริหารได้มีการวางแผนเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาโรงเรียน ออกแบบวิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยมร่วมกัน ส่วนใหญ่จะออกมาในรูปแบบการประชุมเชิงนโยบายตั้งแต่ระดับกระทรวงลงมาถึงผู้ปฏิบัติงาน
2. มีทีมร่วมมือที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ พบว่า เกิดความร่วมมือในกระบวนการเพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน มีการพูดคุยสนับสนุน โดยการจัดสรรเวลาให้มีการประสานความคิดเห็น วิเคราะห์ถึงแนวทางในการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน และไม่กระทบต่อการจัดการเรียนการสอน
3. การเสาะแสวงหาสิ่งใหม่ๆ พบว่า มีการค้นพบวิธีการใหม่ๆ ในการจัดการเรียนการสอนที่มีความหลากหลายทั้งในกลุ่มสาระเดียวกัน กลุ่มช่วงชั้นเดียวกันและระดับชั้นเดียวกัน เกิดองค์ความรู้ใหม่ เกิดกระบวนการเรียนรู้หรือวิธีการทดสอบและยังสามารถส่งผลหรือสะท้อนกลับให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นเลิศ
4. การลงมือปฏิบัติและทดลอง พบว่า มีการลงมือปฏิบัติและทดลองจริง ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเห็นผลที่แสดงว่าสามารถแสดงออกถึงรูปธรรมที่มีความชัดเจน นักเรียนแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมเป็นอย่างมาก เกิดความสุขระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสามารถต่อยอดได้ขยายความได้อีกด้วย
5. ใช้การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง พบว่า มีการปรับปรุงพัฒนาต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ โดยอาศัยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ พูดคุยอย่างสม่ำเสมอ ด้วยกลยุธยมิตร รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เล็งเห็นความสำคัญของการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่มีความต่อเนื่อง และมีร่องรอยของพัฒนาที่สามารถนำมาอ้างอิงได้
6. มุ่งที่ผลลัพธ์ พบว่า กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ส่งผลถึงผลลัพธ์ที่มุ่งความสำเร็จต่อผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ใหม่และองค์ความรู้ที่สามารถพัฒนาต่อยอด มีหลักฐานการบันทึกตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการถึงระดับขั้นสุดท้ายอันจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

อภิปรายผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะทางการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดเลย สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. การมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมและเป้าหมายร่วมกัน จากข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดเลย ได้มีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันในการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีการประชุมแสดงให้เห็นถึงความมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารในการพัฒนาอย่างแท้จริง และในบางสถานศึกษายังมีหนังสือคำสั่งแต่งตั้งอย่างชัดเจน เป็นรูปธรรมมุ่งเป้าหมายไปที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) ได้กล่าวว่า การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันเป็นการมองเห็นภาพของจุดมุ่งหมายที่จะทำให้กระบวนการเคลื่อนไหวเกิดเอกภาพ ช่วยลดความขัดแย้งที่มาจากความคิดเห็นที่แตกต่างกัน และหากสมาชิกมีวิสัยทัศน์ส่วนตัวอยู่แล้ว ก็ต้องปรับให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของเครือข่ายให้มากที่สุด และสอดคล้องกับ อาชัญญา รัตนอุบล และคณะ (2559) ได้กล่าวว่า การสร้างเครือข่ายใช้หลักการการอยู่บนฐานความเชื่อที่ว่าเด็กมีศักยภาพและโลกเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงต้องมีการพัฒนาตลอดเวลา การใช้การประชุมและถอดบทเรียนผ่านการสะท้อนคิด ชุมชน การเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community: SLC) เพื่อให้ครูทุกคนเกิดความเข้าใจในตัวเด็กจริงๆ เกิดค่านิยมและเป้าหมายร่วมกัน เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างเครือข่าย รวมถึงการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารจัดการ

2. มีทีมร่วมมือที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ จากข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเลย พบว่า มีทีมร่วมมือที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ พบว่า เกิดความร่วมมือในกระบวนการเพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน มีการพูดคุยสนับสุนน โดยการจัดสรรเวลาให้มีการประสานความคิดเห็น วิเคราะห์ถึงแนวทางในการดำเนินการเพื่อเป้าหมายเดียวกัน และไม่กระทบต่อการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับวารสาร หงส์โต (2553) ได้กล่าวว่า ความร่วมมือซึ่งกันและกันหรือการสนทนาและการนำประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จมาแล้วมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน โดยการรวบรวมหรือบูรณาการองค์ความรู้ หรือสังเคราะห์ความรู้ที่มีอยู่ในลักษณะกลุ่มหรือทีมสามารถทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ขึ้นใหม่ได้ในที่สุด เช่น การนำความรู้ด้านเว็บไซต์มาประยุกต์กับการเรียนรู้จนสามารถสร้างเว็บไซต์เพื่อบริหารจัดการเรียนรู้ได้ และสอดคล้องกับ เซงเก้ Senge (1994) ได้กล่าวว่า การสนทนานอกจากในทีมได้เรียนรู้การวิเคราะห์ปัญหาร่วมกันแล้ว ยังสามารถยกระดับการสร้างความรู้ความผูกพันร่วมกันในทีม ลดช่องว่างระหว่างวัย เกิดความไว้วางใจเรียนรู้ที่จะพูดคุยกันอย่างเป็นมิตร และยังสามารถขยายความเข้าใจในประเด็นสนทนาอื่นๆ ตามมาอีกด้วย

3. การแสวงหาสิ่งใหม่ๆ จากข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเลย มีการค้นพบวิธีการใหม่ๆ ในการจัดการเรียนการสอนที่มีความหลากหลายทั้งในกลุ่มสาระเดียวกัน กลุ่มช่วงชั้นเดียวกันและระดับชั้นเดียวกัน เกิดองค์ความรู้ใหม่ เกิดกระบวนการเรียนรู้หรือวิธีการทดสอบและยังสามารถส่งผลหรือสะท้อนกลับให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นเลิศ ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาทุกแห่งมีกระบวนการและวิธีคิดในการปฏิบัติงานที่เล็งเห็นเป้าหมายเดียวกัน มีความรักสามัคคีมีบรรยากาศของความเป็นค่านิยมและพฤติกรรมร่วมกัน สอดคล้องกับ จูลี่ ศรีษะโคตร และวัลภา อาริรัตน์ (2558) ได้กล่าวว่า มิติของบรรยากาศสามารถสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดกระบวนการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ซึ่งกันและกันแบบกัลยาณมิตร และสอดคล้องกับ สอนง โลหิตวิเศษ (2558) ได้กล่าวว่า การแสวงหาความคิดใหม่ รวมถึงการวิเคราะห์แก้ปัญหา ถึงความจำเป็นของการเรียนรู้ ซึ่งเกิดจากบุคคลที่ตระหนักถึงความสำคัญและนำความรู้มาใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาตนเองและสถาบันหรือชุมชนก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ในที่สุด

4. การลงมือปฏิบัติและทดลอง จากข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเลย มีการลงมือปฏิบัติและทดลองจริง ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเห็นผลที่แสดงว่าสามารถแสดงออกถึงรูปธรรมที่มีความชัดเจน นักเรียนแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมเป็นอย่างมาก เกิดความสุขระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสามารถต่อยอดได้ ขยายความได้อีกด้วย ทั้งนี้เกิดจากสถานศึกษาและครูผู้สอนได้ดำเนินการอย่างจริงจังเกิดทักษะการจัดการเรียนรู้ แนวปฏิบัติที่มีความหลากหลาย สอดคล้องกับกรองทิพย์ นาควิเชตร (2560) ได้กล่าวว่า ทักษะการปฏิบัติทำให้เกิดกระบวนการดำเนินงาน เกิดการเรียนรู้บูรณาการการสร้างกิจกรรมในการพัฒนา อีกทั้งยังก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู อาจารย์ผู้สอนกับผู้เรียนและเพื่อนร่วมชั้นเรียนและห้องเรียนอีกด้วย สอดคล้องกับปริญญญา เทวานฤมิตรกุล (2556) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้จากการปฏิบัติเป็นแนวทางในการพัฒนาควบคู่ร่วมกันในลักษณะชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทำให้เกิดความตระหนักในปัญหา เกิดการมีส่วนร่วมและเกิดการพัฒนาคนให้มีความซื่อสัตย์สุจริต อีกทั้งยังสอดคล้องกับสุชาติ น้าใจดี (2552) ได้กล่าวว่า การนำความรู้ทักษะความสามารถ ความชำนาญลักษณะเฉพาะที่มีอยู่ การสร้างกิจกรรมดีๆ รวมถึงเทคนิคต่างๆ เช่น การทำเกษตร การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การทำอาหาร สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาชุมชนไปสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้

5. ใช้การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง จากข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเลย มีการปรับปรุงพัฒนาต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ โดยอาศัยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ พูดคุยอย่างสม่ำเสมอ ด้วยกัลยาณมิตร รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เล็งเห็นความสำคัญของการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่มีความต่อเนื่อง และมีร่องรอยของพัฒนาที่สามารถนำมาอ้างอิงได้ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูผู้สอนได้นำกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้มาใช้ในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีร่องรอยของการจัดบันทึกข้อมูลต่างๆ ในขณะดำเนินการ สามารถเก็บไว้เป็นข้อมูลหลักฐานเพื่อปรับปรุงแก้ไขหรือค้นหา

แนวทางในการปฏิบัติได้เป็นอย่างดี ปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมสำหรับผู้เรียนในช่วงชั้น และกลุ่มสาระได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับสุมน อมรวิวัฒน์ (2557) ได้กล่าวว่า การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเป็น ตัวกระตุ้นให้บุคคลมีเจตคติที่ดีให้ความสำคัญของการเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และสอดคล้องกับบุญชู บุญลิขิต ศิริ (2553) ได้กล่าวว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทำให้สมาชิกมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เกิดนักปฏิบัติในองค์กร สร้างแนวคิดที่หลากหลายอันจะส่งผลถึงการสื่อสารภายในองค์กรทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการหรือหลายๆ ช่องทางผ่านเทคโนโลยี สามารถเข้าถึงผู้อื่นจากทุกๆ ที่ อีกทั้งยังสามารถเป็นหลักฐานข้อมูลในการปรับปรุงการทำงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป

6. มุ่งที่ผลลัพธ์ จากข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดเลย พบว่า มีกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ส่งผลถึงผลลัพธ์ที่มุ่งความสำเร็จต่อผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ใหม่และองค์ความรู้ที่สามารถพัฒนาต่อยอด มีหลักฐานการบันทึกตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการถึงระดับขั้นสุดท้าย อันจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับวาทัญญู ภูครองนา (2558) ได้กล่าวว่า การมุ่งผลลัพธ์ ใฝ่ สัมฤทธิ์ของผู้เรียนเพื่อให้เกิดความรู้ นั้น เป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อตัวแปรความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียน และสอดคล้องกับชูชาติ พวงสมจิตร (2560) ได้กล่าวว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เป็นประโยชน์ต่อ ผู้เรียนเป็นอย่างยิ่งโดยการที่มุ่งผลลัพธ์ไปที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอันจะส่งผลให้ครูมีเป้าหมายเดียวกันในการพัฒนา

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เสนอในเชิงนโยบายการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดเลย ส่งเสริมปฏิบัติและสามารถนำไปต่อยอดได้
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรประชุมครูและผู้บริหารสถานศึกษาควรเล็งเห็นความสำคัญของการเป็น ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ซึ่งนับเป็นภาระงานในการขอกำหนดตำแหน่งวิทยฐานะ
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรหาโรงเรียนเป็นฐานที่เป็นต้นแบบในการปฏิบัติแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง โรงเรียนและครูร่วมกัน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สกว. โดยความร่วมมือทางวิชาการจาก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย อีกทั้งนักวิจัยร่วมจากมหาวิทยาลัยนเรศวร

เอกสารอ้างอิง

กรองทิพย์ นาควิเชตร. (2560). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ : คนอุดมศึกษาสู่จิตคิดชอบ. *วารสารสมาคม*

สถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย, 23(2), 1-13.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). *การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา*.

กรุงเทพฯ: ชัคเชส มีเดีย.

จุลลี ศรีษะโคตร และวิลลา อาธิรัตน์. (2558). บรรยากาขององค์กรที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู

ในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 38(1), 26-36.

ชูชาติ พวงสมจิตร. (2560). ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและแนวทางการนำมาใช้ในสถานศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.*, 10(1), 34-41.

- บุญชู บุญลิขิตศิริ. (2553). *การพัฒนากระบวนการสร้างความรู้ในชุมชนการเรียนรู้เชิงเสมือน สำหรับนักวิชาการ ในสถาบันอุดมศึกษา* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริญญญา เทวานฤมิตรกุล. (2556). *คู่มือการจัดกิจกรรมในรายวิชาเพื่อสร้าง “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตย* (เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ “เทคนิคการจัดการเรียนการสอนความเป็นพลเมืองสู่การ ปฏิบัติ”). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- วาทัญญู ภูครองนา. (2558). *ตัวแปรที่ส่งผลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- วรกร หงส์โต. (2553). *การพัฒนาแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ออนไลน์โดยใช้กระบวนการสร้างความรู้เพื่อการ สร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาคอมพิวเตอร์* (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สนอง โลหิตพิเศษ. (2558). *สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในโอกาสพระชนมายุ 60 พรรษา*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *คู่มือการอบรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC Professional learning Community. “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” สู่สถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุชาติ น้าใจดี. (2552). *กระบวนการพัฒนาไปสู่ชุมชนการเรียนรู้* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต). สาขาพัฒนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมน อมรวิวัฒน์. (2557). *บัณฑิตศึกษาไม่ใช่โรงเรียนมัธยมชั้นสูงโครงการปาถกฐาราชบัณฑิตสังฆกร เรื่อง “การประเมินผลการเรียนรู้ ระดับบัณฑิตศึกษา”*. การฟังบรรยายวันอังคารที่ 25 พฤศจิกายน 2557 ณ ห้องประชุมสุวัจน์ลิปต์พลลภ 2 อาคารยุพราชเบญจมงคล มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- อาชัญญา รัตนอุบล และคณะ. (2559). *รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาการส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายวิชาชีพทางการศึกษา เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Dufour, R. & Eaker, R. (1998). *Professional learning communities at work: Best practices for enhancing student achievement*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.
- DuFour, R., (2016). *Learning by Doing : A Handbook for Professional Learning Communities at work*. U.S.A.: Solution Tree Press.
- Senge, P.M. (1994). *The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization*. New York: Currency/Doubleday.

ประวัติผู้เขียนบทความ

รองศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์อร สดเอี่ยม จบการศึกษา จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารและการจัดการการศึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชณพงศ์ ศรีจันทร์ จบการศึกษา จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารและการจัดการการศึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ภัทรพร เกษสังข์ จบการศึกษา จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มีความเชี่ยวชาญด้านวิจัยและการวัดประเมินผลทางการศึกษา

ดร.สมยงค์ สีขาว จบการศึกษาจาก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอิชัย จบการศึกษา จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารและการจัดการการศึกษา

